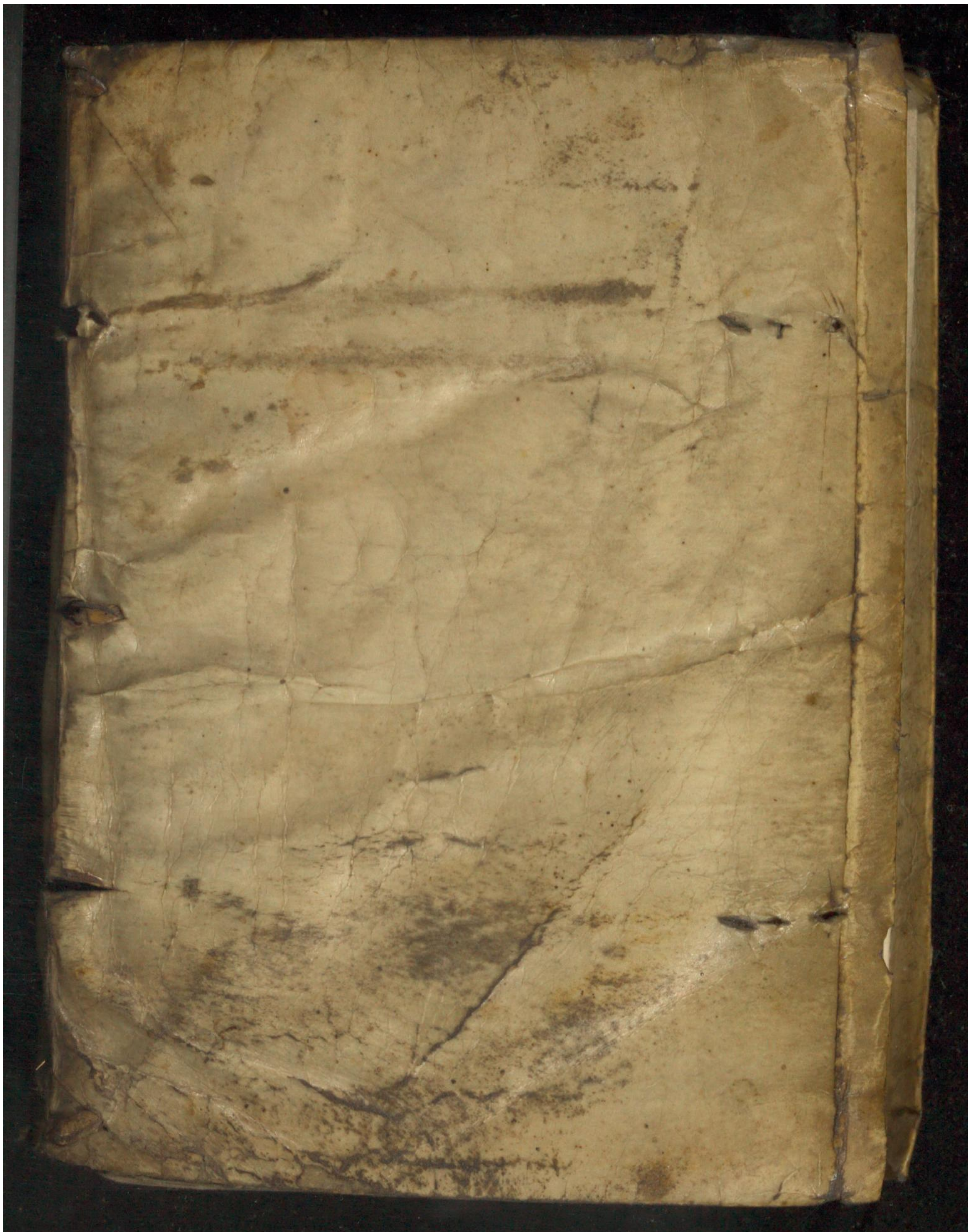
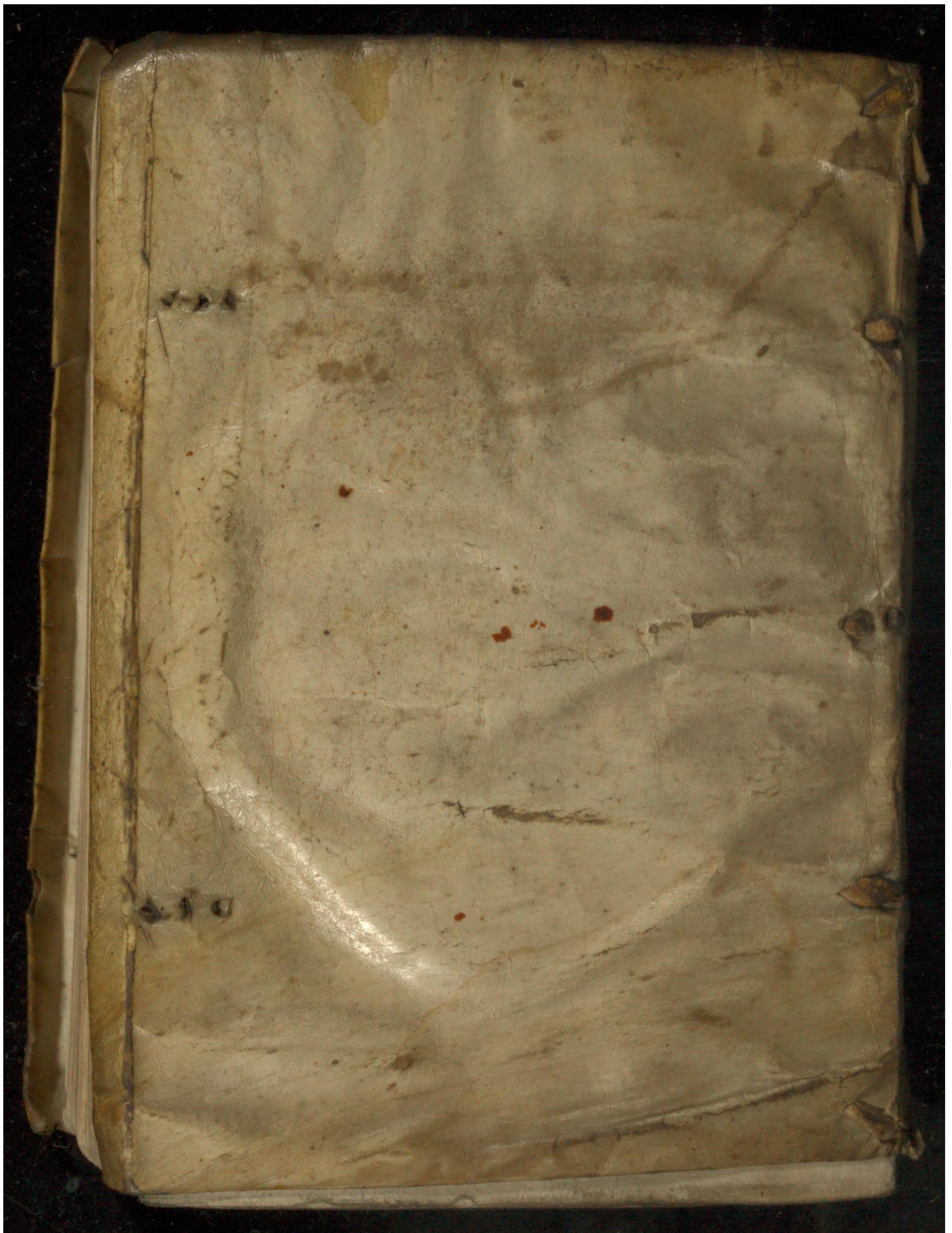



Brasavoli
1543









1500–1555

ANTONII MVSAE BRASAVOLI

Medici Ferrarienſis Examen omnium Catapotiorum, uel pilularum, quarum apud Pharmacopolas uſus eſt.

Ad Illuſtrem Alphonſum Eſtenſem:



Cum priuilegio

VENETIIS.

Ex officina ERASMIANA apud Vincentium Vaugris prope horologium Diui Marci.

M. D. XLIII.

AD ILLVSTREM ALPHONSVM ESTENSEM ILLVSTRISSIMI ALPHONSI DVCIS

Ferrariæ filium: & optimæ ſpei adoleſcentem Antonius Muſa Braſauolus.

COGITANTI mihi Alphonſe præſtantiſſime: cui hic libellus, mole quidem paruus, ſed qui nõ pauca in noſtra hac arte ſpectatu digna complectatur, inſcribendus eſſet. Tu unus præ cunctis occurriſti, qui cum ſis ætate paruus, multos tamen literis, prudentia, ſapientia, liberalitate, ac animi magnitudine excedis, ut in hac tam tenera ætate plus ſpondere uidearis, quàm qui uigeſimũ quintum annum attigere. Paruus igitur libellus, tibi paruo puero inſcribendus eſt, cum ne in eius lectione fatigeris, tum ut ad literas amplectendas exciteris. Ad quas tamen capeſcendas aſsiduum habes ductorem præceptorem tuum uirum doctiſsimum, peregrinũ, moratum, nõ paucis uiris noſtra hac ætate præferendum. Nec parum me mouent ad hanc affectionem Illuſtriſſimi patris tui uerba in illa ultima ægritudine, qua ab his mundi curis exemptus, ad ſydera euectus eſt, quibus tãto amore, tanta charitate, támque ardenti pietate te nobis non ſemel cõmendauit. Imò etiam iure optimo tibi debetur hic libellus, cum ſoror tua Illuſtriſſima Eleonora natu grandior libel-

lum de Syrupis nacta sit, quem hic proximus labor consecutus est, hoc tu natu minor iure ipso potiaris, ac tibi inscribatur par est. Accipe igitur hilari fronte munusculum hoc Illustriss. Alphonse. Sic enim nos allicies ut in tuum decus alia multo maiora comparemus, & eos qui studia literarum sectantur, ut cœpisti, ama. Vale.

Antonii Musæ Brasavoli medici Ferrariensis Examen catapotiorum, seu pilularum quorum usus est apud Pharmacopolas.

Interlocutores

BRASAVOLVS. SENEX.

BRASA.



ON *aduenis inexpectate o Veneran- de senex, nam diu est quòd hic te ex- pecto, Ambigebámque: & mecum ipse cogitabam an sinistri quicquam tibi contigisset, hora etenim dudum tran- sacta est, qua ad nos te uenturum dixeras, iamiam man cipium hoc ad te mittere curabam, nisi prestò adfuisses, qui tam longæ moræ causam disceret, & ad nos quan- tò ocius fieri posset, reuerteretur.* SE. *Imò nõ pauca fuere impedimenta, quæ nos hactenus à tam dulci col- loquio, & à nobis immodice optato impediere, sed unũ præ omnibus mire me uexauit & adhuc uexare non desinit.* BRA. *Quidnã hoc est mi senex? ut ego te- cũ uel prouidere, uel cõdolere poßim.* SE. *Vir qui- dam, imo potius rabula & maledica cornix de me ob- loquutus est, cum mihi iam diu instituerim esse uirum*

probum, neminem lædere, de nemine uel ioco obloqui, hic autem ut uir est procacißimus, & vuula ut aiunt linguacior, in res meas ueluti Rhinoceros obringit, me traducit, de me paßim obloquitur, per Herculem moriar, nisi id efficiam, ut suis dentibus sibi linguã mordicet, & citra dẽtes sub palato coerceat. BRA. Non decet senem uirum: & christianum hæc facere, nedum cogitare. SE. Imò maximè decet, ne hæc mala bestia de bonis, & probis uiris iterũ obloqui audeat. BRA. Quid dixit tandẽ? quæ atra fulmina hæc fuere? SE. Ea quæ nec ferre possum, nec feram, quoad dignam de ipso pro tãto scelere uindictam sumam. BRA. Igitur Iesum Christum patrem nostrum: & præceptorem non imitaberis, qui pro nobis tot contumelias paßus est, tot iurgia, tot uerbera, & tu minimum uerbum ferre non potes? SE. Nõ sum ego Christus, quem etiam nec petrus, nec multi alij discipuli in omnibus imitari potuere, si uerba illa in te dicta fuissent, & tu quoque irascereris, & uehemẽti ira excãdesceres. BRA. Dic (ni piget) ea quæ de te obloquutus est, sunt ne uera, an falsa? SE. Vera? Imò falsißima. BRA. Is igitur uir falsus est, qui de te falsißima obloquebatur. SE. Et falsißimus si dici poßit. BRA. Propter quid falsißimus? SE. Quia de me suis cõspurcatis uerbis falsißima in publicũ effundebat. BRA. O bonæ senex, quis fecit hũc esse uirum falsißimum? SE. Aliud cogitare non possum, præter quàm à suo malo genio in hanc miseriã ductũ esse. BRA. Tu ipse uera causa es, cur hic

cur hic falsißimus sit. SE. Ego, quid inquis? BRA. Dic, nonne ob id falsus est, quia de te falsa obloqui uoluit? SE. Profectò. BRA. Tu igitur causa es cur sit homo falsus, cũ de te falsa loquutus sit, unde uindictam sumpsisti, nec opus est amplius sumas, quia hunc hominem falsum fecisti, & ipsemet sibi iniuriam fecit, ut pote abs te conuictus mendacij: atque ita cum te lædere uoluerit: seipsum læsit imprudens: quia se falsum fecit, nunc non tibi. Adde hunc hominem illa de te non dixisse, quæ de te falsa dixit, nempe si falsa sunt: tu is non es de quo obloquebatur. SE. De meipso obloquebatur. BRA. Quomodo de te si nõ erat uerũ? SE. Ea omnia sub meo nomine protulit. BRA. Verũtamen hoc tuo nomine, uel simili quam plures uocantur. SE. Addebat cognomẽ. BRA. Imò & si te digito ostendisset, & falsa dixisset, de te nullo pacto loquebatur. Dic si te Regem Galliæ, aut Christianorum Imperatorem uocaret atq; salutaret ægre ferresne? SE. Non ægre ferrem: sed hunc ueluti fatuum deriderem. BRA. Quamobrẽ? SE. Quia nec Rex Galliæ sum: nec Christianorũ Impera. & lõge abest ut sim. BRA. Si igitur uocent te falsarium, si fœneratorem, cur non derides, cùm in hoc deperdito hominum genere nõ sis? SE. Fortè alijs hominibus suadebit me his uitijs esse cõspersum. BRA. Quomodo suadebit si hæc in te nullus inuenire poterit, imò ipse scelestus: & apud omnes homines infamis euadet, cum te esse probum uirum: atque integrum absque labe, absque uitio, absque macula, ex=

perientur: & comprobabunt, & hi qui audient inter se musitabunt, quàm hæc peßima lingua: & uipera de hoc probo uiro maledicit, quamobrem ipse sibi ipsi, & non tibi iniuriam facit, nam infamẽ se reddit, & à Deo *ac probis hominibus odio habetur. Nescis quid superioribus annis mihi cõtigerit?* SE. *De illo qui totis uiribus in publicis scholis tuum nomen temerare ausus est?* BRA. *De illo inquã, is cœpit priuatim, & publicè de me obloqui, quem tum paulo prius officijs, & nõ mediocribus promerueram, sed ego uice uersa de eo bene dicere, non quidem cœpi, sed perseueraui, ut denique ex suis maledictis, ac nostris benedictis, ac benefactis iam cœperit per totam urbem digito monstrari infami, & a quibusdam (in hoc tamen improbis) excrementis pollui: atque inquinari. Si hic igitur de te male loquutus est, tu de illo benedicas, ne simul & ipse maledicendo malus efficiaris, scis cur ille de te male locutus est?* SE. *Nec possum mẽte cõcipere.* BRA. *Quia malus, & (ut inquit* Seneca*) benedicere nescit.* SE. *Tamen nõ possum nõ ægreferre.* BRA. *Quia uir es pinguioris* Mineruæ*, tuáque opinione falleris,* Verè *enim dictum est. Neminem nisi ex se ipso lædi posse. & id tibi illatum esse putas quod sibi intulit. Non enim in sapientis animum cadit iniuria, ut* Plato*, &* Plutarchus *ille cheroneus longa quadam oratione ostendit. Quid curas latrantium canum uoces, modo dẽtibus obesse nõ poßint?* SE. *Nihil.* BRA. *Aequè nihil cures maledicentium uoces, quos philosophi omnes*

mnes non ab re canes uocãt, obgariant igitur insidiosæ uulpes, crocitent, latrent de bonis uiris per plateas, per templa, per uicus, per angiportus, nihil aliud faciunt, quàm ut se peßimos uiros esse ostendant. Tu uero tetragonum Aristotelis corpus imiteris, quod in quamcunque iueris partem recto labore seßile est. Noli à recta uia, à recto tramite declinare, si quis alter improbus esse uelit, imò pro hoc maledico, pro hoc scelestißimo uiro, qui maledicendo sua labia contaminat, immortalem Deum exora, ut illi ignoscat, illi rectam et integram mentem condonet, ut suos errores noscens ad Deum conuertatur, & benedicere simul, ac bene uiuere discat, túque simul improborũ maledicta, ac calumnias comtemnere discas. Ac etiam id dicas quod Augustus ad Tyberium satis est si hoc habemus ne quis nobis maledicendo malefacere poßit, hoc autẽ assequutus iam es si probus uir fueris. SE. Hæc facilius dici possunt quàm fieri. BRA. Imò fieri æque facile est. SE. Nescio si tã constãter ipso opere ageres, ut uerbis agẽdum suades. BRA. Imò expertus es (absit iactantia) nos idem opere effecisse. An præterijt memoria coniuratorum illorum contra nos pugnãtium, qui cùm ab Illustriss. Principe ex albo illorum qui publicè profitentur expuncti forent, hoc in me referebant, conuenere simul, nósque & maledictis, & malefactis irritare cœperunt. At semper constanti animo omnia tulimus, multos ex ipsis officijs & non modicis affecimus, de alijs benedicere non desijmus, maledicant ipsi quantùm

libet

lubet, & quantùm poßint. Cúmque amicorum coniun=ctiones nostræ sint multò maiores, multóque amplio=res, quàm illorum omnia quæ dicebant, omnia quæ age bant ad minima nobis referebantur, illa (ut decet) in bonam partem accipiebamus, Deúmque pro illis exora bamus, ut ad bonam frugem redirent: & resipiscerent. SE. Omnia noui: & scio, si obesse potuissent, etiam suo maximo incommodo obesse non destitissent, tamen non possum mente concipere aliquem esse cui placeat ut de se maledicat quispiam. BRA. Puto & te nunquam uidisse, uel expertum esse uerè integrum uirum, & uerè humanum. Dic quid aliud est iniuria quàm aliquem uirũ bono priuare? SE. Quæ dicis(nisi apertius lo quaris) nõ accipio. BRA. Vt accipias curabo, si ali quis tibi iniuriam facit, quid hic facit? SE. Vel de me obloquitur uel mea bona furatur, uel filiam cor=rumpit, hæc & huius generis alia iniurias esse & insa=nũ uulgus indicat. BRA. Hoc est quod petebã in il la sententia citata, qua dicebamus iniuriã esse hominem aliquo bono priuare, si quis ergo tua bona surripiat ti bi iniuriam facit, quia his bonis te priuat, si tuã filiam corrumpit, tibi iniuriam facit, quia priuat te pudica fi lia, & uirgine, quod bonum est, & ideo iniuriam face=re, est hominem aliquo bono priuare. SE. Iam accepi & ita esse constat, imò & pati iniuriam, est aliquo bo no priuari in quocunq; genere sit. BRA. Dic autem quid est uerum bonum nisi uirtus, nam diuitiæ labiles sunt, & caducæ, pulchritudo fluida est, & tanquam flos

breui

breui euanescit, robur diuturno tempore languescit. Vnde non ab re à stellato Poeta dictum est.

Præter uirtutem non est durabile quicquam,
Diuitiæ pereunt, species quoque, robur, honores,
Cuncta cadunt, uirtus æterna in tempora durat,
Quam fortuna nequit, nec tollere longa uetustas.

SE. Hæc ita esse cõstat, & nullus uel ignarus inficias it. BRA. At uirtus ab eo auferri nõ potest, qui illã habet. SE. Et hoc asserũt omnes. BRA. Igitur uir probus iniuria affici non potest, quoniam eius probitas ab eo auferri non ualet, nec unquam hoc bono priuari contingit. hoc ferè argento, aut simili usus est maximus Tyrius, cùm probare contendebat probum uirum iniuriam non pati, nam uirtute priuari nequit, & improbus est, qui iniuriam patitur, ac subit. Imò eodem loco probare contendit improbum uirum non posse pati iniuriam, quia uirtutem non habet qua poßit priuari, & longißimis uerbis non esse referendam iniuriam suadere nititur. Dic num is qui te iniuria affecit, & de te maledixit, aut de alio à te ipso, & ab alijs uituperio afficitur: & uir improbus existimatur? SE. Equidem uituperio afficitur. BRA. At si iniuriã referre uolueris, nonne & tu uituperio dignus eris? SE. Si recta mẽtis acie contẽplor, ita esse constat. BRA. Propterea & tu ipse noli hunc uirum in improbitate imitari, ne & tu uituperij particeps euadas. SE. A nobis dictum est superius facilius esse hæc dicere, quàm facere. BRA. Et a nobis responsum facilius esse facere,

quàm

quàm dicere. Nam facere nihil aliud eſt, quàm à referenda iniuria abſtinere, quod facillimum eſt, cùm inferre iniuriam ſit difficillimum, nam opus eſt media inuenire per quæ inferatur, pericula euitare, quæ iam contingere poſſent. Cùm igitur te accepiſſe iniuriam putas, hoc eſt potiſsimum documentum, cohibe animum, mentem tuam ſtatim reprime, noli uel minimum temporis ſupra hãc rem cogitare, quippe (ut maximi exẽplo utar) ſicut inter corporis morbos qui ſerpunt contumaciter ſanitati reſiſtunt, ac propterea oportet firmum curationis genus adhibere, ut quod ſupereſt tabi ſaluum fiat, ita in iniuria referenda, quæ optime ſerpenti morbo comparatur, nam quandoque per urbes, quandoque per prouincias adeo ſerpit ut infinitorum malorum cauſa ſit, niſi firmum remedium exhibeatur. Eſt autem firmum remedium cohibere, patique quod aliquis putabit eſſe in iniuriam, ſed iniuria uerè nõ eſt, ſi quid ſit iniuria ad unguem conſideremus. Noſtris his temporibus calamitatibus plenis uidemus ob iniurias Carolum Imperatorem quintum copioſo exercitu in Galliam ingreſſum eſſe, & Franciſcum Gallorum Regem non minori exercitu econtrario oppugnare, poterat autẽ uel uno minimo uerbulo pax inter hos componi, ſed uterque putat ſe iniuria affectum, quis uero eorum rectè bellet, aut quis inrectè nouit glorioſus Deus, qui illi opem ferat qui ſtudet eius ſanctam fidem erigere, confirmare, & ampliare, & qui Italiã in tranquilla pace ſeruare debeat. In reliquis prouideat Deus

faxitque

faxitque ut summi pastores, qui in Petri cathedra se=
dent, & Christi claues habere profitentur, potius bella
sedent, quàm ea mouere conētur. SE. Tu igitur neq;
Galloru͂, neq; Imperatoris factiones sequeris? BRA.
Et impensè fatuos existimo qui sequuntur, cum Paulo
dicam, quæ supra me nihil ad me, quantu͂ in me sit, Deu͂
optimum oro, ut integra pace fruantur, quod si fieri
non poßit, is superet qui Deo placebit, & qui Christia=
nam religionem augere debet: & Illustrißimum Du=
cem nostrum in pace relicturus est, sit quicunque, is su
peret, uincat, fiat totius Christianæ religionis Dux: &
Antesignanus. At ad rem nostram redeuntes, sola iniu
ria, uel credita iniuria tantarum litium causa est: &
alicuius ingētis facinoris erit. SE. Si hi qui summi
sunt in Christiana fide proceres iniuriam referunt, cur
ego homuntio referre non debeo? De his tam magnis
uiris loqui nostrum non est, in genere tamen dicemus
illos neque esse Christianos, neque Christi imitatores,
qui iniurias patiēter non ferunt. SE. Si hæc a prin=
cipibus despicerentur, & placidè ferrent iniurias, o=
mnes de illis temerè maledicerēt. BRA. Maledicāt
quantùm lubet, si ipsi Christiani sunt negligere debent,
& prauorum maledicentias contēnere. Quippe Prin=
cipis officium est, illos punire qui in alios iniuriam in
ferunt, eis uerò sponte: & libēter parcere, qui in ipsos=
met Principes inferre conantur. SE. Illuc duci non
possum ut credā te libēter iniurias pati. BRA. Hoc
ad rem nihil facit, si tibi cordi est meam naturam co=
gnoscere,

gnoſcere,eam à cunis uſq; explicabo. SE. Hoc mihi gratiſsimum erit,nam forte commonitus iniurias ferre adiſcam. Sicuti uxorem meam abs te frenare didici:& iã domi trãquilla pace fruor. BRA: Ego meopte ingenio in uindictam inclinor, & niſi Deus optimus mentem meam direxiſſet, de omni etiam exili iniuria uindictam referre optarem, nec quicquã minimum ferre poſſem. Tamẽ à Deo mihi datum eſt ut hanc naturalem inclinationem cognoſcerem,& cognitam ſuperarem,ac profligarem. SE. Optima uictoria hæc eſt quam ſuprà omnes alias collaudat Salomon, ſed quomodo te ipſum uincere potuiſti, & à quo præceptore hanc artem didiciſti? ut naturam propriam tibi à materno utero inſitã ſuperare poſsis? BRA. Omnia tibi explanare tentabo ſi aures porrexeris. Vt dixi meapte natura iniurias ferre nõ poterã, tamẽ à pueritia Deus quandam bonam mentem mihi conceſsit, & in bonum propenſam. SE. Quomodo in bonum propenſa erat, ſi uindictam inferre cupiebas? BRA. Hoc audias,in alijs quibuſque actibus,nam ſatis recta erat de ſe,modò non afficeretur iniuria,nec unquam inferre iniuriã optabat,licet quandoque referre cogitaret. Itáque hac recta mente(à Deo ut arbitror) ductus,omnes actiones meas in Deum dirigebam,illum frequẽter exorãs, ut dirigeret greſſus meos in ſemitas ſuas. Imò in puerili illa ætate quæ propè infantiam eſt,ante pubertatem orationes quaſdam,& præces ad Deum mihi fingebam, quibus maieſtatem eius orabam ut bonum me

redderet, & ad discendum aptum, & talem me effingeret, ut continuò mandata eius seruarem, nonnulláque addebam ut nostræ uires suppetere poterant, fortè benignus Deus: & misericors hunc animum respiciens in melius direxit: & perseuerare fecit, imò nihil tunc agebam, quin ad uota succederet, progrediente ætate humanioribus literis incumbere cœpi, diuinũ auxilium non defuit, etenim nullus erat qui me ad bonas literas hortaretur, & excitaret, quin mater mea uiro orbata ut erat circa filios tenella cum nocte surgebam ut literis incumberem, conquerebatur, mihi conuitia dicebat, timebat enim ne in illa tam tenera ætate aliquã sæuam ægritudinem inciderem, & ante diem morte præuenirer. Interim clericus effectus sum, templum frequentabã linea ueste indutus, ad matutinas horas singulo mane surgebam, musicæ incumbere cœpi, sed gloriosissimo Deo non placuit me per hunc modum illi inseruire, cœpi iuri ciuili incumbere, & canonico, nec ista fuit mea illa uocatio, qua à Deo uocandus eram, cœpi liberalibus artibus incumbere, & duce Deo in trium annorum curriculo ita profeci, ut diebus festis ad dialecticam interpretandam cum adhuc puer essem & scolasticus uocarer, sequenti anno artium: & medicinæ (ut inquiunt) insignia adeptus sum, & anno. 1525. Illustriss. Herculi Alphonsi Ducis Ferrariæ primogenito inseruire cœpi, qui me in Galliam duxit. 1528. SE. Nescio quorsum per hæc discurras. BRA. Statim intelliges, cùm è Gallia in Italiã redij protinus uxorem duxi an-

no ætatis

no ætatis noſtræ. 28. tunc per uniuerſum tranſactæ uitæ curſum diſcurrere cœpi, & manifeſtè cognoui me ad hanc uſque ætatem per conuenientia media, honeſta, & laude digna perueniſſe, idque non eſſe factum ex meis uiribus, ex mea induſtria, uel ex meo ingenio, ſed tantum ex nutu Dei, ex uirtute diuina, Deo optimo ductore, qui me huc perduxit, quaſi ita illi ex ſua infinita bonitate placuit, & licet à pueritia omnia quæ agerem omnia quæ cogitarē, in Deum ſemper referrem, id erat uniuerſali quodam modo factum, non ita ſtatute ut in hoc particulari diſcurſu. 1528. quo tēpore intra me diſpoſui, iuraui, ac ſtatui, ſi non eram futurus probus, ſaltem ſtudere probos imitari, cœpiq; eo tempore multos Dauidis Pſalmos legere, ac relegere, nō paucas orationes obmurmurare, multis ſacris, quæ miſſæ uocantur intereſſe, officia cum Virginis, tum magnum (ut dicunt) indies repetere, ſed in his tanta temporis copia conterebatur, ut uix pro negotijs ſufficerem, imò re uera non ſufficiebam, propterea coegerunt me rei medicæ praxis, & publica lectionū interpretatio tot Pſalmos derelinquere, & tot diuina officia, & hoc factum eſt, (me iudice) Deo ipſo gubernāte, atque dirigente, nam & hoc non minus benefacere eſt, quàm Pſalmos canticare. 5. lectionibus incumbere, publicè docere, rem medicam exercere, negotijs familiaribus, & illis quidem multiplicibus prouidere, propterea ut probi uiri officio fungeremur, iterum conſiderare cœpimus, & mentis acie diſcurrendo probare, illum non eſſe probum ui-

rum, qui multos Psalmos congerat, qui aßiduus in sacris intersit, si in reliquis uitæ operibus malus sit, quamuis illa bona opera sint, an uero meritoria, uel nõ meritoria, his disputandum relinquo, quibus otium est de his rebus disserere: nam mihi satis est, in his omnibus patrem meum imitari, auum, attauum, atque abauum, qui semper probißimi uiri ab uniuerso populo crediti sunt. Cœpimus igitur uias alias tentare, ut probi uiri officio fungeremur, & nunquam à recto tramite, uel minimum discederemus. Illud occurrit si nunquam ingeniolo nostro otium daremus, sed in cõtinuis negotijs esset occupatum, non dari illi commodum, uel occasionem aliquam cuiuspiam mali perpetrandi. Itaq; & diurnas, & nocturnas horas partiri cœpimus, ut essemus semper in negotio. Verùm cum his etiam perpetuis occupationibus: quibus aliquod uitæ spacium transegimus, si quid mihi interim dicebatur aduersum, si quis retulisset (ut sæpe contingebat) aliquem de me obloquutum esse, æstuabat animus, irascebar, cruciabar, de uindicta cogitabam: & quomodo iniuriam referre possem, quamuis circa alia mirè occupatus essem, nempe malignus hostis diabolus iniuriæ speciem suggerebat. Tunc nouimus, & hanc non esse perfectam uiam ad probitatem, & ad ferendas iniurias, denique multis uijs consideratis, in illam peruenimus, atque descendimus, & in illa assuescere cœpimus, perseueramus: & perseueraturos statuimus, quæ est in omni re, in omni cogitatione, in omni negotio, quãtum poßibile sit Christi uesti=

ſti ueſtigia imitari. Cœpi igitur cùm aliquis mihi dicebat in tali uirorum conſeſſu omnes de te honeſtè locuti ſunt, præter magnum illum ſatrapam & publicum maledicum, qui mirè obloquebatur, tūc intra me ipſum cogitare incipiebam(quamuis arderet animus in uindictam) quid fecit in hoc caſu Criſtus noſter? quomodo ſe geßit in illos, qui eum blaſphemijs, atque conuitijs incitabant? Noſcebamus, legebamúſque pro illis Deum patrem exoraſſe, ut illis parceret, qui neſciebant quid facerent, cœpi & ego Chriſtum imitari pro his Deum orans, qui de me obloquebantur, qui lædere cupiebant, & tentabant. Sed primis illis uicibus cùm hanc artem exercere cœpi (& enim ars quædam eſt hæc Chriſti imitatio) in primo illo ueſtibulo ſenſus mirè pugnabant, & imaginatio ipſa fermè refugiebat, diſtorquebatur animus, ut pedem ferè ab hac bona imitatione retraherent, & pro his orandum eſſe nolent. Veruntamen ratio ipſa, quæ id ſibi agendum ſtatuerat, repugnabat, reprimebátque ſenſus. Et hæc erat non mediocris pugna, quia meapte natura in uindictam pronus eram, tamen cùm ratio bis, ter, & quater ſenſum uiciſſet, deinde facilius, & cum minori labore ſuperabat, & facilius cedebāt ſenſus. Mirumq; audias, cum iam ratio ſenſuum domina eſſet, ac præſes, in meipſo tamen expertus ſum rationem ipſam quandoq; facilius, quandoque difficilius uictoriam aſſequi, id ego corporis humoribus attribuebam, qui indies regenerātur, & ſoluuntur. Cum enimællioſi eſſent, tunc ſenſuum appetentia magis

tia magis uigebat, uerum denique rationi submittebatur sensus. Cœpimúsque non solùm uerè, & ex tota mente, & ex tota anima nostra illis parcere, & Deum pro eisdem orare, sed etiam ore aliquibus audientibus cũm mihi simile quid referebatur, dicebam, hi fortè qui de me obloquuntur, magis me cognoscunt, quam uos facitis. Et certè (in hoc enim non te decipiam) primis illis uicibus, quãdo hæc dicere cœpi ore loquebar, non corde, postea paulatim assuescere cœpi, prius autẽ natura sæpius repugnante, imò diabolus (ut arbitror) hominum hostis acerrimus in memoriam meam plurium tum philophorum, tum poetarum, tum historicorum dicteria reuocabat, quibus iubent inimicis non esse parcendum, sed cõuenire illis se terribilem reddere, quæ cum fidei nostræ opposita esse cognoscerẽ, statim ad Christi imitationem me uertebam, cuius dicta, & gesta, his penitus, & ex diametro opponebantur, & eum pro summo philosopho, pro summo poeta, & pro summo historico habebam, in hácque dæmonis suggestione, & rationis pugna, mens non sine magno labore superabat, & paulatim uictoriæ in hac pugna assuescebat. SE. Non possum nõ putare hunc debere esse magnum laborem. BRA. Et hoc unum non prætermittam in illis primordijs huius imitatationis non esse satis uerba Christi legere, atque gesta, nisi aliquem probum uirum adeas, qui iam huic pugnæ assuetus sit, & quem actu ita se gerere uideas, & ex animo hoc faciat, non autem ex inani quadam gloriola: nam multi sunt,

qui ex inani gloria Christum imitari student, ut videãtur ab hominibus, & probi iudicentur, qui ex hoc suã mercedem habent. SE. *Quem imitatus es in hoc opere?* BRA. *Elegi præ omnibus patruũ meum Ioãnem Brasauolum, qui habebatur tanquã probitatis specimen, & exemplar in hac urbe, cui animum meum explicaui, & totã mentem aperui. Ille intentionem meam summè laudauit, & simul documenta quædam ad hunc finem assequendum tradidit, quæ supra modum prodesse reperij.* SE. *Quæ nam fuêre hæc tam salubria documenta?* BRA. *Vnum fuit hominem nõ moueri aliquo intrinseco affectu: sed omnes superare.* SE. *Quo modo hoc intelligis, nã ad bonos affectus moueri oportet?* BRA. *Loquebatur de affectibus animæ concupiscibilis. s. non irasci re etiam quæ ad iram prouocet imminente, hoc est non multum irasci, & si poßibile est nihil irasci, non gaudere re quæ ad gaudium faciat iritare, non tristari aduersis, & prosperis non lætari.* SE. *Volebat ergo te esse stupidum hominem, & lapideũ.* BRA. *Scito charißime senex hoc unũ esse ex potißimis documentis, quæ in probitate dari poßint, nam qui affectu aliquo nõ mouetur, hic necessariò probus est.* SE. *Quomodo potuisti tu non irasci in aduersis, non gaudere in prosperis, atque lætari?* BRA. *Ingenue fateor, me nondum illuc peruenisse: & ad illam perfectionem acceßisse: sed indies accedo magis, atque magis, breuique futurum spero (Deo fauente) me illam assecuturum: non tamen absque magno labore cum*

sensus

ſenſus omnes ex diametro oppugnent. SE. In prin=
cipio quonam modo perfectionem iſtam acquirere cœ
piſti? BRA. Poſteaquàm in hãc harenam deſcendi=
mus omnia ingenuè tibi aperiã: ſtatui intra me omnia
ſiue bona, ſiue mala eſſent in Deum referre, & de omni
bus etiam uel bonis, uel malis illi gratias agere, cœpi=
que illud ſapientis promulgatum uerbum conſydera=
re, ſi bona accepimus de manu Dei, mala autem quare
non? & cœpi conſtanti animo credere Deum curare
mortalia: itaque cum aliquid mali contingebat, uel re=
ferebatur, omnipotenti Deo gratias agebam, ſed primis
illis uicibus ore dicebam, & animus erat anceps, atque
ægreferebat. Si aliquid proſperum contingebat, iterũ
laudabam Deum: ſed corde geſtiebam, poſtea paulatim
effici, ut uix doleam in aduerſis, uix in proſperis læter
& breui futurum ſpero quòd his affectibus non com=
mouebor, ſum enim huic perfectioni ſatis propinquus,
ut his affectibus non mouear, ab amicis plerunque re=
fertur nonnullos de me oblocutos eſſe: eos negligo, &
niſi eſſet primus quidam ſenſuum impetus, quem neſcio
an unquam extinguere potero (nam primi impetus in
noſtra poteſtate non ſunt) iam finem operis eſſecutus
eſſem. Nũc autem in hoc totis uiribus incumbo, ut pri
mos hos motus comprimàm, ſi quiſpiam de me bene lo
quatur, has laudes paruidendo, uideóque, & tota men=
te percipio hæc ad integram ſanitatem, & uitæ longi=
tudinem multum cõferre. Si filius mihi in lucem pro=
deat, aut filia bene uenerit, inquio, nihil malũ eſt, quod

à Deo mittitur si moriatur, Deus dedit, Deus abstulit, si lucror bona sua dat mihi Deus, si aliqua auferuntur fortè ille indigebat, his uerbis & constanti animo omnes affectus comprimere studeo, frequenter expertus sum patruum meum Ioannem Brasauolum hoc animo affectum esse, & certè hoc documentum pulcherrimũ fuit, & supra omnia quæ dari possunt, & in quo opus est frequentes exerceri si integre assequi debeamus. Exercitium uerò ita incipit si omnia in Deum primò uerbis, deinde corde referamus, nam frequenter ex exteriori quodam habitu interiorem prouocamus, & excitamus. Multa uerò sunt, quæ ad hoc nos adiuuant: unum est, si frequenter imbecillitatem nostram consyderemus, quòd ex terra conflati sumus, & stercore pleni cito corruptibiles, fœtidi. Aliud est, ut humiles esse studeamus, & in ipsa nos exerceamus. SE. Quomodo fieri poterit hoc humilitatis exercitiũ? BRA. Quinque à Diuo Bernardo referuntur, quæ ad humilitatis exercitiũ, faciũt: primũ est amor uilitatis, ut ea quærat homo in quibus & locus quidã uideatur iniuriæ: secundo aßiduitas subiectionis, ut semper cum aliquo esse uelit, quem reuereatur, & timeat, ut discat refringere suam uoluntatem: tertio comparare se melioribus, ut semper inueniat hominem, cui comparatus ipsi multa desint: quarto aßiduè propriam conditionem consyderare, ut ad omnem elationis motum occurrat, quid superbis lutum, quid superbis cinis? quarto consyderare occultum inspectorem, cui etiã aperta sunt arcana

cordis

cordis. SE. Hæc potius ad cucullatum spectare uidentur, & ad illud nouum genus franciscanorum, quod uulgus à cucullo scapucinos uocauit. BRA. Imò ad Christianum spectant. SE. Habuistine alia præcepta à patruo? BRA. Et complura, ut id, quod Christi uerba, mores, & gesta semper in promptu haberem, & totus scaterem euangelio, ac Pauli & aliorum apostolorum sententijs. SE. Optimum quidem præceptum hoc est, sed ut arbitror nunquã illud assequerer. BRA. Ne diffidas ò senex, nam in illa es ætate, in qua & facilè præceptum assequi poteris, & facilius in opus committere, hoc enim in mea ætate difficilius est, quæ uigens est, & in qua feruet bilis, & omnia ad motum prompta sunt. Verum & illud non mediocre documentum fuit, mortem non esse timendam, nam hic timor multorum malorũ causa est, tu enim aperta fronte ueritatem profiteri debes, etiam si ob ueritatem immineat mors, nec illud prætermittam intactum, sedulò conscientiam suam examinandam esse, & sacerdoti præsentandam, hoc enim facit ut seipsum cognoscat homo, imò antiqui nihil præclarius, nihil excellentius in tota humana uita existimarunt, quàm seipsum cognoscere, propterea ab oraculo Apollinis è cœlo aurea illa sententia decidit γνῶθι σεαυτόν cognosce teipsum, quod summus poetarum Virgilius probũ uirum edocere studens innuit ita canens.

Vir bonus, & sapiens, qualem uix repperit ullum
Millibus è cunctis hominum consultus Apollo

Iudex ipse sui totum se explorat ad unguem
Quid proceres, uanique leuis sit opinio uulgi
Securus, mundi instar habēs, teres, atque rotundus,
Externæ, ne quid labis per leuia sidat.
Ille diem quam longus erit, sub sydere cancri
Quantaq; nox tropico se porrigit in capricorno.
Cogitat & iusto trutinæ se examine pensat.
Ne quid hiet, ne quis perturbet, ac angulus æquis
Partibus ut coeat, nil ut declinet amußis,
Sit solidum quodcunque subest, nec inania subtus
Iudicet admotus digitis pellentibus ictus,
Non prius in dulcem declinat lumina somnum
Omnia quàm longi reputauerit acta diei.
Quò prætergressus, quid gestū in tēpore, quid non
Cur ipsi facto decus abfuit, aut ratio illi,
Quid mihi præteritum, cur hæc sententia sedat.
Quam melius mutare fuit, miseratus egestem
Cur aliquem fracta persensi mente dolorem
Quid uolui: quid nolle bonum foret, utile honesto
Cur malus antetulit, non dicto, aut denique uultu
Perstrictus quisquam: cur me natura magis quàm
Disciplina trahit, sic dicta & facta per omnis
Ingrediens, ortóque à uespere cuncta reuoluens
Offensus prauis dat palmam, & præmia rectis.

Vides hic charißime senex, quàm sanctè, quā piè, quā religiosè, quàm christianè Virgilius, uel quisquis fuit poeta ethnicus, & ab aliquibus (falsò ut puto) impudicißimus, cecinerit. SE. In sola sui ipsius ferè con

syderatione

ſyderatione,& cognitione,& ſuorum actuum penſicu=
latione uirum probum ſtatuit. BRA. Ita eſt, & ni=
hil inueniri poteſt,quod hominem aut meliorẽ, aut ma
gis probum reddere poßit confeßione (ut nunc utar
hoc uocabulo) hac enim homo ſe ipſum explorat ad
unguem quid fecerit,quid facit,quid ſe facturum para
uerit. SE. Hoc equidem non mediocre documentum
eſt , ut homo probus euadat . BRA. Imò optimum,
nam ita ſe gerere ut frequenter ab auditore peccatorũ
eius mala geſta audiãtur,eſt ſeipſum conſyderare,& ſe
totum ad unguem contemplari, quod ad perfectionem
multũ facit. SE. Cũ adeò utile ſit,noſtra cõmiſſa au
diri,de nonnullis miror,qui noſtro hoc tempore, con=
feßionem(ut uocant)è medio auferre tentant. BRA.
Id auferre tentant,quo in noſtra religione nihil perfe
ctius,nihil exquiſitius,& nihil ad ſalutem cõmodius.
Nos non ſolùm uidemus apud Theologos confeſ=
ſionem iſtam ad ſalutem animarum eſſe utilißimam,&
neceſſariam,ſed apud Ethnicos,etiam & Gentiles qui=
dam eius effectus ſummè laudatur. SE. Quinam eſt
hic effectus? BRA. Omitto in præſentiarum omnium
delictorum remißionem,ſi ex toto corde fiat,ſed ſui ip
ſius cognitionem intelligo, quam ex confeßione ſi pu
ra ſit perfectißimè acquirimus. Nullus enim pura men
te auditori peccatorum ſua commiſſa refert,qui ſe ip=
ſum,id eſt hominem ſuum interiorem nõ examinauerit,
atque diligenter excuſſerit,& non uiderit quibus , &
quot maculis ſit aſperſus . Fuit ergo optimum conſi=
lium

lium eius male commissa probo cuidam uiro referre, SE. Deditne alia documenta pratruus? BRA. Et multa, in quibus illud erat, quod leonino carmine referebat, quod tibi tu nõ uis, alijs fecisse caueto. Hæc enim est naturæ lex, ne id alteri feceris, quod si tibi fieret ægreferres. Nec illud prætermisit, nihil ex improuiso faciendum, aut dicendum, quin prius consyderarem, quid contingere poßit. SE. Nec istud fuit uanum documentum. BRA. Imò & quod Alexãder Magnus à Diogene illo Cynico accepit, & eo quandoque à morte liberatus est, cum eius tonsor ante Alexandri ædes sententiam istam præscriptam inuenisset, & hoc potißimum facit illa consyderatio, quia si ira percitus es interim remittitur, aut cessat si nimio gaudio afficeris, interim dum finem consyderas remittitur gaudium: & dicta quædam uana effugis, quæ illi dicere solent, qui nimio gaudio affecti sunt. Nos quamplures uidimus, quibus melius, & salubrius fuisset, ita repentè non respondisse: nempe irreuocabile uerbum. Augustus Imperator puto ab Athenodoro consilium perẽs in ira, in quã præter modum accendebatur, respondit. Nunquam in uindictam progredi debere, quin prius uiginti quatuor Græcorum literas recensuerit: & Platonis sententia refertur, qui à famulo prouocatus noluit illum uerberare, imò dixit: te uerberassem nisi essem ira percitus, ac si innueret nihil agendum cùm affectus est animus, sed tunc agendum est, cum affectio, quæ animum occupat remissa fuerit. SE. Obseruastine tu hæc omnia

mnia documenta? BRA. Obseruare tentaui, & obser uo, sed nondum illuc accessi, ut perfectionē habeam, spe ro tamen Deo duce, me breui illam assecuturum, uo= lebat præterea omnia in Deum referenda esse, ne in ali= cuius rei gloriolam doceremur, Vnde quicquid occur rebat, id omne ex Dei uoluntate factum esse censeri o= portet. Cum cœpi me in hoc documento exercere, so= lis uerbis, & non corde proferebam, deinde paulatim exercitatus in id deueni, ut omnia tum bona, tum mala nutu Dei fieri putem, & omnia in illum referem, non quidem summis labijs: sed ex tota mente mea, & quæ= cunq; à me fiunt, à Deo fieri proculdubio censeo. Hæc sunt documenta, quæ senex ille uenerandus Ioannes Brasauolus probitatis specimen mihi referebat, quibus semper Christi uerba, mores, & gesta coniungebam, & nunc coniungo: sed utinam illum imitari possem, ut cu= pio. Ad rem igitur redeuntes, pro qua in hanc hare= nam descendimus, si quis de te malè loquatur, negligito hæc uerba, cogita quid fecerit Christus in maledicos. Iudica illa uera esse, quæ à scelesto illo dicuntur, uel ti= me ne uera sint, & tuum animum tūc corrige: ac per= fice, pro hoc maledico uiro Deum orare ne cesses, ut be nedicus fiat, ut integra mente donetur, ut resipiscat & errores suos cognoscat. SE. Deo uindictam commit tam, & ipse retribuet. BRA. Imò Deum orare debes ne de hoc uiro uindictam sumat. SE. Ita in sacris li= teris scriptum inueni Deo uindictam relinquendam: mi hi uindictam, & ego retribuam. BRA. Id certe in sa

cris li=

cris literis ſcriptum eſt, tamen non arbitror ex hoc intelligi Deum orãdum eſſe, ut uindictam ſumat, imò nec optandum, nec cogitandum: Deum potius orare debemus, ut perſequẽtibus nos, parcat. Eſt uerò huius ſententiæ ſenſus, nullus uir probus uindictam ſumere debet, ſed Deo derelinquere, qui, id agat, quod lubet: & tibi cordi non ſit, quòd uindictam ſumat. SE. Amo à Deo exerceri iuſtitiam. BRA. Bonus eſt amor, & laude dignus, ſi iuſtitiæ amore mouearis, & non amore uindictæ. Cum uerò hoc potius ames propter uindictam, ob hoc ora, ut uindictam non ſumat, ſed illi miſello parcat, túque paruipendas loquaces, & maledicos, qui non de te uiro probo, ſed de ſe ipſis male loquuntur. Quòd ſi feceris, Deo placebis, uir probus euades tuæ uitæ diuturna tempora adiunges: & hi uiri maledici denique inuidia rumpentur, Deúſque diriget greſſus tuos in ſemitas ſuas. SE. Hic tuus diſcurſus mihi ſummè placuit, tuáque documẽta aggredi incipiam, modo aſſequi poßim. BRA. Si ſedulè, ac frequenter in ipſis te exercitaueris, uidebis te paulatim probũ uirum euaſurum. SE. Experiri decreui, ſi probus uir fieri poßim. BRA. Fies omnino ſi prædictas regulas ſequaris: quàmuis multæ aliæ ſint apud Bernardũ quas data opera prætermiſi, ut breuius quàm fieri poſſit ad inſtitutum noſtrum deſcenderemus. SE. Inſtitutum erat de catapotijs ſermonem habere, ſed præſcriptæ regulæ ſint animæ catapotiæ, quibus, & ipſa expurgatur, & à prauo in bonum alterari poteſt. BRA.

Hanc igitur lucem in catapotijs cõteremus. SE. Nisi refugias. BRA. Ad te potius accedo. SE. Vnde initium sumat oratio? BRA. A nominis interpretatione & ab expositione unde originem duxerit, si tibi uidebitur. SE. Imò maximè uidetur.

BRA. Hoc igitur modo exordiamur, pilulas recentes uocant, quasi paruas pilas, fiunt enim in paruarum pilarum modum pilulæ, hoc est in rotundum, nempe compositiones sunt, ex re una simplici, uel pluribus in rotundum conformatæ: hanc figuram præ alijs elegere medici, ut facilius per stomachũ, & gulam in uentriculum descendent: nam rotundũ corpus nullam eminentiam habet, qua impediri poßit ne descendat? præterea plura in rotundo corpore cõtinentur, quàm in alia qualibet corporis figura: est enim capacißimum rotundum corpus. Adde, ut undique æqualiter liquescant pilulæ: cum in uentriculo sunt rotundæ fiunt, hæ sunt ferè causæ cur pilulæ rotundam formã nactæ sint. SE. Audiui, & illam formam habere ut diutius in uentriculo morarentur. BRA. Non est causa cur diu in uentriculo commorentur, sed illa, quia præduræ, non liquidæ, quia prædensæ, non fluidæ, qualia sunt liquidæ medicamenta, quæ facilè discurrunt, antequam in uapores soluta sint. At pilulæ, à uentriculo non abeunt priusque liquefactæ sint, & iecur petierint, & uapores per uniuersum corpus transmiserint, & caput potißimum impleuerint: unde paßim receptum est medicamenta in hanc solidam formam redacta facilius à capite educere

quàm

quàm ſi liquida,& in rei potabilis formam accepta, imò non ſolùm à capite, ſed & à quibuſcunque remo=tioribus partibus. Nec illud prætereundum, cum illa, quæ pilulas ingrediuntur ſimplicia, ut plurimùm ama=ra ſint, & quæ nauſeam inferant ſumentibus, hæc rotun da forma inuenta eſt, ut medicamentum citò deſcendat, & uix, uel nihil deguſtetur: orbiculi, & globuli à lati nis nuncupari poſſunt à Græcis κοκκοὶ & καταπότια dicuntur. SE. Eſt ne apud Græcos proprium pilu=larum uocabulum καταπότιον? BRA. Græci non uocant ſolas pilulas catapotia, ſed omnia, quæ integra deuorantur digitis ori admotis, & integra deglutiun=tur, ut à medico fiunt catapotia nuncupant: nempe uer=bum habent καταπίνειν quod eſt deuorare, à quo κατα=πότιον dicitur quicquid integrum deuoratur. quam=cunque habuerit formam, uel quia laringa dicitur κα=ταπότης per quam hæc tranſeunt, fortè catapotia di=cta ſunt. SE. Quicquid igitur inſumitur, & deglu=titur, etiam ſi rotundum non ſit, catapotium dici cõme rebitur? BRA. Equidem, tamen & ipſi in uſu habe=bant catapotia. SE. Et in forma rotunda? BRA. In rotũda. SE. Potéſne hoc facilè probari? BRA. Facillimè, ſi duo aut tria Græcorum authorũ loca ad=ducemus, quibus ſua catapotia in rotundum uergere o=ſtendemus. SE. Adducas quæſo. BRA. Ab hoc incipiam, qui ſtatim menti ſubijt. Alexander Trallia=nus libro. 2. cap. 4. ubi de tuſsi ex materia agit bechica catapotia formare docet, quæ in globulos conformari

debere inquit erui quantitate,certum uerò est globulũ in modum erui in rotundum uergere: & lib.3.cap.21. de dyssenteria agens docet conformari catapotia quæ singula erui magnitudinem impleant. SE. Fortè intelligit quo ad pondus. BRA. De pondere non intelligit,quia dat bina,aut terna,sed de magnitudine,& forma: nam in alijs locis expressè præcepit redigenda esse in globulos,ut lib.4. cap.4. Actius,& ipse libro 10.cap.36.de aromatico crunio agens docet aloen reduci debee in catapotia magnitudine ciceris, & duo, aut tria esse danda. Et in fine noni libri ponit catapotium dysentericum, quod dicit aderui magnitudinem conformari, & quinque, aut sex danda: & in uarijs alijs locis,cùm de catapotijs agit,in globulos formari docet: & Paulus Aegineta cap.5.septimi lib. catapotia confici ostendit in modum ciceris,quorum dat undecim una uice: habes igitur in rotundum uergere antiquorum catapotia, quamuis non sit necessaria illa forma,ut apud Cornelium Celsum uidere est lib.5.cap. 25.qui de catapotijs agit:& quandoq; aderui magnitudinem conficit,quandoque ad nostræ fabæ magnitudinem,quandoque ad fabæ ægyptiacæ. Tamen in eo genere catapotij quo ad plures dolores per somnum leniendos facit,manifestè ostendit esse etiam catapotium & si illam formam non habeat: nam uult compositionem illam reducendum esse ad crassitudinem sordium, postea ex ea aut paulum deuoretur,aut aqua diluatur, & potus detur. Idémque facit in sequenti compositione. SE.

ne. SE. Noſtri igitur boli, & electuaria, catapotia eſſent. BRA. Electuaria in ore tenentur, & ideo ſuũ nomen habent eclegmata, boli uerò quos deuorandos facimus uel ex caßia, uel ex alia re, omnino ſunt catapotia ſi uorentur, & integra tranſglutiantur, ut nomẽ ipſum oſtendit. SE. Erit ergo inconſtans uocabulũ catapotium, & non ſolùm pilulas noſtras ſignificabit. BRA. Eſt equidem, propterea utor potius latinis uocabulis, aut globulos, aut pilulas nominans. Sed his quæ in genere dicta ſunt omißis, ad ſingularia catapotia deſcendamus, nam infinita propemodum Græcorum authorum loca inueniemus, quibus probari poſſet catapotiorum formã talem eſſe, ut deglutiri poßit: dic modo quo ordine catapotia ſcripſiſti? SE. Vt loculi, et pixides offerebantur. BRA. Igitur genus primum legas quod in tua ſcheda ſcriptum eſt, nam ab eo incipiemus.

Alefanginæ

SE. Pilulæ Alefanginæ nuncupatæ illæ ſunt, quarum pixis mihi ſcribẽti occurrit. BRA. Nec ab re, nam, & apud Meſuem primæ ſunt, quæ in ſuo libro offeruntur. Aliâs uerò tibi dictum eſt apud Mauritanos Alefangin pulueres odoratos ſignificare, & grati ſaporis, quibus in obſonijs utimur, & uulgò ſimplici nomine ſpecies uocantur, ſunt autem aromata, propterea hæ pilulæ de aromatibus interpretantur, non ob id ſolum, quia aromata tantum recipiant, ſed quia multa capiunt aromata. Aliqui ab aloe Alefanginas nuncuparunt. Meſue inquit ad uentriculi dolorem conuenire,

quando

quando ob pituitam doluerit, & ipsum roborant co=ctionem accelerantes, cerebrúmque, & sensus omnes, ac uentriculum à craßis humoribus liberant: tamẽ ego in hoc casu simplici hiera potius utor, quàm his Ale=fanginis dictis: nunc autem eius compositionem addu=cito. SE. hæc est quæ sequitur.

℞ Cinamoni
Cubebe
Ligni aloes
Calami aromatici
Macis
Nucis muscatæ
Cardamonij
Cariophilorum
Azari
Masticis
Schœni
Spicæ
Carpobalsami — ana ʒ I

Absynthij sicci
Rosarum — ana ʒ V.

Terantur cõtritione crassa, & fundantur ea aquæ lib. duodecim: & coquantur usque ad consumptionem dua rum partium, deinde fricentur manibus, & colentur, et eius aquositas exprimatur, & ℞ aloes succotrini bo=ni libram unã, quæ lauetur in lapidea patera uitriata, aqua pluuiali, deinde exsiccetur, & fundatur super ip=sam expreßionis prædictæ circiter libras duas, & te=

C rantur

rantur in sole. Deinde cum aloe ea, quæ sequuntur miſceri debent.

℞ Myrrhæ	} ana	℥	v
Masticis			
Croci		ʒ	iij

Tere contritione bona, deinde prædictæ expreßionis residuum ſuper ea fundetur, & conterantur uſque dum exſiccentur, & fiant ex eis pilulæ in modum ciceris, & da ex eis à drachmis duabus uſque ad aur. ij. & quandoque affectio exigit, ut ex eis minuatur uirtus aloes, & ponimus ex eo ℥ iiij. & quandoque exigit diſpoſitio, ut lauetur aloe prius cum aqua myrobalanorum, et tunc accipe ex eis ab ℥. iij. uſque ad ℥. viij. & coque in aqua, & poſtquam coxeris cum hac aqua exſicca illam, & laua ultimo cum aqua de ſpeciebus, ſicut diximus: ſunt enim incolumes, hæc eſt integra apud Meſuem Aleſanginarum compoſitio. BRA. Fuêre diu apud recẽtes medicos probatæ, ac laudatæ hæ pilulæ, & re uera non uidemus cur, & nunc laudari non debeãt, niſi à Græcis authoribus, alia potiora haberẽtur, ab ortu ferè mundi experta, & comprobata, & in quæ eadem ferè ſimplicia ingrediuntur. SE. Quæ nam hæc ſunt? BRA. Earũdem ferè uirium ſunt, hæ pilulæ, quas de ſimplici hiera apud Galenũ in ſeptimo Methodi medendi libro inuenies: nam & ſi tot ſimplicia Galeni compoſitio non complectatur, ea ſaltem capit, quæ ad affectiones uentriculi, & capitis, in materia præſertim frigida, potißimùm ualent: propterea Aleſanginis

fanginis

sanginis pilulis simplicem Galeni hierã nunquã post=
ponimus: imò Galenum potius sequimur. SE. Quid
est Azari, quod hãc compositionẽ ingreditur? BRA.
Codex mẽdosus est: nam pro azari, assari legendũ est,
& re uera ita constat in pluribus antiquioribus codi=
cibus, quamuis & apud Damascenos hoc uocabulum
azarum, assarũ significet. SE. Non possum nõ ual=
de mirari de Mesue, qui sibi ipsi in hac cõpositione op
poni uideatur: nempe inquit decoctionem fieri ad con=
sumptionem duarum partium, uerũ ubi superius de de=
coctionibus agebat, in ipsis semper ordinem facit, ut il
la quæ maiorem decctionẽ in ebulliendo patiuntur præ
cedãt, quæ uerò minorem sequãtur, in his autem pilu=
lis absynthium ponitur, quod mediocrem patitur deco=
ctionem. Et rosæ adhuc minorem. Multáque ingre=
diuntur aromata substantiam raram habentia, & faci=
lè solubilem, ut ipse Mesue in hac compositione sua do=
cumenta seruare non uideatur. BRA. Duo annotan=
da occurrunt, unum est Mesuem ea semper non repete=
re, quæ ab ipso in alijs locis dicta sunt: unde cũ hîc de=
coctionem fieri iubet, eam fieri intelligit secundum ge=
nerales decoctionum regulas, quas prius ueluti funda=
menta iecerat, ut primò illa ebulliant, quæ decoctionem
maiorem patiuntur, deinde quæ mediocrem, deniq; quæ
modicam. Vel cum hæc in præsenti decoctione posita
crasso modo conterẽda docuerit, in hisque pilulis uis,
quæ in centro est simplicium exigatur, & non illa, quæ
in superficie: nam quæ in centro est roborat, & quo=

dam modo ſtyptica eſt, propterea tãta decoctione, tãmque longa uſus eſt. SE. Tamen non mediocre dubiũ apud authores eſt, de pulueribus, quos ipſi uocant ſpecies, an tenuiſsimè, uel craſſo modo in puluerem reduci debeant. BRA. Hanc ambiguitatem non raro audiui, ſed illam potiſsimum faciunt in colocynthide ob diuerſitatem authorum in ipſa, & oppugnantia: & de qua ſuo loco dicemus. Vt autem in præſentiarum tibi ſatisfiat, dicimus cum decoctio fit (ut in hac Meſue cõpoſitione) non exigitur extrema contritio, & in minutiſsimum puluerem ſolutio. Cùm uerò ſimplicia in pilulas conformare uolueris, tunc in puluerem tenuiſſimum contere. Dic autem bone ſenex lauáſne aloen? SE. Quid nam petis? lauo & pluries. BRA. Ne admiratione afficiaris, ſi de aloes lotione interrogauerim, cùm & multi ſint, qui non lauent, & fortè qui lauant uno quodam errore inter lauandũ ducuntur. SE. Quónam errore duci poſſunt? BRA. Tuum lauandi modum referas, fortè tunc errorem interim oſtendemus. SE. Aloen accipio, & in puluerẽ redigo, mox aptam inijcio, & baculo circunduco, deinde hoc commixtum relinquo quoad aloe in uaſis fundum deſcendat, & tunc aquam proijcio, aliámque inijcio, & uehementer circunduco, & iterum deſcendere ſino, idémq; tertio facio. BRA. Quoties hoc facis? SE. Certũ numerũ non ſeruo, ſed nõ minus facio, quàm ſepties uel octies. BRA. Cùm lauas, & quoties lauas nónne aqua illa, qua lauas inficitur? SE. Inficitur quidem, ſed

dem, sed sorde aloes. BRA. Imò tenuiori aloes parte, quam proijcis simul cum aqua, unde nõnulli extitere, qui aquam nunquam mutassent, sed in eadem aqua perpetuò lauabant, dicentes lauare quandoque est alicui rei aquam miscere, ut cum dicimus diluere uinum, hoc non.i.lauare uinum, sed aquam uino miscere. SE. Qui ita dicunt (me iudice) Mesue non intelligunt: nã hoc non diluere una solùm fit uice. Mesue autem iubet aloen pluribus uicibus esse lauandã. BRA. Nec ego hos laudo, sed ueram lotionem intelligo. SE. Tamen albucasis ubi de modis abluendi aloen agit, abluit imbibendo simul decoctionem quandam, quam parat. BRA. Quæ nam est albucasis decoctio? SE. Hæc quæ sequitur.

℞ Caßiæ ligneæ
Spicæ nardi
Assari
Squinanti
Carpobalsami
Xilobalsami
Cinamomi
Ligni aloes
Croci
Masticis
Laccæ
} ana ℥ iij

Cõtũde & coque in libris sex aquæ, donec huius aquæ medietas consumpta sit: cola, & exprime, & pone in uitreum uas, accipitque optimæ aloes libram unam, &

 in pul=

in puluerem redigit, ac triturat: Deinde prædictā decoctionem ipsam irrorat, donec tota in aloen imbibatur, ponitq; super uas marmoreum, aut uitreum, & in sole continuo torret: Deinde in mundam pateram ponit, & craßiori pāno tegit quoad exsiccetur, cùm exsiccata fuerit iterum in puluerem cōterit, & alia decoctionis portione irrorat, & iterū exsiccari permittit: quòd toties facit, quoties ad plenum imbibita sit decoctio, & exsiccata, & deniq; in uase uitreo seruat. Vides hunc esse modum quendā ablutionis, & tamen nō proijci aquam? BRA. Sed nunc te ostendere incipiā hūc modum non posse intelligi à Mesue, quia, inquit, sæpius abluatur aqua pluuiali secundum ablutionem à te nuper relatam, opus esset pluuiam aquam imbibi in aloe: at hæc aqua frigida est, & humida, quæ qualitates, & ab intentione pilularum alefanginarum diuersæ sunt, et affectibus oppugnant, quibus hæ pilulæ succurrere debent: quare ille Albucasis abluendi modus à Mesue intelligi non potest, præsertim quia cum decoctione suorum simplicium hanc imbibitionem non facit Mesue. SE. Antiqui docuerunt ne lauandi modum, quo aloen lauare poßimus? Affer tu, aut tuum, aut antiquum modum. BRA. Antiquos lota aloe usos esse maximè cōstat. Nam Galenus in septimo de arte curandi libro, & in his, quæ scribit de compositione medicamentorum secundum locos hieram fieri docet, et ex aloe lota, et ex non elota, et sæpius dicit sumendam esse aloen elotam, aliâs non elotam. Quo autem lauandi modo uteretur, non satis

non ſatis cōſtat, tamē aqua lauaſſe arbitramur, & hinc argumentum accipimus, quod Dioſcorides lib. tertio, ubi de aloe agit, dicit medicaminibus oculorum ualere toſta, uel lota, additq; lauatur autem, ut quod arenoſiſsimum ſit ſubſidat, abijciaturq;: pinguiſsimū uerò, & lene tollatur: uides igitur ad quem finem lotio tendat ſecundum Dioſcoridem, ut. ſ. ſi quid terreū mixtum ſit, id omne abeat, unde aloen lauandam eſſe iudicamus, ut craſſas partes atque terreæ abeant, hócque aqua fontana fiat, & prima uice totum terreum ſubſiſtat. SE. Nónne & tu aquam illam eijciendam iudicas, in qua ablutio facta ſit? BRA. Eijciendam. SE. Num & quod tenuè eſt eijcis? BRA. Eijciam quòd tenuiſsimum eſt, quia lotionem unam ſolùm faciam, neq; aloen in puluerem redigam, ut lauem: ſed optimam aloen accipiam, quæ (ut inquiunt Dioſcorides, & Galenus) facilè diluitur, & liqueſcit, per unam uerò, & ſolam ablutionem: partes ſolùm quædam leues, & extrinſecæ abijciuntur: uerum ex hac ablutione id ſolùm acquirit, quod minus educit, & adhuc minus per ablutiones duas, & per tres minus per plures, uel parū, uel nihil educet: hoc Galenus innuit in ſeptimo de arte curādi libro, ubi, inquit, hieram fieri poſſe ex aloe lota, & non elota: additque, hæc itaque non elota ualentius uacuat, elota uacuat quidem minus, ſed roborat uētrem magis: id igitur facit lotio, quòd aloe minus euacuat, ſed magis roborat Paulo, & Aetio idem ſentientibus. Galenus etiam in tertio de ſimplicium medicamentorum facul-

tatibus lib. cap. 14. cum docet in braßica esse duas contrarias facultates, & illasmet posse esse in pluribus, de aloe hic agens dicit ab aliquo posse remoueri partes, quæ purgãt, unde inquit: nam si aloe accurate lauetur aut debiliter, aut planè nihil uentrẽ subducet, lotio igitur partes illas in aloe aufert quæ subducũt, & quãto lotiones magis multiplicãtur, tanto minus subducens efficitur, ut apud Galenum exquisitißima lotio subductionẽ penitus auferat. SE. Quænã est huius rei causa? BRA. Quoniã in omni ablutione tenuiores partes auferuntur, & eijciuntur: unde quanto plures fient ablutiones, tanto plures tenues partes abeunt, quæ sunt basis, & fundamentum eiectionis. SE. Tamen uentriculum uehementius roborabit? BRA. Equidem, & ideo cum intẽtio harum pilularum alefanginarum sit, & pituitam educere, ac humores crassos à uentriculo, cerebro, & instrumentis sensuum, & roborare uentriculum, ex multis aloes lotionibus nihil educent, & Mesue intentum non habetitur, quòd est educere pituitosas materias, & crassas. SE. Quid igitur à pharmacopolis agendum est? BRA. Quantum in me sit Galenum imitarer in decimo Methodi medendi libro, ubi docet parandam esse hieram ex aloe lota, & non elota: nempe si lota sit hiera magis roborat, minus educit: si non elota minus roborat, magis educit: & ut in quarto de simplicium medicamentorum facultatibus lib. cap. 14. edocuit, si egregiè lauetur, aut parum, aut nihil educet, propterea suaderem, ut compositiones duas seruares, unam

res, uuam ex aloe non elota, qua uteremur, quoties materiarũ crassarum euacuatione indigeremus: nam aloe à Græcis inter medicamenta illa computatur, quæ à fecũ eductione, ἐκκοπροτικὰ idest stercoris eductiua nuncupantur: quando autem sola uentriculi, & capitis roboratione indigemus, has pilulas paratas uoluerim ex aloe egregie elota. SE. Si utroque indigeamus & roborare, & educere, quid tunc agendum est? BRA. Aloen habebimus medio quodam modo lotam .i. quæ nec egregiè sit elota, neq; penitus illota. SE. Quomodo hoc fiet? BRA. Si semel tantùm abluatur hoc habebis: non enim erit egregiè lota, neque illota: etenim una sola lotio talis non est, ut eductiuam uim ab aloe auferre poßit, & magis roborare potest, quàm si esset non elota. De Mesue miror, qui toties lauari censuerit forte nõ est intelligendus Mesue, quòd hæ pilulæ crassas materias educant, quoniã, etsi dicat mundificare stomachum à pituita, hoc fortaßis intelligit mundificando, & non euacuando: & ita egregiè lotam esse opportebit. Dicamus igitur cũ harum pilularum usus sit, materias crassas resoluere, & roborare: proptera aloe pluribus lotionibus lauari debet, ut magis roboret, de euacuatione autem nihil refert, quia hoc non quæritur: at si contingat uel semel uel bis, eum qui acceperit euacuari, tanto melius erit: nam ablutio partes illas remouet, quæ uim habent educendi: sunt uerò hæ tenuiores, quæ semper cum abluitur eijciuntur. SE. Quot igitur uicibus lauari debet? BRA. Tertia lotio egregiè aloen

lauat,

lauat, quæ non in puluerem teratur, sed aquæ misceatur, quippe si bona sit aloe diluitur facilè, et eliquatur. SE. Nõ dabuntur igitur, ut euacuemus. BRA. Nõ equidẽ, sed, ut resoluamus, ac roboremus, nũc huius cõpositionis reliquum examinemus, inquit aloen sumendam, quæ prius sit exsiccata: deinde superponendas esse duas libras illius decoctionis, & in sole ponendas miscentes quousque sit exsiccata, & hæc commixtio à recentibus nuncupatur ablutio aloes, per uiam nutritionis, quia decoctio illa imbibitur aloe, & ea ferè nutriri uidetur, huius nutritionis fortè meminit Galenus. 8. de compositione medicamentorum secundum locos in simplici hiera, cũ dicit aloen ali, ea autẽ exsiccata mirrham commiscet, Masticen, & Crocum: additque Mesue reliquum decoctionis superponi debere aloe, & agitari, quoad exsiccetur, postea utaris: sed peto, quot dies exigantur ad exsiccationem duarum librarum huius decoctionis. SE. Pro ratione temporis sub æstuãte cane, quatuor aut quinque dies satis sunt. BRA. De reliquis duabus libris decoctionis, quid interim facis? SE. Omnes pulueres una uice non coquo, sed dimidium solum: postea reliquum iterum coquo, & ad duas libras resoluo: Aliter & corrumperetur decoctio illa, quæ remanet, in tali dierũ spacio, & ad aliquã portionẽ saltẽ resolueretur. BRA. Istud nec probo, nec mihi placet: Malo etenim, ut una uice fiat tota decoctio, quoniã diuersum compositum est, si totã pulueris summã in. 12. aquæ libras ebullieris, quousq; adeò exsiccetur,

ſiccetur,ut quatuor ſolũ ſuperſint,ab eo ſi dimidiũ pul ueris acceperis,& uſq; ad duas partes ebullias. SE. *Mihi uidetur eſſe eadẽ compoſitio,in utraq; enim duæ tertiæ partes reſoluũtur?* BRA. *Quantũ ad cõpoſitionis proportionẽ omnino eſt proportio,ſed nõ quantum ad reſolutionis tẽpus,quia pulueri tẽpore indigemus ad reſolutionẽ.8.librarũ,quã ad reſolutionẽ quatuor,in hac autem mora puluerũ uires decoctionẽ magis ingrediũtur, præſertim quia craſſo modo puluerizati ſunt:adde quod magis imprimit tota puluerũ coaceruatio in totũ: præſertim tanto tempore ebulliendo, quàm pars in partem.* SE. *Quomodo igitur agendum,ne corrumpatur aut reſoluatur, antequam prima decoctionis pars aloes mixta euaneſcat?* BRA. *Audias,illæ duæ decoctionis libræ,quæ aloe prima die miſcentur,ſi dies ſit canicularis,& feruẽtiſsima,eadẽmet die exſiccabuntur.* SE. *Quomodo hoc fieri poterit?* BRA. *Arte.* SE. *Hanc artem libenter addiſcerem.* BRA. *Edocebo ſi quid perſolues.* SE. *Perſoluam.* BRA. *En ſponte edoceo,ſi octo aquæ libras acceperis,& in arctum uas poſueris,deinde alias octo libras in latius uas eijcias , & alias octo in adhuc latius, & alias octo in latiſsimum , & hæc omnia uaſa ferуentiſsimo ſoli expoſueris,deprehendes latiſsimi uaſis aquam citius reſolui,deinde latioris,deinde minus lati, denique arcti : nam quanto aqua eſt altior, tanto tardius reſoluitur,ex his inferimus,ſecũdum uaſis capacitatem aloen, & decoctionem recipientis tardius, &*

citius

citius exsiccari, lotione igitur uase accepto uitreo, in quo hæc ponas, & per ipsum decoctio ad semi digiti craßitudinem extēdatur, aut etiam minorem, eadem die resoluetur, itaque poteris secunda die reliquum decoctionis commiscere, & eadem secunda die, uel tertia saltem exsiccabitur. SE. Breui quidem dissoluetur hoc modo, sed æque bene commisceri non poterit in latiori patera, sicuti in arcta. BRA. Quid impedit? imò facilius commiscebitur, & per omnes partes tractari poterit, uolui, atque reuolui. SE. Eo modo multæ partes resoluentur. BRA. Aeque resoluentur si per multos dies exsiccentur. SE. Mihi æque non uidetur: nā multæ partes ab aloe reseruantur. BRA. Imò, ut ingenuè fatear, hoc mihi summè displicet, quòd soli exponantur, & misceantur, quoad exsiccentur: nempe multæ partes ui solis à decoctione trahuntur, & per aerem euanescunt. SE. Quod resoluitur parui, uel nullius momenti est, sed tota uis in aloen imbibitur. BRA. Nos putamus esse aliquid magni momenti: etenim tenuiores partes aereæ, igneæ, et aqueæ illæ sunt, quæ euanescūt: terreæ solæ supersunt, crassæ, et cōfractæ, in quibus nec odor, nec uerus sapor inueniri poterunt. SE. Imò relinquitur odor. BRA. Nō est uerus decoctionis odor, is enim uaporosæ substantiæ, & tenui innititur, quæ à radijs solaribus ad se trahitur, & consumitur, ac exsiccatur: quippe disputatio est in naturali philosophia, an accidentia de subiecto in subiectum transire poßint, & qui transire censent, argumentum habent,

de odore

de odore, qui accidens est. tamen ex pomo in manũ trã sit: Veri autem philosophi, qui cum Aristotele putant non transire, dicunt, & si odor ex pomo in manum trã sire uideatur: tamen de subiecto in subiectum non tran sit, et si id experimento comprobabis, quia accepto po mo, et per aliquod tempus per manum conuoluto, odor in manu sentitur, ad hoc experimentum duæ sunt diuer sæ sententiæ, quæ respondent: una dicit in manu nouum odorem generari, sicuti ex igne nouus calor in linteo fit, hæc autem sententia à magnis philosophis non pro batur, sed potius id probant, quod ab alia sententia, et uera philosophorum opinione dicitur, odorem .s. non esse in tota pomi substãtia tanquam in subiecto, sed es= se in tenuioribus partibus uaporosis, quæ partes cor= pora sunt, cùm uerò pomum tractamus ex manus cali= ditate meatus insensibiles pomi aperiuntur, et uapores illi exeunt, qui sunt corpora, et quibus odor tanquam subiecto inhæret: illique uapores manui inhærentes, po mi odoris in manu seruant: quod autem hoc sit, ex eo uidere licet: quia si hyeme pomum odoraueris, in prin cipio nihil redolet: nam eius insensibiles meatus clau= si sunt: cùm uerò ita manu tractatur, ut caleat, uel alio etiam modo caleat, adeò, ut euaporatio in qua odor inest exire poßit, tunc odor persentiri incipit: at si po= mum diu tractaueris denique inodorus efficietur, quia uniuersa euaporatio, cui odor innititur, exilit, et hoc in omni odorata re contingit: propterea odoramenta clausa seruari debent, ne euaporent, alioqui simul exit

odor

odor, experientiáque uidemus liquida odoramenta, et quæ nihil habent glutinosi, si in detecto uase fricentur, odorem amittere, quia exhalationes, quibus odor inuititur, abeunt, ut in aqua rosacea et similibus uidere nihil impedit· illa uerò quæ glutinosa sunt odoramenta, odorem quidem remittunt, sed penitus non amittunt, tamen tam diu tractari poßint, et detecta seruari, et exsiccari, quòd odorem amitterēt, ut in zibetto, ac moscho, quæ maximè redolēt experientia ostendit: ab Aristotele igitur nō ab re dictum est odorem esse fumosam exhalationem. i. fumosæ inniti exhalationi, quod et ante Aristotelem censet Plato: nam in calce secundi Alcibiadis odorem in uaporosa re fundari innuit, ubi Socrates de Homero loquens ita dicit, Troianos cùm suburbanum ædificium molirentur, dicere dijs immortalibus preciosa sacrificia, bonum nidorem uerò, ex litore suauem ad cœlum usque uentis extolli, quod inditium est odorem esse in uaporibus, & fumo: hoc autem Plato ex Homero fortè accepit, primo Iliados uersu. 313. cū de sacrificio agens in hunc modum cecinit.

Κνίσση δ᾽οὐρανὸν ἷκεν ἑλισσομένη περὶ καπνῷ

In cœlum nidor fumo reuolutus abibat.

Idem sentit, et Auicena in libello de origine spiritus capite. 9. primi tractatus, ubi docet quid sit subiectū aromatizitatis (ut eius uerbis utar) uerum, ne hac in re nimis immoremur, et nostro fine frustremur, dicimus fumos ab illa decoctione eleuari, quibus fumus odor innititur, et uigor simplicium decoctionem ingredientiū

solúmque

ſolúmque terreſtrem partem remanere. SE. *Tibi igitur placere non uidetur, ut hanc decoctionem exſiccari ſinamus: nempe ſol mire trahit partes à centro uſq; imo & ſi in umbra exſiccentur, & nimis immorentur, & fumos eleuari opus eſt: unde potius uoluerim, ut pulueres illi immiſcerentr aloe, quàm ut illa decoctio fieret.* SE. *Putas igitur nihil uirium in aloe ex tali decoctione remanere?* BRA. *Abſit ut nihil dicam, parum tamen remanet.* SE. *De odore ipſo non mediocriter ambigo, an in ſolis uaporibus ſit.* BRA. *Nõ eſt opus hanc philoſophicam materiam nos hîc diſſerere, ſed ipſam uidere, ſi cupias noſtra libri prædicamentorum comentaria perlegas, ubi adeò exaggeratè illa tractamus, ut nihil deſit.* SE. *His pilulis ultimã manum imponamus.* BRA. *Hæc ſit ultima manus, pulueres actu potius ingredi debent, quàm decoctio illa, quæ poſtea ui ſolis exſiccetur.* SE. *Tamen recentes medici, qui pharmacopolium noſtrum frequentant, ita parari uolunt.* BRA. *Pro ipſis para, mihi ſatis eſt habere ſimplicem* Galeni *hieram ex aloe elota, & non elota: uerum apud alios authores compoſitiones aliæ non deſunt ab his diuerſæ, quæ alefangine pilulæ uocantur.* Nempe *ha. in.* 10. *lib. ſuæ uocatæ praticæ, & in* 7. *ubi de inordinato appetitu agit, ſimilem ferè deſcriptionem alefanginarum refert.* Et Serapio *in antidotario ſuo tres deſcriptiones ponit, quarum prima aliquã affinitatem cũ hac habet.* SE. *Illæ ſolùm in uſu ſunt, quas* Meſue *deſcripſit: unum autem ſcire percupio cum dicti*

dicit rosarum absynthij ana ʒ V. Alij contextus habēt ana ℥ V. Quid intelligere oportet ʒ V? BRA. Miror aliquem esse, qui in hac re dubitet, & qui statim suum codicē non emēdauerit, si dicat uncias in drachmas. Verum de his alefanginis satis dictum est: quarum loco utor ego simplici hiera Galeni: propterea nō ab re esset, si secūdo loco de pilulis hiere simplicis age remus cum quibus magnam affinitatem habent prædictę, & in eadem intentione eis utimur.

Hiera simplex

SE. Pilulæ de simplici hiera Galeni in nostra scheda secundo loco scriptæ non erant, sed posteaquam tibi animo est, ut illas excutiamus, ut lubet fiat. BRA. Quomodo illas paras? SE. Galeni modo paro. Nā in primis hieram picram constituo, ut Mesue docet distinctione tertia de medicinis solutiuis. BRA. Illam explica. SE. Ita fit à Galeno (ut refert Mesue.)

℞ Cinamomi
Macticis
Asari
Spicæ
Carpobalsami
Croci
Xiloaloes
Caßiæ
} an. partes æquales

Aloes ad duplum ponderis hæ sunt species hiere Galeni, ex quibus pilulæ de hiera simplici cōficiūtur apud Mesuem. BRA. Quo liquore miscetis hos pulueres, ut in pilulas cōformētur? SE. Melle rosato. BRA.

Vidistine

Vidiſtine alios, qui hanc compoſitionem alio modo cõ ponerent? SE. *Imò ſunt* Ferrariæ, *qui ex ſex rebus ſolùm conficiant.* BRA. *Simplicium pondus referre ne pigeat.* SE. *en.*

℞ Cinnamomi		
Aſari		
Xilobalſami		
Spicæ nardi	}	ana partes æquales.
Croci		
Maſticis		

Aloes ad duplum ponderis. BRA. *Quomodo accipis hoc duplum ponderis, an totius compoſitionis, an ſolùm unius ſimplicis medicamenti?* SE. *Vnius ſimplicis, ut ſi cinnamomum ſit, uncia una, aloe ſit, unciæ duæ.* BRA. *Exquiſitius fuiſſet ad duplum ponderis omnium, quia compoſitio magis propinqua fuiſſet cõpoſitioni* Galeni. SE. *Non eſt igitur* Galeni *deſcriptio.* BRA. *Non eſt quoad pondus, nec illa, quã facis, eſt* Galeni *ſimplex hiera, nec alia quàm nonnulli parant, &* Nicolaus Galeno *illam attribuit, & ſimpliciter uocat picram. i. amaram* Galeni, *quam dicit ad omnem capitis frigiditatem ualere, & ſtomachi coctionẽ procurare, uomitum ſtringere uteri frigiditati ſubueni re, conceptionem adiuuare: quam dicit exhibendam eſſe in balneo uel eunti dormitũ. Eius compoſitio hæc eſt.*

℞ Aloes optimæ		ʒ xiiij .ſ.
Cinnamomi	}	
Nardi		

D Coſti

Costi
Croci
Schæni
Xilobalsami
Caßiæ fistulæ } ana ʒ. I. g. vij
Masticis
Asari
Rosarum
Amomi
Absynthij
Mel quod sufficit

Hæc in hiera illa picra, qua in clysterijs nos utimur, & quam præbeo quoties simpliciter indicitur hiera picra à medicis uel hiera picra Galeni : tamen non est simplex: scimus nonnullos pharmacopolas, qui alium puluerem parant, quo pilulas istas conficiunt: sed quia picra mihi composita uidetur, & non simplex, ideo de compositione illa nullam mentionem feci. BRA. Ab re non est omnia referre, ut errores detegantur, & in ueritatem adducantur. SE. Hæc est, quæ sequitur

℞ Cinnamomi
Croci
Spicæ
Schœni
Asari
Caßiæ ligneæ
Xiloaloes
Carpobalsami

Violarum
Absynthij
Epithimi
Stechados
Agarici
Rosarum
Turbith
Colocynthidis
Masticis } ana. ʒ. I.

Scamonij correcti ʒ ij
Aloes Epatici ad pondus omnium.

Omnia tenuißime in puluerem redigit & in pilulas conformat ex melle rosato uel re alia secundum intentionem ægritudinis. BRA. Et asserunt hanc esse hieram Galeni? SE. Asserunt. BRA. Res profectò mira & quæ apud Galenum nusqam reperitur, & Galenus de turbith, mentionem nunquam fecit, multique hac utuntur pro illa hiera qua in climatibus utimur: nam & ipsa à Nicolao describitur, & talem differentiam facit, quia primam, uocat Galeni picram, secundã hieram picram Galeni. Audias & alterum quorundam errorem qui ueram quidam Galeni appellatam hieram ex sex rebus faciunt & centum drachmis aloes, sed singulorum simplicium unam solam drachmam ponunt. SE. A te certo scire uoluerim quomodo confici debeat hæc simplex Galeni hiera. BRA. Hoc modo te cœlabo, scito Galenũ exhibuisse hieram in puluerem re dactam quam ex decocto aliquo bibebant, uel iure, uel

in eclegmatis formam deducebant, uel catapotiorum, et globorum: sed priusquam de simplici Galeni hiera loquamur, prius inspectare oportet, an à Galeno inuenta sit & composita hæc hiera. SE. Cur in hoc dubitas cùm & Serapio, & Auicenna in hac hiera Galenum adducant, ueluti huius compositionis authorem & inuentorem? BRA. Adducunt quidem, quoniam apud Galenum scriptam inuenêre: sed an Galeno authore extiterit ignorabant, imò hieram aliam scribunt, quàm illa sit, quæ apud Galenum inuenitur. SE. Quomodo fieri potest tales tantósque uiros deceptos esse? BRA. An ipsi decepti sint uel eorum interpretes, & librarij nostrum non est iudicium ferre, id tamen aperta fronte profiteri audemus infinitas esse compositiones ab antiquis confectas, quas in Auicenna, Serapione, Mesue, & Haliabate, Mutilas, imperfectas, & perperam adductas legimus. En Mesue octo simplicia ponit in hac compositione præter aloen. Idem Auicenna facit, & ponunt duplum ponderis aloes, Serapio tres hieræ descriptiones refert, quarum prima uera est Galeni simplex hiera, quamuis simplicium pondus per haur faciat quòd Galenus drachmam dicit: sed hoc ad rem nihil facit. Fortè haur apud ipsos drachmam significat, quamuis ab omnibus ferè receptum sit signarem drachmam unã & semis. Verum ad rem nostram redeuntes dicamus hanc simplicem hieram non fuisse à Galeno inuentam: sed potius ab Andromacho. SE. Quid inquis? Receptum est apud omnes hanc hieram esse Galeni inuẽtum.

Mesue id

Mesue id sentit, id sentit Auicenna & omnes simul recentes. BRA. Sentiant hi authores quicquid uelint, scito hanc hieram esse Andromachi hieram. Nam antiquorum mos fuit compositiones quasdam à seipsis habere inuentas quas ipsi suas sacras compositiones nuncupabant, quoniam eas magnifaciebant & ægris tanquam res sacras exhibebant, unde ruffi hiera reperitur satis probata: hiera Anthiochi, hiera Iusti, hiera Archigenis. SE. Galenus ergo nullam hieram parauit, quã ipse suomet ingenio constituisset? BRA. Hæc uocata simplex Galeni non est, ut ibi oculata fide ostendam: sed Paulus Aegineta lib. 7. cap. 8. cùm hieras refert hieram quandam adducit, quã Galeni hieram uocat. SE. Quænam est illa? BRA. hæc quæ sequitur.

℞ Frixaginis
Piperis longi
Piperis albi
Stechadis
Veratri nigri
Schamonij
Spicæ nardi
Scylle assatæ
Epithimij (secũdũ aliquos)
} Vniuscuiusq; ʒ. XVI.

Mirrhæ
Croci
Guttæ amoniaci, Thymiamatis, Euphorbij
} Vniuscuiusq; ʒ. viij.

Quæ cuncta melle excipiuntur. SE. Hæc non in Ga

leni hiera simplex, neque eiusdem composita hiera quā Nicolaus refert, & tu superius adduxisti. BRA. Hanc etiam compositionem apud Galenum inuenire nō potui. Aetius præterea lib. 3. cap. 117. hieram quandā describit, quam Galeno attribuit: cuius compositio ab illa Pauli euariat ipsa: Nam, inquit.

℞ Pulpæ colocinthidis	℥ viij.
Scyllæ assate Amoniaci Timiamathis Schamonij Corticis ellebori nigri Stechadis Hiperici	singulorum ℥. xvi.
Epithimi Succi polypodij Bdelij Aloes Camedrios, in alio codice habetur Eupatorij Marubij	singulorū ℥ viij In alio codice habetur ℥. ij.
Caßiæ	
Mirrhæ Trogloditicæ Sagapeni Croci Aristolochiæ Piperis albi Piperis nigri Piperis longi	singulorū ℥ iiij

Cinamomi

Cinamomi
Oppoponacis
Castorei
Petroselini

Mellis quod sufficit, integra exhibitio ʒ. iiij. media. iij. Minima. ij. cum melicrato, & minutissimi salis coclearij semis, hæc est Galeni hiera secūdum Aetium. Tu autem uidere potes quanta sit differentia inter illam Pauli, & istam. SE. Differentia est in simplicibus, & in copia, hæc autem à te nuper dicta hiera reperitur ne apud Galenum? BRA. Eam diu quæsiui, & tamen integrè inuenire non potui. SE. Vnum est à quo moueor hieram simplicem esse Galeni hieram, quia Paulus lib. 7. cap. 11. illam compositionem referens dicit, picra Galeni accipit.

Aloes ʒ C.
Ligni balsami
Masticbes
Croci
Spicæ nardi
Asari
Cinamomi
singulorū ʒ vi.

Sunt qui iunci rotundi odorati, floris, & caßiæ uniuscuiusque. ʒ. vi. admisceāt, exhibe. ʒ. I. in hydromelitæ. hæc Paulus, ex quibus apparet, hanc compositionem esse Galeni existimasse. BRA. Galenus idem non scribit, ac si sua sit, nec à Paulo refertur, ac si Galeni sit: sed quia, & ab ipso Galeno refertur, uerū ut animus tuus

quietior euadat: nunc oſtendamus hanc hieram non eſſe Galeni. Inuenio ipſam apud Galenum in quinque locis poſitam, in tribus locis in lib. de compoſitione medica mẽtorum κατὰ τόπους: & in ſeptimo Methodi meden di lib. & in ſexto de ſanitate tuenda, compoſitio quam omnes paßim ſequuntur, & adducunt ex ſeptimo Methodi medendi accipitur, & hic locus in medium ſemper affertur, cum de hac hiera mentio ſit, inquit uerò præcitato loco Galenus: Expedit ergo paratam habere, quam omnes medici picram. i. amaram uocant: atq; hanc dupliciter confectam utique ex aloe elota, & nõ elota, admiſcetur autem huic cinamomi.

Cinamomi
Xilobalſami
Aſſari
Spicæ nardi — Vniuſcuiuſq; ʒ. vi.
Croci
Maſticis chiæ
Aloes ʒ c.

Ex his colligere potes, ſi omnes medici uocant hoc medicamentum picram nõ eſſe eius inuentum: nempe dixiſſet quod nos picram uocamus, propè finem intra ſexti libri, de ſanitate tuenda, inquit. In totum ergo ad aloes drachmas centum, reliquorũ cuiuſque conijciuntur ʒ. ſex quæ ipſa quoq; ſex ſunt, atque hæc eſt picra quam Romæ omnes præparant, ex quo apparet, ſi omnes Romæ habebant hanc picram, quod ab ipſo non fuerat inuenta: præſertim quia non tantum immoratus

erat

erat Romæ, ut omnes illam parare potuissent, cùm multos habuerit æmulos, qui Galeni compositionem non parassent, in secundo etiam lib. de componendis pharmacis secundum locos, ubi de ijs, qui ex stomachi uitio capite dolent, agit, inquit, præstantißimum præsidium est medicamen ex aloe præparatum, quod nõnulli quidem uocant picram, hoc est amaram, nõnulli hierã ex aloe, ac inijciunt quidem centum aloes drachmas, sex autem aliorum singulorum, quæ & ipsa sex sunt numero Cinamomi, spicæ nardi, Xilobalsami, Masticbes chiæ, Asari, Croci: ex hoc loco quia aliquos uno modo uocare dixit, alios alio modo, suam compositionẽ non esse deprehendi, potest in octauo autem libr. de componendis pharmacis secundum locos, ubi scribit, quas Andromachus tradiderit facultates stomachicas, inquit, cùm Andromachus inscripsisset stomachicæ: deinde sic incœpit, ad stomachicos hiera quatuor, deinde totam eius compositionem ordine tradidit, quæ in hunc modũ habet.

Iunci odori flores Xilobalsami Masticbes Croci Nardi indicæ Asari Cinamomi	singulorum ℨ. vi
Aloes elotæ	ℨ c.

Simul leuigata reponito, si ergo Andromachus hac hiera utebatur, qui ante Galenum scripsit, nã de eo in pluribus

ribus locis Galenus mentionẽ facit, qui & libros Therapeuticæ ſcripſit: propterea hæc hiera Andromacho potius attribuenda eſſet, quàm Galeno. SE. Non tamen dicit fuiſſe inuentum Andromachi. BRA. Non equidem, quia re uera eſt inuentum Themiſonis, qui ante Andromachum extitit: Fuit autem Aſclepiadis auditor, ut de eo pluribus locis mentionem facit Plinius, de quo Iuuenalis.

Quot Themiſon ægros autumno occiderit uno.

SE. Quomodo hoc ſcis? BRA. Quoniam Galenus in eodẽ octauo de compoſitione medicamentorũ ſecundum locos, hanc compoſitionẽ ponit, & præfixa inſcriptio dicit: Antidotũ hiera Themiſonis ad ſtomachi ſubuerſiones ualet, & æſtuãtibus, & ad omnem inflationẽ, tardam excoctionem, & uteri affectus, eſt etiam ad urinã probè efficax, ſummatim facultas admirabilis, hydropicis, iecorarijs, & nephriticis, quin & mulieribus mẽſes educit, poſtea deſcriptionẽ ponit, quæ præciſè eſt ſimplex hiera appellata, ita enim poſt titulũ ſequitur.

Aloes ʒ C.
Maſtiches ℥ I.
Croci tantundem
Nardi indicæ
Cinamomi
Carpobalſami
Aſari } singulorum ℥ I

Contundito, incernitóque cribro tenuiſsimo, ſeruatoq́; ſiccum, ut perſpirare poſsit, uides eſſe hieram ſimplicẽ, & à

& à Galeno hîc nuncupari antidotum hiéra Themiso=nis. SE. Igitur qui indicunt, dicere debent: ℞ hieræ Themisonis? BRA. Ita indicere debent, quod etiã à Themisone inuẽta fuerit: Aetius testis esse potest lib. 6. cap. 10. ubi curationẽ melancholicorũ ex Galeno ponit, inquiens, dandam esse hierã aloes, quæ præ cæteris epi thymum recipit, quam conficies sicuti iubet Themison.

Aloes ℥ C.
Mastiches
Croci
Spicæ nardi
Cinamomi ad duplum caßiæ
Asari
Carbobalsami
} singulorũ ℥ I.
Epithymi ℥ ij

Detur in mulsa coclearis magni ad mensuram, hoc est satis efficax testimonium, hanc hieram non esse Galeni: sed Themisonis, qui multò ante Galenum scripsit, quã=uis Serapio in tractatu de Antidotis eam Andromacho attribuat, id autem fecit: quia compositionem istam ac cepit ex. 8. de compositione medicamentorum secundũ locos, ubi Galenus refert quas Andromachus tradide=rit facultates stomachicas in quo loco hieram ponit, qua utebatur Andromachus, non tamen hieram ab An=dromacho inuentam. SE. Quicquid sit, hæc non est Galeni compositio, uel ab Andromacho, uel à Themiso ne inuenta sit, eam tamen antiquiores in frequentißimo usu ha=

usu habuêre: sed tu in præsentiarum, quomodo ex amussi fieri debeat edoceto. BRA. *Id quàm lubenter agã* Themison *ex septem rebus hieram composuit, ut* Galenus *in octauo lib. de compositione medicamentorum secundum locos refert.* SE. *Quæ sunt hæ septem res, quæ secundum* Themisonem *ingrediuntur?* BRA. *Hæ sunt.*

Aloes	ʒ c.
Masticbes	ʒ I.
Croci	*tantundem*
Nardi indicæ	*singulorum* ʒ I
Cinamomi	
Carpobalsami	
Asari.	

SE. *Hanc compositionem superius etiam adduxisti.* BRA. *Adduxi: sed nunc, ut ostenderim ex quibus pararet* Themison, *adducere denuo nõ sum grauatus: tamen huius medicamenti pondus in simplicibus diuersum est apud* Asclepiadem, & Andromachum: *nempe* Asclepiades *aliorum simplicium unciam mïscet, hoc est pondo drachmas argenteas octo, aut septem semissem:* Andromachus *autem drachmas sex, conueniunt ambo in positione drachmarum centum aloes:* Andromachus *ponit aloen elotam,* Asclepiades *non elotam.* Andromachus *recipit* Xilobalsamum, Asclepiades Carpobalsamum: Andromachus *florem iunci odorati miscet, quod non facit* Asclepiades, *hic uerò* Galeni *locus me dubitare facit, An* Themison *fuerit, qui* Asclepiadem

audierit

audierit, cùm Aſclepiades adducat hãc hieram tanquã Themiſonis Antidotum: quod an ita ſit, nunc curæ nõ ſit, idq́; ſatis eſto. Themiſonis hieram nuncupari, quã (ut eodem octauo lib. Galenus refert) ſimpliciter hieram appellarunt, ſed diſtinctionis gratia appoſuerunt dia aloes, ut diceretur hiera dia aloes, ad alterius hieræ differẽtiã, quæ dia Colocinthidos appellatur, hancque ſimplici uocabulo picrã, ideſt, amarã nũcupabant. SE. Cũ nonnulli drachmas ſex ſimpliciũ, nõnulli octo ab aloe ponãt, quos imitari debeo? BRA. Licet Themiſon huius cõpoſitionis inuẽtor unciam poſuerit, & idem fecerit Aſclepiades, tamen cùm facilè ſit inuentis addere, & quod iam inuẽta eſt perficere, Andromachũ, & Galenũ poſteriores imiteris, qui rem interius conſyderantes, ſex drachmas ſolùm ſimpliciũ miſcuerunt, ut præcitato loco, & in ſecundo loco eiuſdem uoluminis, & in ſeptimo Methodi medendi, & in ſexto de ſanitate tuenda uidere eſt. SE. Erunt igitur omnium ſimplicium præter aloen ſex drachmæ. BRA. Ab re fortè non erit, ſi omnium ſimplicium, quæ hanc compoſitionem ingrediuntur, finem conſyderemus. SE. Imò erit optimum, propter quod Cinamomum recipit? BRA. quoniam, ut Galenus dicit lib. octauo de compoſitione medicamentorum ſecundum locos, præter id quod tenuiſsimarum ſit partium, additur etiam, ut uẽtris meatus ſimul adaperiat, abſtergat, extenuétque, ſi quid glutinoſum craſſúmue humoribus inhæreſcat: Etenim craſſos hos humores ob expurgantis facultatis imbecillitatem

tatem aloe non ſolet attrahere : quare, & bilioſarum in uentre diſpoſitionum præſtãtiſſimum eſt remedium, ut uno die frequenter multos curauerit, qui ſtomachi uitio moleſtari crediti ſunt: iuuat & hoc, & omnes alios affectus ex prauiſſimis ſuccis contractos, Cinamomum admixtum, ut quod uim habeat qua prauas qualitates in naturalem ſtatum reducit. Hic eſt igitur finis ob quem compoſitio hæc Cinamomum recipit. SE. Cùm à te aliâs detur, ſit nos uerò Cinamomo carere, quomodo fiet hæc integra compoſitio? BRA. Galenus in ſexto de ſanitate tuenda libro de hac compoſitione agens, inquit, in defectu Cinamomi accipiendum eſſe duplum caſſiæ optimæ, quam aliâs ea eſſe uirtute nonnulli putant, ut nihil ab inualido Cinamomo abſit, quod tamen non credit Galenus, quia à generoſo Cinamomo etiam talis caſſia longè ſuperatur: ſed, inquit, ſicuti in boni panis inopia, uel uiliſſimo ueſcimur, ſic in Cinamomi penuria exquiſitiſſima utemur caſſia. SE. Ergo quia Cinamomo caremus in hac compoſitione duodecim drachmæ caſſiæ, ideſt canellæ poni debent? BRA. Omnino ſi Galenum, & antiquos ſequi uoluerimus, quamuis aloes uis ex hac copia in tali compoſitione parum denigrabitur: ueruntamẽ nunc uerum Cinamomum ad nos allatum eſt, ut tibi poſt hunc ſermonem oſtendemus. SE. Non mediocri gaudio afficiar, ſi antequam moriar Cinamomum uidere datum ſit, dic uerò propter quod maſtiche hanc compoſitionem ingreditur? BRA. Galenus octauo lib. de compoſitione me=

ne medicamentorum ſecundum locos, inquit, Maſtichen hanc compoſitionem ingredi, quia apta ſtomacho gratique odoris eſt confringendæ in aloes medicamentoſæ efficax, ut autem de omnibus alijs in ſumma tibi dicã, aliqua ſunt abſterſoria, & tenuia, alia ſtomacho apta robore quidẽ longè cinamomo inferiora, genus autẽ idẽ facultatis habentia. Galenus præterea inquit melius eſſe loco Aſari Carpeſium ponere: cùm uerò nobis Carpeſium deſit, Aſarum ponere curauimus, hæcq; conſyderatio eſt in ſecundo lib. de compoſitione medicamentorum ſecundum locos, ubi etiam de Croco diſſerit, an ſex drachmæ præcipi debeant, uel pauciores, quia nõnullæ ex his, quæ ei adijciuntur, caput feriunt, quod dicit Galenus frequẽter ſibi accidere hæc ſolo Croci odore, Ideo compoſitionem illam optimam iudicat, quæ recipit Croci. ʒ. V. Aloes. ʒ. XC. Et cum ſint aliqui, qui facilè capite replentur, pro his quatuor ſolùm croci. ʒ inijcit, qua compoſitione in his etiam utitur, qui ſuffuſorum imaginationes, aut accidentia ex ſtomachi affectu patiuntur, quibus autem uenter prohibetur, & in mulieribus, quæ non probè purgantur ſex croci. ʒ. ponit & quadraginta aloes. SE. Ergo aloe quãdoque non debet eſſe centum drachmæ? BRA. Minimè ſecundum Galenum in ſecundo de compoſitione medicamentorum ſecundum locos. In ſeptimo autem Methodi medendi huius rei nihil meminit: at in ſexto de ſanitate tuenda, dicit, ſe feciſſe duas picras, præter illam, qua omnes utuntur, quæ habet centum drachmas aloes, &

ſex alia

ſex alia ſex rerum in una uerò ſuarum picrarum po=
nit plus eorum, quæ calefaciũt, in altera minus. Dicit
autem immiſceri plus calefacientium, ſi aloes quanti=
tas dematur, ut ſi aloe ſit drachmæ 80. alia ſint drach
mæ ſex. Erunt autem illa, quæ calefaciũt minus, ſi aloe
multiplicetur, ut ſi drachmæ. 21. addantur, ſitq; aloe
drachmæ. 121. reliqua drachmæ. 6. SE. Optarẽ ego
compoſitionem unam ſtatam & firmam. BRA. Fie=
ri non poteſt, quin duæ ſint. SE. Quare? BRA.
Quia paratam habere oportet picram ex aloe elotã, et
ex non elota: poſtea, ſi medicus quicquam addere uo=
luerit, id facere poterit, aut ex aloe, aut ex alijs rebus.
SE. Quas uires habet aloe elota, & nõ elota? BRA.
Superius dictum eſt, & Galenus in ſexto Methodi me=
dendi, & in ſecundo, & octauo de compoſitione medi=
camentorum ſecundum locos docet, inquiens, non elo=
tam aloen minus roborare uentriculum, ſed magis eua
cuare, econtrario lotam magis roborare uentriculum,
& minus euacuare: quia in elotione tenuiores partes,
& quæ habent uim medicamentoſam abeunt, & eijciun=
tur. SE. Optarim, ut compoſitionem illam afferres,
quæ Galeni mentem attingere magis uidetur. BRA.
Quamuis in locis uarijs illã probet, quæ recipit aloes
drachmæ centum: aliarum rerum ſex, in ſecundo tamen
de compoſitione medicamentorum ſecundum locos, &
in octauo, hanc, quæ ſequitur componendam minuere
uidetur, & ſeruandam.

℞ Aloes ℥ XC.

Cinamomi

Cinamomi ℥ lxi. sed pro eo caßiæ, id est canellæ. ℥. xij

Xilobalsami
Asari
Spicæ nardi
Masticheis } ana ℥. vi.

Croci ℥ v.

Omnia in puluerem redacta misceto & seruato. SE. Quantã huius picræ quantitatẽ dare oportet? BRA. Galenus in septimo Methodi medendi, inquit: Si uelimus exhibere maximum eius modum, dabimus duorum magnorum coclearium mensuram: si mediocrem modum duorum paruorum coclerarium similimum modum unius parui coclearij mensuram exhibebimus. In secundo autem lib. de compositione medicamentorũ secundum locos, inquit, datur autem medicamenti summum. ℥. I. minimum dimidia inter utrunq; pondus alia exhibentur, dum quantitas pro ætate corporis, magnitudine, & consuetudine euariat. At in octauo eiusdem uoluminis lib. Andromachum adducit: qui, inquit, quibusdam dari coclearium unum: quibusdam duo, Galenus uerò exponere uolens, quod intelligendum sit per coclearium exponit drachmam argenteam, quam Romani (inquit) denarium appellant: hæc uerò nos ubertim discußimus in eo libello, quem de ponderibus medicis fecimus. Aetius lib. 6. cap. 10. exhibet ad coclearis magni mensuram: sed ipse compositionem facit ex. 8. ℥. aliarum rerum, & centum aloes. Paulus lib. 7. cap. 11.

ʒ. I. dari iubet, nos uerò in præsentiarum huius picræ usque ad duas drachmas damus magno profectu. SE. Quomodo antiqui hos pulueres miscebant, ut ægris facilius corrigerentur? BRA. Galenus, & alij antiqui mixtos seruabant, & uario modo porrigebāt. Paulus præcitato loco ex Hydromelite proprinandos iubet: Andromachus ex aquæ frigidæ cyathis quatuor, aut calidæ: Asclepiades ex aqua frigida, aut ex uino. SE. Debebāt uinū, & aquā abhorrere per aliquot dies. BRA. Galenus tamen in octauo de compositione medicamentorum secundum locos, inquit, satius esse, si ex mulso aliquis medicamētum hoc exhibeat. Verum ipse iubet dari cum aquæ cyathis, non plus tribus. Idem in secundo lib. censet, & in septimo Methodi medendi, ubi etiam, inquit, aliquos excipere hoc medicamentum despumato melle. SE. Et nos hoc modo puluerem ex melle rosaceo excipimus, & in pilulas conformamus, compositionem igitur parabimus, ut superius edocuisti ex nonaginta drachmis aloes. BRA. Equidem, & cum aloe lota, & non elota: & ex melle, uel etiam rosaceo in globum disponito, & in tali loco seruato, ut perspirare poßit: nam probus medicus ea addere sciet, quæ ad ægrotantis intentionem conuenient: Galenus etenim plerumque utitur picra ex acuta potißimùm in libris de compositione medicamentorum secundum locos, intelligit uerò hanc picram, cui aliud acutum medicamentum additum sit, ut Colocinthis aut helleborum. SE. Ad quos affectus ualet hæc compositio? BRA.

Ad quam-

Ad quàmplures: sed hinc inde positi sunt in uarijs locis, potißimùm uerò uni affectui succurrit cum uẽtriculi parietes materia pituitosa pleni sunt & uentriculis imbecillioribus succurrit in his, qui literis incumbunt, & ualde studiosi sunt, præsertim ex aloe lota, & his quibus mens aliquo studio occupatur: nunc illa sigillatim annotemus, quæ ab authoribus dantur: primò igitur (ut Galenus in septimo Methodi medendi testatur) ualet ad uitiosos succos, qui in tunicis uentriculi habentur: Idem dicit in sexto de sanitate tuenda, & in secundo, & octauo de compositione medicamentorum secundum locos, ex secundo eiusdem uoluminis lib. ualet ad suffusionum imaginationes, & ad accidentia ex stomachi affectu, ibidem ad hos ualet, quibus uenter prohibetur.

Ibidem mulieribus cõuenit, quæ non probè purgãtur. Ex octauo de compositione medicamentorum secundũ locos, ubi de stomachicis Andromachi agit, inquit, his dari non debet, qui calida, & sicca intemperie afficiuntur: Nec qui sicca cum frigiditate nec absolutè his, qui ex solis qualitatibus particulam aliquam habent uitiatam, iuuat omnes prauas dispositiones ex prauis humoribus ortas, & ualet ad articulos relaxatos.

Ex eodem libro, ubi incipit Anthidotum hiera Themisonis, ualet ad stomachi subuersiones.

Conuenit æstuantibus
Valet ad omnem inflationem
Ad tardam concoctionem

Conuenit uteri affectibus.

Ad urinam probè efficax est

Hidropicis
Iecorarijs } succurrit
Nephriticis

Menses educit

Succurit his qui bilem uomunt.

Inflãmationibus interioribus ex Hydromelite cõuenit.

Ad difficiles sanorum coctiones ualet,

Valet his qui habent bilem in tunicis uentriculi.

Robur particulis adhibet per quas iter moliuntur.

Auget calorem locorum per quos transit.

SE. Est ergo mirabile medicamentum? BRA. Mirabile inquam, sed de illo plus satis locuti sumus. SE. Igitur ad aliud transeamus. BRA. ut lubet.

De hiera cum agarico.

SE. Pilulæ de hiera cum agarico has sequuntur. BRA. Quomodo has paras? SE. Hieram Galeni picram à Nicolao descriptam ex sexdecim rebus paro. BRA. Simplicia enumera, & componendi modum. SE. Superius iterum enumeraui, & integram hanc hieram proposui, cùm de simplici Galeni hiera loqueremur. BRA. Ne pigeat secundo, & illam referre, ut rẽ ipsam facilius consyderare poßimus. SE. Hæc est, ut tibi moram geram, compositio.

Cinamomi
Spicæ
Croci
Schœni

Asari		
Xilocaßiæ		
Xilobalsami		
Carpobalsami		
Violarum		
Absynthij	ana ℈ ij.	
Epithymi		
Agarici		
Rosarum		
Turbith		
Colocinthidis		
Masticis		
Aloes	ad pondus omnium	
Mellis	quod sufficit.	

BRA. *Memoriæ subijt te superius compositionem istam adduxisse, ubi de simplici hiera loquebamur. Illa est qua multi in clysmatibus utuntur, & quoties indicitur hiera picra hanc tribuunt pharmacopolæ ex melle confectam faciunt, & ex melle rosato pilulas, quas de hiera picra maiores nuncupant.* SE. *Nos istas uocamus de hiera cũ agarico.* BRA. *Cur istud?* SE. *Quoniam agaricum recipiunt.* BRA. *Cur non uocantur de turbith? uel de colocinthidæ? cum utrunq; in eodem, & æquali pondere recipiatur? etiam hæc uehementius soluant, quàm faciat agaricus.* SE. *Hoc ignoramus.* BRA. *Igitur uerò magis appellari debent de hiera cũ agarico, quàm de hiera cum turbith, uel colocinthidæ, nec sumi debent pro pilulis de hiera*

cum agarico: nam ita illæ nuncupantur, quia ueræ de biera pilulæ, & agaricus totam compositionem ingre diuntur. Sed in hac compositione, quam tu paras, & agaricus, & alia simplicia ingrediũtur: propterea mi ror cur uos has pilulas de agarico nuncupaueritis, & eas pro illis de biera cum agarico exhibueritis. SE. *Ita didici à senioribus huius artis uiris.* BRA. *Aetate fortè seniores erant, sed eos doctrina iuniores exi stimamus. Non desunt tamẽ pharmacopolæ, qui compositionem aliam sequantur, quam ex* Petro Gallo *accipiunt potius scriptore, quam pharmacopola, huic si milem, in uno solo differentem, quòd hæc epithymum non recipit, illa recipiebat: hæc uerò duas diagridij drachmas recipit, quas illa non recipiebat, & simplicium pondus est drachma una.* SE. *Extende & tu compositionem istam, quã nonnulli sequuntur.* BRA. *Eadem est, tamen ne desyderes, ita faciunt.*

℞ *Cinamomi*
Spicæ. Croci.
Shcœni Asari
Xilobalsami. Xilocaßiæ.
Carpobalsami } *an. ʒ. I.*
Violarum. Absynthij.
Agarici. Rosarum.
Turbith
Colocinthidis
Masticis
Diagridij ʒ. ij.

Aloes

Aloes ad pōdus omnium, cum syrupo de stechados fiat globus. SE. Paucißima est differētia inter illam Nicolai, & istam. BRA. Sit quomodocunque, non est hiera cum agarico, propterea melius recentes quidam fecerunt, qui nuncupant, hieram Galeni compositam, aut istam, aut illam, quam tu ex Nicolao retulisti. Sunt etiam, qui ita particulatim loquuntur, & omnium simplicium. ʒ. ij. aloes. ʒ. iiij. Mellis collati, & expumati ℥. viij. At quicquid sit, hæ pilulæ de hiera cum agarico esse non possunt. SE. Quas ergo deinceps parare iubebis? BRA. Non desunt tamen qui minus errent in hac urbe, & qui compositionem affinem hieræ cum agarico parent. SE. quænam illa est? BRA. Hæc.

℞ Hieræ Galeni	} ana	℥. V.
Agarici trociscati		
Aloes		℥. I.

Ex melle rosato collato conformantur pilulæ. SE. In quo errant hi? BRA. Quia perfectam hieram nō accipiunt. SE. Opto, ut in hac charta compositionē explices. BRA. Scito aliquos uoluisse agaricum poni ad pondus omnium simplicium simul, aloe dempta: unde erūt agarici. ʒ. xxxv. uel. ʒ. xxxvi. Si crocus sit ʒ. vi. Nos uerò putamus satis esse agaricum ad pondus unius simplicis poni, ut sit. ʒ. vi. SE. Compositionē istam denique explica. BRA. Nónne ex prædictis uerbis accipere potes? SE. Possem equidem: sed mihi facilius erit te audire. BRA. Hæc est compositio

pilularum de hiera cum agarico, quam iubeo te paratam habere hoc modo.

℞ Cinamomi pro quo caßia.i.canella		ʒ.xij.
Masticheſ	ana. ʒ. Vi.	
Aſari		
Spicæ nardi		
Xilobalſami		
Agarici		
Croci	ʒ V.	
Aloeſ	ʒ. xc.	

Terantur: & miſceantur, & cum opus eſt, ea utaris in quacunque forma uolueris, & ſi in pilulas reducere placeat, id facias ſecundum intentionem, quam habes, uel ex ſyrupo de ſtechade, uel ex melle roſaceo, uel ex aqua abſynthij, uel ex alia ſimili re. Hæc enim compoſitio capiti, thoraci, & uentriculo plurimùm conuenit: laudarem tamen, ut hæc compoſitio parata non ſeruaretur, ſed quoties prudens medicus ea indiget, agaricum addat ſecundum morbi exigentiam, nunc plus, nũc minus, ut ille rectè iudicabit: ſi uerò integram compoſitionem ſeruare cupias, pro his medicis, qui componendi artem ignorãt, quorum maior eſt pars, illam parato, quam ſuperius ſcripſimus. SE. Deinceps ita parabo. At quem agaricum accipere debeo? an trochiſcatum? BRA. Antiquiores agaricum non præparabãt in troſchiſcos reducentes: ſed eo ſimpliciter utebantur, ut ab arbore uenit: propterea ſuaderem, ut ſimplex agaricus ſumeretur nulla re correctus præſertim cùm

hieræ

hieræ misceatur. Imò ipsum in præsentiarum in puluerem redactum simpliciter exhibeo ex zucharo, & mire confert.

SE. De his iam satis. Pilulæ de hieralogodion sequuntur. BRA. Ab re non est, omnes pilularum cõpositiones prosequi, quæ ab hiera nomẽ habẽt, unde accepit nomen hæc compositio? SE. Nicolaus dicit nũcupari hieralogodion memphitũ, ab hiera, quod est sacra, logos sermo, & memphitũ, idest impeditio, quoniam his succurrit, qui habẽt impeditum sermonem, ex quacunq; fuerit causa. BRA. Ha ha ha. SE. Tu rides? BRA. Ecquis non rideret in tam pulcherrimis nominum ethymologijs? Primò Nicolaus ignorat unde dicta sit hæc compositio. Nempe uocari debet hieralogadij, quoniã Logadius medicus fuit, apud antiquos celeberrimus, qui huius hieræ inuentor fuit, unde nuncupari debet hieralogadij, non hieralogodion: superius etenim docuimus antiquiores medicos, qui in aliqua æstimatione fuêre, suas quasdam compositiones habuisse, quas hieras uocabant, & quibus potißimùm utebantur. Sed, ut in nomine errauit Nicolaus, putamus non minori errore duci in ipsa compositione: propterea tu Nicolai compositionem hierælogadij adducito, ut antiquæ cõpositioni conferre possumus. SE. His uerbis Nicolaus suam hieramlogadij describit.

Hieralogodion.

℞ Interioris coloquintidæ
Polypodij } ana ʒ. ij.

Euforbij

Euforbij *Polij* *Cocognidij*	*ana* ʒ. I. *g.* vi.
Absynthij *Myrrhæ*	*ana* ʒ. I. *g.* xij.
Centaureæ *Agarici* *Amoniaci Thimiamatis* *Folij* *Spicæ* *Squillæ* *Diagridij*	*ana* ʒ. I.
Aloes *Comarum Thymi* *Caßiæ* *Camedreos* *Bdelij* *Praßij*	*ana* ℈. I. *g.* xiiij.
Cinamomi *Oppoponacis* *Castorei* *Aristolochiæ longæ* *Piperis albi* *Piperis nigri* *Piperis longi* *Croci* *Serapini* *Petroselini*	*ana* ʒ. V.

Hellebori albi }
Hellebori nigri } *ana* g. vi.

Mel quod sufficit, hoc intellige pro hiera ipsa Lo*gadij componenda.* Nos *enim accepto melle rosato colato catapotia conformamus.* BRA. *In hac* Nicolai *hieralogadij plura simplicia sunt quàm in uera illa antiqualogadij hiera, nec idem est in simplicibus pondus.* SE. *Refer tu, si me amas, uerã* Logadij *compositionem.* BRA. *Hæc est.* SE. *A quo authore illa accepisti?* BRA. *Ab* Aetio *lib. 3. cap. 116. dicente hieralogadij. Postea talis compositio subsequitur.*

℞ *Pulpæ colocynthidis* ʒ. xx.
Scillæ assatæ
Agarici
Hamoniaci thymiamatis
Scamonij
Corticis hellebori nigri
Hiperici } *singulorũ.* ʒ. I.
Epithimi
Polypodij aridi
Bdelij
Aloes
Camedryos
Marrubij
Caßiæ } *singulorum* ʒ. viij.
Myrrhæ troglodyticæ
Piperis albi
Piperis nigri }

Cinamomi
Croci
Oppoponacis — singulorum ʒ iiij.
Castorei
Sagapeni
Petroselini
Aristolochiæ

Assumito in melle, exhibitio integra. ʒ. iiij. media tres, minima duæ: ubi uerò exhibenda sit, addito salis coclearij semis. Hæc est hieralogadij, quæ recipit solùm cum melle simplicia. 25. Illa uerò, quã Nicolaus citat drachmata simplicia cum melle recipit. SE. Igitur non est illa Logadij? BRA. Nõ ut uidetur, eadem ratione illa, quæ à Serapione citatur non est Logadij. Nec illa quam dicit esse secundum descriptionem Philagrij, & aliam secundum Pauli descriptionem. SE. Deinceps compositionem istam hoc modo parabo. BRA. Nõ errabis, nam summum uirum Aetiũ imitaberis. Simplicibus igitur in puluerem redactis in catapotij formam reduci possunt, uel ex melle rosato colato, uel ex alia re, secundum exhibentis intentionem. SE. Sunt ne illæ descriptiones probandæ, quæ ab Auicenna referuntur? BRA. Neque illas probarem, nisi Aetij modo corrigantur, quem imitari studeas, quoad meliora inuenta sint, si inueniri poterunt. SE. Quibus affectionibus succurrit hæc compositio? BRA. Multis, Nam conuenit locutioni impeditæ, ex quacunque fiat causa, modo sit ab humoribus, atram bilem, & pituitã

expurgat

expurgat. Epilepsiæ conuenit, paralyticis, tremorem membrorum habentibus, doloribus capitis cùm diutinis, & totum occupantibus, tum cum hemicranicis succurrit, uertigini confert, oculorũ obscuritati, & pleuritidi: ischiam patientes adiuuat, & arthritim uarias corporũ maculas, & lepras emẽdat, mẽstrua prouocat.

SE. De his satis dictum sit, ad stomachicas pilulas accedamus. BRA. Accedamus quidem, & in compositionem, quam nullus ferè pharmacopola eandem habet cum alio. Dic tu, quam compositionẽ paratam seruas? SE. Illam, quam Mesue in principio describit. BRA. Est igitur prima ex tribus, quas refert descriptionibus. SE. Nõ ex illis tribus, quæ statim se consequũtur, sed illa, quæ in ordine omnium suarum pilularum est secunda descriptio, & quam dicit stomachũ emundare, & iecur, & sensuum membra, atque iuncturarum instrumenta, & quæ tam bilem atram, quàm flauam, & pituitam educunt. BRA. Descriptionem eius affer. SE. Hæc est. Stomachicæ.

℞ Hieræ picræ		ʒ.	vij.
Trium myrobalanorum		ʒ.	iij.
Agarici		ʒ.	ij.
Turbith boni		ʒ.	x.
Epithimi recentis	} ana	ʒ.	ij. ſ.
Anisorum			
Salis indi		ʒ.	ij.
Absynthij	} ana	ʒ.	iij.
Scamonij			

Fac pilulas

Fac pilulas cum penidiarum. ʒ.iij. & succo scariolarũ, dosis. ʒ.ij. BRA. Iam noui quas stomachicas pilulas in tua officina serues, suntque & alij pharmacopolæ, qui easdem conficiunt, medici uerò re non perspecta neque consyderata in omni ferè uentriculi affectione, & potißimùm in imbecillitate stomachicas pilulas instituunt dandas, cum tamen præter euacuationẽ hæ uentriculo mirè obsint. Sed compositionem istam preßius contemplemur. SE. Quomodo intelligis obesse uentriculo? BRA. Quia ipsum perturbant, & imbecilliorem reddunt: nam magna turbith copia hanc compositionem ingreditur: nempe. ʒ.x. At mirè uentriculũ peruertit turbith, ut nõnulli ignari putauerint turbith à turbando dictum esse: adde, & scamonium non conferre uentriculo, imò ualde obesse, & agaricum, & quãuis multa ingrediantur, quæ uẽtriculum roborare possint, tamen ab his, quæ illum perturbant superantur: sed cur tu diligentißime senex, hanc compositionem sequeris cum alij pharmacopolæ descriptiones alias habeãt SE. Ita didici à præceptore meo antiquo seplasiario. BRA. Certus sum, nõ esse tres seplasiarios Ferrariæ, qui eandem compositionem seruant. Nam, & tu, & alter eam, quam retulisti descriptionem seruatis: Nonnulli uerò in suis officinis descriptionem habent, quæ à Mesue posita est, & dicit stomachum, & digestionem adiuuare: cerebrũ, & stomachum à corruptis humoribus purgare, & appetentiam excitare.

℞ Hieræ picræ ʒ. x.

Trium myrobalanorũ }
Absynthij } ana ℥. ij.

Masticis
Anisi.
Belirisci
Emblici
Agarici } ana ℨ. iij. ſ.

Gingiberis ℨ. ij.

Caryophylorum
Salis gemmæ
Squinanti } ana ℨ. I.

Turbith ℨ. xij.

Confice cum succo Absynthij,& da.ℨ.ij.uel.iij.

SE. Non uidetur esse inter nostram descriptionem, & hanc magna differentia. BRA. Imò in his, quæ soluunt nulla,nisi in simplicium pondere: In his uerò quæ roborant,differunt: quia in ea, qua uteris compositione aliqua sunt,quæ in ista non habentur compositione:& econtrario aliqua in ista,quæ nõ sunt in tua: tamen ex sexdecim rebus illa,quam nuper attulimus, descriptio constat: Illa uerò,qua tu uteris ex tredecim. SE. Cuperem omnes pharmacopolas idem genus seruare. BRA. Imò & hic est magnus medicorum error:nam instituunt stomachichas pilulas deglutiendas: sed quam compositionem instituant nesciunt. Non desunt præterea, qui pilulas illas paratas seruent, quas Mesue secundo loco descripsit,& dicit esse in intentione priorum,idest,illarũ, quas nuper adduximus. SE.

Neque

Neq; descriptionẽ istam prætermittamus. BRA. En

℞ Trium myrobalanorum	ana	ʒ.	iij.
Rosarum, Masticis	ana	ʒ.	ij.
Cardamomi, Ligni aloes, Sandaloram citrinorum, Cubebarum, Garyophylorum, Nucis muscatæ	ana	ʒ.	ij.
Squinanti			
Raued seni		℥.	V.
Turbith		ʒ.	Vij.

Aloes ad pondus omnium, confice cum uino odorifero. SE. A prædictis nõ multũ differũt. BRA. Omnes idem censent, tamen simplicibus consyderatis, quæ utrasque compositiones ingrediuntur, & simplicium ponderibus non parum differre uidentur, quamuis in intentione non sit magna differẽtia. Scito tamen maiorem pharmacopolarum numerum pilulas illas stomachicas paratas seruare, quas Mesue suas esse dicit, quæ caput, & stomachum expurgant, & omni tempore sumi possunt, earum autem descriptio hæc est.

℞ Turbith	ʒ.	x.
Masticis	ʒ.	iiij.
Rosarum	ʒ.	iij.

Aloes bonæ ad pondus omnium, confice cum succo absynthij. SE. Nõ me fugit quàmplures hanc cõ

positionem

positionem paratam seruare, & quando opus est. ʒ. I. uel. ʒ. I. ß. præbere, tamen ego potius descriptionem primam secutus sum, tum quia ita insuetus sum à pueritia, tum quia multa uentriculum roborantia recipit. BRA. Extat & alia apud Mesuem pilularū stomachicarum descriptio, quæ cæteris leuior est, & à nullo paratur pharmacopola, quod sciam, ipsáque caput etiam, & stomachum expurgat, quam ne desyderes referre statuimus.

℞ Aloes ʒ. vi.
Masticis }
Rosarum } ana ʒ. ij.

Confice cum succo solatri. SE. Ex tot, támque uarijs compositionibus quam præcipuè sequi debemus? BRA. Cum hæ pilulæ stomachicæ nuncupentur, stomacho potißimùm opitulari debent: optarim ego, ut probus medicus non segniter consyderaret, qua re indigeat stomachus, quáque affectione sit laceßitus, propriè autem stomachus, gulam, & deinde uentriculi os etiam signat, quamuis & nonnunquam pro fundo ipso accipiatur. Nunc tam pro fundo, quam pro ore, & cū alia parte accipitur, si ergo stomachus male affectus sit, affectio ipsa consyderanda est, qua afficitur, an sit sola qualitas, uel etiam sit cum materia: nā si sola qualitate afficiatur, alterare solùm opus est, & non euacuare, idque fit per oppositas qualitates, tam intrinsecè, quam extrinsecè: si materia adsit genus materiæ cōsyderare oportet, an pituita, an bilis, an atra bilis, an

mixtæ materiæ: túncque euacuandum, ut materia exigit. Scito autem hîc ſermonem non fieri de materia, quæ in cauitate ſit uentriculi, ſed de illa, quæ continetur in uenis, & in rugoſitatibus eius: nam quæ in cauitate eſt, facilè educitur, & plerunque: nam ipſa ſponte per uomitum illam expellit, quandoque per infernas ſedes. Si uerò materia in his uentriculi uenis, & in ſenſibilibus meatibus contineatur ſecundum materiæ genus, eo medicamento uti debemus. Si ergo materia ſit pituitoſa, medicamentum propinemus pituitam educens. Si bilioſa, bilem: ſi atrabilaria, medicamēto atram bilem educente utemur. Si materia ſit mixta, & medicamentum ipſum mixtum ſit: Adde, ſi eadem materia in capite abundauerit, ea addenda eſſe, quæ à capite educunt. SE. *Quid inferre tentas, per hunc tuum tam prolixum ſermonem?* BRA. *Hoc ſolùm quod quiſque notare debet, medicum primò componendi regulas addiſcere. Addiſcat ergo, addiſcat uerè medicus ſimplicium naturam, & commiſcendi modum, & ſecundum humoris genus, & membri peccantis ſimul miſceat ſimplicia, & medicamentum ad ſuum commodum, & ad ægri ſalutem paret.* SE. *Nō erit fermentatum tam breui tempore.* BRA. *Non indigent fermentatione huius generis medicamenta, quæ ad unam. ʒ. formam non deducuntur: ſed unumquodque ſimplex medicamentū per ſe ipſum educere debet, imò ſi unum ſimplex poſt aliud ſumeretur nihil referret.* SE. *Si per hūc ordinē incederent, non indigeremus compoſitis medicamentis.*

BRA.

BRA. Hoc summè probo, ut in officinis sint paucissima composita medicamenta, præsertim ex catharticis: sed medicus promptus esse debet, & doctus, statimque ex simplicibus composita parare, ut ægritudini conuenit, quam curandam suscepit. De egregijs uerò illis medicamentis, quæ tempore longiore indigent, priusquã recocta sint, qualia Theriaca, Mytridatum, secus dicendum est: nam illa parata habere præstat. Vnde si has pilulas ad unguem contempseris, uentriculo parum conuenire uidentur, ultima descriptione dempta. Tamen in præsentiarum compositiones ipsas ad uerbum examinemus. Primò recipiunt hieræ picræ Galeni. ʒ. vij. est illa de qua superius in uarijs locis apud Galenum descripta. SE. Nónne hæc Galeni hiera uentriculo conuenit? BRA. Imò (ut Galenus in septimo Methodi medendi lib. refert) præstantißimum est hoc medicamentum ad uitiosos succos, qui in tunicis uentriculi habentur. SE. Hoc Galeni medicamentum leue uidetur. BRA. Galeni præcitato loco docet esse leue, mediocre, & fortè secundum quantitatem, quam accipimus. Nempe mediocris modus est, si eo sicco ex aqua utamur duorum coclearium mensura. Est uerò maximus modus duorum magnorum coclearium mensura, si temperetur in tribus aquæ cyathis: Minimus modus est unius parui coclearij mensura. Itaque hoc medicamentum fieri potest, & uehemens, & debile, & mediocre: notáque Galenum dicentem ualere ad succos uitiosos: sunt uerò succi uitiosi, humores praui cuiuscunque ge-

 neris.

neris unde & si aloe bilem educat, tamen é tunicis uen triculi omnes uitiosos humores reducit, fieriq; potest ex aloe elota, & non elota, ut superius dictũ est. Ego igitur quantum in me sit, suaderem hanc Galeni compo sitionẽ pro stomachicis pilulis parari. Aliæ uerò, quæ turbith recipiunt, dimittantur. SE. *Hæc compositio æque nõ educit, ut illæ faciũt, quæ turbith receperũt.* BRA. *Imò egregiè educit absolutißimus ille prædi= ctus ex Galeno modus.* SE. *Tamen non æque, ut Me sue compositiones faciũt.* BRA. *Vltimã Mesue com positionẽ prætermitto, quæ non recipit nisi aloen, ma= sticen, & rosas: Aliæ omnes educunt humores, etiam si uitiosi non sint. Compositio autem Galeni solos uitio= sos insequitur. Mesuæ igitur compositiones à capite contemplemur. Primo recipit hieram hanc Galeni sim= plicem nũcupatam, quæ omnes succos uitiosos educit: postea decem drachmas turbith, de qua radice in simpli cium examine disseruimus: uolũt authores tenuem pi= tuitam expurgare, quamuis experientia duce, & craſ= sam simul expurget: quod, ut exquisitius faciat, à non= nullis gingiber commiscetur, tamen (ut ipsi Arabes turbith inuentores dicunt) subuersionem facit, & nau seam, quæ in uentriculi affectibus euitanda sunt, nisi cũ nobis institutum sit per uomitũ euacuare. Recipit præ terea tria myrobalanorum genera, idest, citrinos, Lhe= bulos, & Indos.* SE. *Cur potius hæc genera intelli git, quàm belliricos, & emblicos?* BRA. *Quoniam sunt perfectiora genera, imò serapio (quem & alij se= cuti sunt*

cuti sunt) in uno capite de his tribus uerba facit inscripto de myrobalanis, in alio deinde de his duobus, ac si non sint inter myrobalanorum genera computanda. Recipit etiam agaricum, qui pituitam crassam educit, & bilem crassam, & uentriculum mirè perturbat, facta quacunque præparatione, experiētia obseruauimus simplicem substantiam agarici potui dare longè minus obesse, quàm si Gingibere salgemate, spica, oximelitæ uel alia qualibet re misceatur, epithymum recipit, qui atrabilarios humores educit, & scamonium, quod bilem purgat. Ex his intelligere potes nos hac compositione solùm uti posse, quando omnes succi fuerint uitiosi, & non quando unus solus. SE. Nónne magis unum humorem educit, quàm alium? BRA. Omnino: nam turbith, quod pituitam educit, in maiori copia cōpositionem ingreditur, quàm alia, & etiam agaricus. Sed à te peterem senex prudentissime, quid in his pilulis faciant penidia? SE. Penidia ex Sacchara fiunt in aqua dissoluto: propterea iudico apposita esse, ut cōpositio constet: nam saccharum ita dissolutum seruat, ne adeò festine compositiones exsiccentur. BRA. Conuenientius igitur fuisset dragagantum accipere, præsertim cum in scariolarum succo dissoluat. SE. Quid intelligit per scariolas? BRA. De his in simplicium examine satis dictum est: nā intubi species est, sed syluestris, à Græcis seri dicitur: nostri seriolā: Barbari corrumpentes scariolam uocant: hîcque recentiores affirmant apponi scariolā, ut sit minus calida com

positio, ac si tam pauca succi quantitas in tot, támque rebus calidis aliquid poßit. Dic iterum mihi præstantißime senex, quid intelligis per sal Indum? & quid pro eo accipis? SE. Sal nigrum accipio. BRA. Et quid hoc est nigrum sal? SE. Nostrum quod in usu habemus sal, quod nigrum est, idest, minus album alijs. BRA. Hic est maximus error: nam ad quem finem huic compositioni sal addere? SE. Certè nescio, ego cõpositiones paro, ut mihi instituitur, quid ergo accipere oportet pro sale Indo? BRA. Scito Indum sal esse antiquorum saccharum, quod intra cannas concrescit, de quo & Auicena tractat, ubi agit de linguæ asperitate. 4. canone, fen. prima. & inquit habere colorem salis, & esse in dulcedine mellis, de quo in simplicium examine perplura. SE Placétne tibi hæc compositio? BRA. Non solum non placet: sed & illam quoque suspectam habeo: nam cùm incido compositiones, quæ plura simplicia recipiunt sub uno pondere, & alia deinde sub alio pondere, postea alia sub eodem pondere, hæ compositiones mihi sunt suspectæ, ne omnia pondera præter rationem posita sint: nunc ad secundam stomachicarum pilularum compositionem descendentes dicimus à prima non multum differre, & ipsam æque omnes humores educere, qui sunt nõ tantũ in uentriculo: sed etiam in omni corporis parte. Vnde non sunt huic solo membro statutæ, imò (ut ipse refert Mesue) caput, & iecur expurgant, quin omnia membra expurgare certum est, si in maiori copia sumãtur.

De tertia

De tertia compositione idem iudicium est: quarta compositio, quam dicit esse suam, & ipsa pituitam, & bilem educit: quinta conuenit quodammodo cum simplici hiera Galeni. SE. *Dic igitur quas pilulas stomachicas seruare oportet?* BRA. *Ego pro stomachicis pilulis simplici Galeni hiera semper utar: & (ut contingit) secundum uarias affectiones simplicia adderem, & auferrem, uel potius compositiones illas sequerer, quæ à Galeno octauo de compositione medicamentorum secundum locos scriptæ sunt, quas Andromachus, & Asclepiades sequebantur. Nunc tu aliud pilularum genus è tua schœda depromas.*

SE. *Masticinæ pilulæ accedunt.* BRA. *Quis fuit harum pilularum author?* SE. *Petrus Apponensis cōciliator nuncupatus in cap. de indigestione stomachi, uidetur ipsarum inuentor. Est uerò capite. 19. additionum in Mesuen, ne longè requiras, ubi dicit stomachum ab omni læsione præseruare, & esse medicinā uitiosæ matricis, & uiscerum interiorum.* BRA. *Affer huc compositionem.* SE. *En.* *Masticinæ.*

℞	*Masticis*	ʒ.	*iiij.*
	Aloes electæ	ʒ.	*x.*
	Agarici boni	ʒ.	*ij.*
	Confice cum succo Altiliæ		

Notáque in calce uigesimiprimi capitis eiusdem authoris iterum repeti, his eisdem utitur Pedemontanus, ubi de medicinis corrupti appetitus agit. BRA. *Ex his, quæ hanc compositionem ingrediūtur, id, quod omnia*

excedit, est aloe. Vnde potius nuncupandæ essent pilulæ de aloe. SE. Cùm aliæ extent pilulæ, quæ suo proprio nomine de aloe nuncunpentur, hæ meritò denominationem sortientur à secundo simplici, quod ipsam compositionem copiosius ingreditur, id autem est mastix: propterea non ab re masticinæ dictæ sunt. Et hæ sunt, quas in nostris officinis paramus. BRA. Nos potius loco harum pilularum de simplici hiera uteremur. Et si opus esset adderemus agaricum: tamen apud recentes medicos reperiuntur, & aliæ pilulæ mastichinæ nuncupatæ. Non defuêre medici, qui iusserunt nos parare mastichinas alias à Mesue in fine capitis de caputpurgijs sodæ frigidæ positas. BRA. Compositionem adducito. SE. Hæc est.

℞	Aloes	ʒ. vij.	
	Masticis	ana ʒ. iij.	
	Rosarum		
	Turbith	ʒ. x.	

Confice pilulas, dosis earum est à. ʒ. ij. usque ad iiij. Mesue uocat has pilulas de mastiche, quas stomacho, & capiti cõferre dicit. BRA. Pro me nunquã sumerem. Vidimus & seplasiarios, qui pilulas Nicolai de aloe et mastice pro mastichinis parabant. SE. Quænã est earũ cõpositio? BRA. Hæc subscripta.

℞	Aloes	℥. I.
	Masticis	℥. V.
	Garyophylorum	ana ʒ. I.
	Ros. rub.	

Croci

Croci } ana ℈. ij.
Diagridij }

Confice cum ſucco feniculi, uel abſynthij. SE. Compoſitio hæc uentriculum roborare debet? BRA. Magis roborant illæ, quæ de ſimplici hiera dicuntur, & pluribus affectibus conducunt, ut apud Galenum intueri licet, in octauo de compoſitione medicamẽtorum ſecundum locos: & in ſeptimo Methodi libro. Nos uerò, ſi compoſitiones aliquas paratas ſeruari uoluerimus, quæ maſticen reciperent, ex his unam parari iuberem, quæ ex Andromacho in præcitato de compoſitione medicamentorum libro à Galeno referuntur, & eam in pilulas reducerem: ſed conducibilius eſt ſecundũ affectum compoſitionem parare, cũ ea indiguerimus. Ad rem uerò redeuntes maſtichinæ pilulæ, quas ex Aponenſe paras, ſolum conferunt uentriculo, cum in eo uitioſi ſint ſucci, & in capite ſucci inquam bilioſi, & pituitoſi.

SE. Aſſaiereth pilulæ maſtichinas ſequuntur. BRA. Quis fuit harum pilularum inuentor? SE. Auicena in prima fen. quarti libri tractatu primo capite decimonono de his mentionem facit. BRA. Nũ uidi Auicenam de his pilulis aliquam mentionem feciſſe: ſed cõpoſitio eſt, quã aſſaiereth uocat: quæ fortè potui datur, uel in aliã formã redigitur. SE. Equidem ab Auicena non dicitur pilulas fieri oportere, imò nec addit ſimplicium pondus, quæ compoſitionem ingrediantur. BRA. Quomodo igitur compoſitionem

Aſſaiereth.

tuam

tuam paras? SE. Gentilem sequor Fulginatem Auicennæ interpretem, qui his simplicibus pondera statuit, idem facit in suo antidotario Montagnana. BRA. Quónam modo conficiuntur? SE. Isto.

℞ Hieræ picræ ℥. I.
Masticis }
Mirobalanorum citrinorum } ana ʒ. iiij.
Aloes ʒ. ij.
Fiant pilulæ cum syrupo de stœchade.

Hierā picram aloe, & mastiche ingrediūtur, hîc solū myrobalani additi sunt. SE. Mastix additur, ut maior adsit copia ad uentriculum roborandum. Aloéque iterum commiscetur, ut uehementius educant. Myrobalani uerò, ut prohibeantur uapores acuti calidi, si in stomacho sunt, ne in caput ascendant. BRA. Mihi uidetur hanc compositionem uentriculo potius, quàm capiti conuenire, nempe aliud nihil est, quàm picra Galeni additis myrobalanis: & mastiche, ac aloe auctis. Syrupus uerò ille, quo conficiuntur, & commiscentur, & si capiti conueniat, uentriculo non obest: nec in tam magna copia ingreditur, ut multum prodesse poßit, imò pulueres solùm cōglutinat. De Auicena igitur miror, qui proprie pro imbecilli solutiuo capitis Assaiereth posuerit, quàmuis si in copia detur poßit etiam caput purgare. Nam (ut Galenus docet in octauo de compositione medicamentorum secundum locos in expositione hieræ aloes) medicamentum est imbecille, quod euacuat à uentre, & quandoque à iecore, si in ampliori

pondere

pondere exhibeatur. Tamen, ſi aliquis ex ſtomacho caput doleat, hæc compoſitio huic conuenit. Sed ideo conuenit, quia ſtomacho cõfert, quod facilè ex Galeno colligi poteſt, ſecundo de compoſitione medicamentorum ſecundum locos, ubi de his agit, qui ex ſtomacho caput dolent, quod fit, cum uitioſi humores in uẽtris tunicis fuerint impacti: & ita impacti, ut dilui non poßint. Scitóque Galenum præcitato loco potius minuere aloes, quàm augere: propterea recentes malè faciunt Auicenæ deſcriptionem in ordinem referre uolentes, & aloes quantitatem magis augentes, quàm ipſe fecerit, aut facere uoluerit: imò & præcitato loco Galenus notat crocum minui oportere, pro his, qui illum non patiuntur: non eſt igitur compoſitio, quæ ſimpliciter materias purget, quæ capitis affectiones faciunt, ſed tales ſolũ capitis affectiones, quæ à ſtomacho dependent. SE. Vnde acceptum eſt hoc nomẽ Aſſaiereth? BRA. Ego à te peterem. Eſt enim Mauritanũ nomen. SE. Vnde originẽ habeat coniectari neſcio. BRA. Et ego minus: imò & hoc nomen corruptum eſſe puto. Scito autem Galenum in principio ſecundi capitis ſecundi libri de compoſitione medicamentorum ſecundum locos in capitis dolore hieram exhibere: ſed addit exacutam, ac ſi dicat per aliud ſimplex redditã acutẽ & uehemẽtem, ut inferre liceat hierã capiti ualere, ſi alia addãtur, et nunquã pro capite has pilulas deglutiendas iubemus, quin agaricũ addamus, aut alia, quæ à capite educant, uel niſi affectio capitis à uentriculo proueniat.

SE.

De Reubarbaro. SE. Pilulæ de Reubarbaro accedũt. BRA. Quid aliud sunt hæ pilulæ, quàm Rhabarbarum ipsum in pulverem redactum, & in pilulas conformatũ? SE. Imò est alia compositio, quam paratam seruamus. BRA. Quænam est? SE. Hæc.

℞ Raued sceni ʒ. iij.
Succi liquiritiæ
Absynthij } ana ʒ. I.
Masticis
Myrobalanorum citrinorum ʒ. iij. .ſ.
Seminum fœniculi
Apij } ana ʒ. .ſ.
Trociscorum diarhodon ʒ. iij. .ſ.
Specierum hieræ picræ Galeni ʒ. x.

Confice cum aqua fœniculi, & da. ʒ. ij. cum aqua casei calida, in sero. BRA. Raued sceni Rhabarbarũ est. SE. Equidem, & etiam Raued simpliciter Rhabarbarum est, tantum differt Raued sceni à Rhabarbaro in solo, & patria, quia hoc in Barbaria nascitur, quæ pars Aphricæ est, illud in sceni, quæ est alia pars. BRA. Ita arbitror, tamẽ apud Mesuen alia cõpositio est de Raued: & cũ Raued sit Rhabarbarum, erit alia cõpositio de Rhabarbaro. SE. Videamus hanc compositionem. BRA. En Mesuæ liber, uerte folium, adhuc aliud, lege hanc compositionem, quæ in tergo est. SE. Ecce iam lego.

℞ Raued sceni ʒ. vij.

Armoniaci

Armoniaci
Serapini } ana ℥. x.
Bdelij
Laccæ ℥. viij.
Oppoponacis ℥. iiij.
Mezereon } ana ℥. iiij.
Gummi
Turbith. ℥. x.
Spicæ
Polij } ana ℥. v.
Aloes
Masticis ℥. ij.
Myrobalanorum citrinorum ℥. x.

Gummi in uino dissolue, & fac pilulas, dentur. ij. ℥. cũ aqua casei. SE. *Nos hac compositione non utimur. Sed cũ à medicis pilulæ de Rhabarbaro indicũtur, illas damus, & paratas seruamus, quas ex ipsomet* Mesue *superius retulimus.* BRA. *Hæ secundo loco adductæ sunt uehementiores, & efficaciores, ualentque ad obstructiones splenis, atque iecoris, & ad hydropem. Tamen, & illæ, quas superius adduxisti, ad idem ualere certum est, & ad febres diutinas ex diuersis humoribus genitas, glutinosis, & putridis.* SE. *Ad easdẽ igitur affectiones adhiberi possunt?* BRA. *Ad easdẽ, sed secundæ uehementiores sunt, & efficaciores primis. Verum compositio hæc à me nunquam probabitur, sequêris igitur tuam illam compositionem, quæ apud* Mesuem *in ordine prima est. Reperitur & hæc eadem com=*

compositio apud Serapionem in suo antidotario sub hoc nomine pilulæ de Raued in eo solùm differunt, quod Mesue. vij. Raued drachmas recipit, Serapio. viij & ubi Mesue legit polium, Serapio habet polypodiũ, utrunque tamen in hac compositione recipi potest. Mesue dat. ʒ. ij. cum aqua casei, Serapio cum uino: tamen & cum uino, & cum aqua casei dari possunt? Videre autẽ nescimus, cur magis de Raued nuncupentur, quàm de turbith, quod compositionem æquale ingreditur, & quàm de Serapione, uel Bdelio, uel Amoniaco, & quàm de myrobalanis citrinis: tamen his authoribus ita denominare placuit, cũ aliæ pilulæ ex alijs simplicibus, quæ hanc compositionem ingrediuntur, suũ nomẽ sortitæ sunt: sed unum hîc notandum est, Serapionem his pilulis addere quatuor sextaria salis, quod non facit Mesue: & quàmuis sal crassas materias dissoluere possit: tamen tanta quantitas in hac compositione non conuenit. SE. Sextarium fortè apud Serapionẽ est parua mensura. BRA. Imò est nomẽ ponderis apud Arabes. SE. Quomodo hoc probabis, si quis inficias iret? BRA. Facillimè, si pondera in quinti canonis fine apud Auicenam adduxero, quæ etiam ex Serapione accepta sunt. SE. Proba igitur, ni laborem effugias. BRA. En Auicena dicit mina Romana est. ℥. xx. & mina est sextaria. 40. Igitur si mina est. ℥. xx & sextraia. 40. sextarium erit semiuncia, itaque in hac compositione ingrederentur duæ unciæ salis, quod absurdũ est, imò quia Auicena post hæc dicit sextarium esse. ʒ. vi. essent

Vi. essent tres unciæ: propterea arbitramur Serapionis compositionem non esse probandam, sed illã Mesuæ potius esse recipiendam: possem & hoc uarijs alijs modis ex horum authorum compositionibus probare: sed id faciemus in ponderum examine, in quo Græca Arabibus commiscebimus, & exponemus. Nunc materiam hanc prætermittamus, ne ex medicamentorum compositionibus ad pondera & mensuras transire uideamur. Vnum tamen animaduersione dignum est, quod hîc à Mesue dicitur, dissoluendum esse in uino gũmi, quod in pilulis de Rhabarbaro non dicitur, id uerò factum est, quia mastiche sola compositionem illã ingreditur, hæc uerò sit regula, quæ non fallit, in omni compositione, in qua gũmi genera aliquot ingrediuntur, consyderare oportet, an gũmi in puluerem reduci poßit, absq; alia uehementiore exsiccatione: an non poßit, si in puluerẽ redigi poßit compositionẽ ingreditur, absque alia dissolutione. Si non poßit, tunc dissoluendus est, uel in uino, uel in alio liquore. Cum igitur in pilulis de Raued recipiantur Serapinum, Bdelium, lacca, oppopanax, & gũmi, quorum aliqua dissolui possunt, aliqua non possunt: propterea hîc dicit in uino dissoluenda esse, in cõpositione uerò de Rhabarbaro, in qua sola mastiche recipitur: non dixit esse dissoluendam, quia mastiche facilè in puluerem reducitur. Nec illud in hac compositione prætermittendũ est, cum fuerit confecta post aliquod tempus, & etiam breue adeò durescit, ut in puluerem facilè resoluatur, idque faciunt omnes compositiones, quæ

nes, quæ res glutinosas nõ recipiunt. Vnde suaderem ut non solùm ex aqua fœniculi: sed etiam ex melle rosato conformarẽtur, ut diutius seruari possent. Nam uis simplicium facillimè exhalat, ubi glutinosa res aliqua non affuerit: & ideo harum pilularum uis diu perdurare non potest, imò si ueterascunt, in uenenũ transmutantur, & uehementia tormina faciunt, quod experta est magno suo incommodo magnifica & generosa uirago Hippolyta Farufina Quaina commater semper uenerãda, & probitatis, ac integritatis specimen: hæc à pharmacopola quodam à cuius nomine abstineo, ne quem offendam, huius generis, catapotia accepit, sed antiqua puto illa fuisse, quæ à principio confecit, cum artem exercere cœpit. Semiscrupulum tantũ accepit, & adeò uehemẽtibus torminibus uexabatur, ut uires ferè deficerent, & plusquam sexcenties egeßit. Ex hácque occasione ægritudinem incidit laboriosam. Verũ Deo duce pristinæ sanitati restituta est. Ad rem uerò cœptam redeuntes, si alicui rei glutinosæ misceantur, diutius perdurare possunt, quàmplures sanitati restituimus ex pituitosis febribus autumno, & hyeme unam ex his pilulis pondere unius scrupuli alternis diebus uorandam iubentes. SE. Tibi ergo placet, ut pilulæ de Rhabarbaro quas ex Mesue retulimus cõficiantur. BRA. Illæ fieri debent. Verum exquisitæ de Rhabarbaro pilulæ ex solo Rhabarbaro confici debent: neque seruãdæ sunt: sed tunc Rhabarbarum ipsum in pilulas redigendum, cum eo indigemus.

SE. Cùm

SE. Cum his illæ ueniunt, quæ de tribus cum rha= barbaro uocantur. BRA. Cur hoc nomen sortitæ sunt? SE. Puto quia sunt pilulæ communes, quibus rhabarbarum addimus. Prius igitur communes istas pilulas consyderemus. SE. Has pro communibus cõficio, quamuis notum mihi sit, alias esse communes uocatas, quas alij pharmacopolæ conficiunt. De tribus cum reub.

℞ Aloes ʒ. iiij.
Croci }
Myrrhæ } ana ʒ. ij.

Confice cum uino albo, claro, odorifero. Tamen Pedemontanus iubet confici cum aceto: ego autem uino semper usus sum. BRA. Cur Pedemontanum non sequeris? SE. Quoniam longè maioris authoritatis est Rasis, quam Pedemontanus. Ipse uerò in quarto ad Almansorem de pestilenti morbo agens, & eius cautella ex uino conficit. Alij habent suam compositionem hoc modo.

℞ Aloes }
Croci } ana ʒ. ij.
Myrrhæ ʒ. I. .s.

Conficiantur cum uino albo. BRA. Differũt solùm in pondere. Auicena lib. quarto fen. prima, tractatu. 4. capite quinto, medicamenta ad pestilẽtiam enumerans, inquit, fieri debere ex aloe, croco, & myrrha, at simplicium pondus prætermittit, id fecisse arbitror, quia æquale omnium pondus esse uoluerit. SE. Has à uobis dictas communes pilulas consyderans, illæ esse ui=

dentur, quæ ab antiquis Ruffo attributæ sunt. BRA. Omnes ita censent. SE. Tu ergo in his dubitas? BRA. Imò nõ dubito, cùm nec Ruffi sint, nec Ruffus compositionem suam in catapotia confecerit: nam potui dabat in pestilenti morbo. SE. Quæ igitur erat apud antiquos Ruffi compositio? BRA. Hæc, quã Paulus lib. secundo cap. 36. describit.

℞ Aloes partes duas
Amoniaci thymiamatis partes duas
Myrrhæ partem unam

Hæc simul contusa ex uino fragranti colluito, deinde dimidium quotidie cyathum potui dato. SE. Crocũ ergo non recipit? BRA. Non equidem Ruffi compositio. SE. Compositio igitur nostra conueniens non est? BRA. Non equidem, si pro Ruffi compositione fiat: sed si alia sit compositio, quæ ita ab Arabibus nuncupetur, & à recentibus. s. pilulæ de tribus, eã ita conficere nihil refert: & cùm illam conficis, si rhabarbarum addideris ad pondus aloes, pilulæ de tribus cum rhabarbaro dici poterunt. Veruntamen nec illæ Ruffi erunt: nec illæ, quæ paßim de tribus cum rhabarbaro nuncupantur. Extat in præsentiarum Ruffi liber, in quo prædicto modo compositio inuenitur, ut superius ex Paulo retulimus. SE. At Mesue, ubi de præseruatione à pestilẽti morbo agit, has pilulas, ut superius dictum est, adducit: nullámque de Ruffo mentionẽ facit. BRA. Aut sunt alia catapotia, quæ & ipsa cõ ueniunt, & non sunt illa Ruffi: aut errat Mesue, Ruffi

propo=

propotiſma adducere uolens. Nam & ipſe Auicena præcitato loco non dicit catapotia confici: ſed ſumi talem compoſitionem, quam ex propotiſmate dabat Ruffus, & cõſentit Paulus. SE. Dicam igitur meas cõmunes uocatas pilulas non eſſe Ruffi pilulas? BRA. Equidem: tamen & in peſtilenti morbo conueniunt.
BRA. Hoc nihil impedit, uerũ & illis Ruffi, ut Paulus refert, nullus unquam ſua potione fruſtra uſus eſt, qui peſtem non euaſerit: ſed in tuis communibus catapotijs minorem croci copiam poni laudo, atq; probo: ne caput lædatur. Dic uerò à quo authore catapotia illa de tribus cum rhabarbaro dicta accepiſti? SE. A nullo authore: ſed ita fieri à meo præceptore didici. Hactenus rem miram audiui, & quam medici non conſyderant, mihi ſummè placet, te tuas illas de tribus cũ rhabarbaro pilulas eo modo conficere, ut retuliſti, ex communi tua compoſitione, & rhabarbaro. At alij omnes pharmacopolæ, compoſitionem aliam parant, quam pilulæ de tribus cum rhabarbaro nuncuparunt. SE. Quænam eſt illa? BRA. Hæc ſubſcripta.

℞ Rhabarbari, Agarici, Aloes } ana partes æquales

Miſce & ex aliquo liquore pilulas cõfice. SE. Quo modo ſunt de tribus, cum rhabarbaro potius nuncupari deberent de duabus ſcilicet rebus cũ rhabarbaro? Et cur potius non ſunt de tribus cum agarico, uel de tribus cum aloe? BRA. Ad differentiam fortè illarum

pilularum de tribus rebus, quas communes uocas, aut de tribus Ruffi, non dicuntur uerè de tribus cum agarico ob rhabarbari nobilitatem. SE. Agaricus maioribus dotibus insigniri uidetur, quàm rhabarbarum, & est medicina familiæ. BRA. Tamen maiori præcio uenditur rhabarbarum nec uentriculum offendit: at de hac re quicquid sit, ne magnifaciamus pilulæ de tribus cum rhabarbaro apud omnes pharmacopolas, hæ sunt, quas nuper adduximus: tuæ uerò communes cum rhabarbaro sunt communes: quæ rhabarbarum recipiunt, hoc tantum expeterem in hac re & optarem, ut omnes medici has differentias cognoscerent, ne quandoque pro suis ægris unam compositionem pro alia reciperent, sumūtur hæ de tribus cum rhabarbaro pro capite, thorace, uentriculo, & iecore: sed his omißis ad alia transeamus.

De aloe

SE. Occurrunt post has consyderādæ pilulæ illæ, quæ à materia ex qua conficiuntur pilulæ de aloe nuncupantur. BRA. Sunt ne compositæ an simplices? SE. Simplicißimæ sunt ex pura aloe elota confectæ. Cur in hoc dubitas? BRA. Quoniā apud antiquos compositio extat pilularum de aloe, de quibus mentionem facit Paulus libro septimo cap. quinto, & Galenus lib. primo de compositione medicamētorum secundum locos cap. primo: ubi Galenus quomodo conficiantur perfectè non exprimit, ita uerò confici dicit Paulus.

℞ Interioris colocinthidis partem unam

Succi

Succi absynthij }
Aloes } ana partem unam
Scamonij partes duas

Cum aqua in pilulas redige, quæ ciceris quantitatem æquent, quarum pro dosi exhibendæ sunt undecim, scito tamē apud Galenum alibi haberi ἀλόης μερη. β. idest aloes partes duas, propterea Pauli codicem mendosum esse arbitror, & eius loco legendum, ut habet Galenus scilicet partes duas, uocantúrque hæc catapotia à Galeno, & Paulo. περὶ ἀλόης idest de aloe, & compositæ sunt, & non de simplici aloe. Tu uerò quomodo tuas de aloe cōgerere soles? SE. Aloen bis terq; quādoq; ex aqua endiuiæ lauo, postea in pilulas cōformo. BRA. Habes ne paratas ex aloe non elota pilulas? SE. Cur hoc petis? quoniā non elota semper in promptu est. BRA. Quoniam Galenus in secundo &. 8. de compositione medicamentorum secundum locos & in septimo Methodi medendi aloen non lotam longè efficaciorem esse lota edocuit: quamuis de hac re nonunquam experientiam fecerimus, & tāta aloes lotæ quātitas efficacius eduxit, quanta non lotæ, fortè fuit ex uirorum, qui insumpserunt diuersitate: sed nunc quæ cepimus prosequentes, nónne sunt & qui aloen ex succo caulium lauent, & ex infusione rhabarbari? SE. Imò, & qui succo lactucæ utuntur, alij succo plantaginis. BRA. Nouimus & qui ex defruto & hepsemate lauabant. SE. Vt uariæ sunt hominum intentiones, & uarij effectus, ita uario liquore lauant. Verum

lotiones esse non debent pauciores tribus. BRA. Vna satis superque est: sed nunc reliqua prosequamur.

Indæ SE. Hîc in nostra inordinata schœda pilulæ Indæ suam sedem habent. BRA. quibus constant, & à quo authore accipiuntur? SE. Mesue illas refert, quas et ipse ab haly accepit: Ex his uerò, quæ sequũtur, cõstãt.

℞ Myrobalanorum nigrorũ, Hellebori nigri, Polypodij ana ʒ. V.
Epithymi, Stœcados ana ʒ. vi
Agarici, Lapidis lazuli loti, Colocynthidis, Salis Indi ana. ʒ. iiij.
Succi eupatorij, Spicæ ana. ʒ. ij.
Garyophylorum ʒ. I.
Hieræ picræ ʒ. xij.

Fiant pilulæ cum succo appij, dosis est ab. ʒ. ij. usque ad haur duos, Et sunt sanæ & ex parte, da cũ aqua casei: hæc Mesue. BRA. Hæc quantitas longè maior est apud nos quàm cõueniat, satis enim est. ʒ. I. exhibere, quæ etiam non mediocriter educit cum sint efficacissimæ & uehemẽtissimæ pilulæ, in ægritudinibus atrabilarijs: propterea mirè competunt quartanæ febri, duritiei, ac dolori splenis, cãcro, lepræ & (ut cõprehensim dicamus) omnibus atrabilarijs morbis, idq; potissimũ

faciunt

faciunt, cum materia fuerit exusta. Dic autem colendissime Senex Lapidem lazuli quonam modo lauas? SE. Lapidem hūc, qui à Latinis Cyaneus nuncupatur, in tenuissimum puluerē redigo, postea accepto lapideo mortariolo hunc puluerem iniicio, & aquam claram ac lympidam superingero: mox pistillo in circulum ducto aquam, & puluerem simul commisceo, hocque facio uehementi agitatione: postea permitto, ut resideat, quo facto hanc aquam abiicio, & aliam superingero: iterū uehementi agitatione commisceo, & idem facio, idque tertio efficio, postea loco claræ aquæ padanæ accipio aquam rosaceam, & ter eodem ordine lauo, túncque perfecta est huius lapidis lotio. BRA. Scito neque tres lotiones quandoque, neque quatuor esse satis, sed lotionem perfectam tunc esse deprehendes (quotquot præcesserint) quando neque color aliquis, neque sapor, neque odor in aqua remanet: hæcque tibi sit regula lauandi hunc lapidem, & alios similes, ut his est, qui armenus nūcupatur. Abs te uerò discere cupio cur Indæ pilulæ nuncupatæ sint. SE. Nonnulli putant, id nomen sortitas esse, quia earum usus potissimùm est apud Indos, alij quia sal Indum recipiunt, & putant sal Indum esse nigrum: sed non haberi, longe decepti (ut tu superius ostendisti) quia antiquorum saccharum supra cannas concrescens sal Indum est. BRA. Fortè hinc nomen duxere, quia humores nigros, & atros, ac melancolicos educunt, qui Indis similes uidentur, quis hominum mentes scire potest, & primorum impositorum

propoſita? Notáque confici has pilulas ex ſucco appij: quia eupatorij ſuccus non eſt ſatis: ſunt enim ſolùm duæ drachmæ, hic uerò apij ſuccus apponitur: quia aperiendi uim habet, & cũ ſimpliciter apium dicitur hortenſe apium ſumi debet. Eſt uerò hortenſe apium id, quod à noſtris petroſelinum nũc uulgò dicitur: omnia ferè, quæ hanc compoſitionem ingrediuntur uim habẽt educendi atram bilem: hiera picra addita eſt ad roborãdum, & bilem craſſam è uentriculo educendam: Garyophyli ad roborandum, colocynthis ob pituitoſos humores, & craſſos addita eſt. Et quia ab abditis membrorum partibus educit, ſal Indum recipit, cuius loco poni debet ſaccharum uel etiam candum. Quamuis à recentibus negetur, ut aptius pilulæ compaginentur, ſcitóque omnia in puluerem redigenda eſſe, & ſuccis commiſcenda, & pro hiera picra puluis ipſe recipiẽdus eſt, uſus ſum his pilulis inflatu hypochondriacho, & mirè contulerunt. Nota tamen, quòd impetu primo obeſſe uidentur, poſtea ſequenti die proſunt, imòhic eſt ferè cõtinuus mos in hoc flatu omnia medicamenta, cùm aplicentur obeſſe, uel uideri obeſſe: poſtea cùm à medicamẽtis abſtinetur iuuamenta ſentiuntur: denique pro his pilulis, & alijs, quæ ſuccos recipiunt, notandum eſt ſuccos optimè depurandos eſſe, & excoquendos, quod niſi fiat, pilulæ breui mucidæ fiunt & corrumpuntur: ad alia te conferas.

Arabicæ

SE. En illæ offeruntur, quas medici arabicas uocant. BRA. Et de hoc nomine anceps ſum, an quia

ab Ara=

ab Arabibus inuentæ, an quia in Arabia ſit frequens earum uſus, hoc nomẽ ſortitæ ſint: apud quem authorẽ inueniuntur? SE. *Apud Gilbertum Anglum, ubi agit de artrhitide, & apud Nicolaũ in ſuo uocato antidotario, ex his uerò conficiuntur.*

℞ Aloes ℥. iiij.
Brioniæ
Myrobalanorum citri
Belliricorum
Indorum
Chebulorum
Emblicorum
Maſticis
Diagridij
Aſari
Roſarum } ana ℥. I.

Confice cum ſucco fœniculi, uel abſynthij
Croci ʒ. I.
Caſtorei ʒ. iij.

Dicitque Nicolaus has pilulas per centum annos perdurare & ualere. BRA. *Longè decipitur: nam catapotia illa quæ glutinoſa ſunt breui tempore durant, & quodammodo lapideſcunt, uel in puluerem rediguntur. Itaque earum uis euaneſcit, & niſi ſucci ſint bene depurati, & excocti aceſcunt: propterea dicimus Nicolaum decipi, & ſimplicium uim ab ijs pilulis breui euaneſcere.* SE. *Idem Nicolaus has pilulas mirabiles facit, inquiens, omnes humores mirificè*

purgare

purgare, & lætitiam inducere, triſtitiámque auferre, mentem acuere, amiſſum uiſum reddere, imbecilem fortiorem faciunt, auditum reſtaurant, memoriam inferũt, ſcotodiniæ conueniunt, uertigini hemicraneæ, oculos iuuant, dentes, gingiuas, ſtomachum, ſplenen, ſonitui aurium ſuccurrunt, omnes humores in omnibus ætatibus, in omnibus temporibus, ſine moleſtia in uiris & mulieribus purgant. BRA. *Si hæ pilulæ tot habẽt uires: igitur medicamentis alijs non indigemus, uel ſaltem pauciſsimis: ſed eas ſingulatim per ſimplicia perpendamus, uideamúſque an in tota cõpoſitione tot adſint, quæ omnia efficere poſsint. Aloes educit bilem, Brionia ſeroſos humores, Citrini myrobalani bilem, chebuli pituitam, indi atram bilem educunt, & flauam præuſtam. Bellirici, & emblici educunt pituitam, & roborant cerebrum, ac neruos, diagridium bilem educit, aſarum roſæ, maſtichæ, crocus, & caſtoreum membra roborant, & uim auferunt fortibus medicamẽtis.* SE. *Ergo ad omnia illa cõueniunt, quæ à Nicolao referuntur.* BRA. *Certum eſt, quod dicis, ſi unumquodque ſecundum ſuam operationem agat: ſed puto nullum eſſe hominem, qui tot indigeat ſimul: tamen ſunt talis generis catapotia, ut abſque moleſtia educant.*

sine quibus SE. *En pilulæ ſine quibus conferuntur.* BRA. *Nicolaus ob earum efficaciam eas ſine quibus eſſe nolo, uocauit: nam tantæ ſunt efficaciæ, ut nullus ſine illis eſſe deberet: nunc uerò earum compoſitionem refero. Hæc eſt, quæ ſequitur.*

℞ Aloes

℞ *Aloes hepatici abluti, & odoriferi. ℥. xiiij.*

Myrobalanorum citrinorum
Belliricorum
Chebulorum
Indorum
Emblicorum
Rhabarbari
Masticis — *ana* ℥. I.
Absynthij
Rosarum
Violarum
Senæ
Agarici
Cuscutæ

Temperentur cum succo fœniculi

Scamonij bene triti, & pulverizati. ℥. 6. & . ſ

Ita uerò admisceantur, ut puluis scamonij per pannum cum ipso succo sit expressus, & sit tanta succi quantitas, quæ ad confectionem pilularum satis sit: postea inunge manus oleo uiolaceo, uel communi abluto, & reformentur pilulæ in modum ciceris. BRA. *Nos in ciceris modum non paramus: sed tres, uel quinque pro singula drachma conficimus: purgat humores qui sunt in superioribus corporis partibus, & proprie conueniunt suffusionibus, obscuritatibus, & caliginibus oculorum, purgántque miré caput à pituita, bile, & atrabile, uisúmque custodiunt ab omnibus prauis humoribus. Quamuis medicus quidam noster* Ferrariensis

apprimè

apprimè execretur has pilulas. Nam (ut inquit) cùm lipitudinem nonnunquam pateretur, his pilulis uoratis plurimùm creuit: sed non animaduertit ipse non præcessisse totius corporis purgationem, nō uenæ sectionē, neque humoris præparationē, morbúsque in augmento uniuersali erat, addéque tantam copiam non insumpsisse, quæ materias in capite existentes ad infernas partes deducere potuisset, sed à capite solùm ad oculos his etiam conferunt, qui iliacum dolorem patiuntur, et aurium dolorem sanare solent, si drachma insumatur non cum ouo, ut Nicolaus dicit, uel farinata, sed simpliciter deglutita. SE. Igitur omnes humores educūt? BRA. Educunt, omnes prauos. SE. Si aliquis non indigeret nisi unius humoris euacuatione, quid tunc agendum esset? BRA. Illa addere oportet, uel augere, quæ hunc humorem euacuant: sed posteaquam huc inter loquendum uenimus non erit ab re, quibus additis id fiet ostendere, si bilem per hæc catapotia euacuare sit opus, aloen augere oportet & citrinos myrobalanos ac rhabarbarum, præsertim si sit crassa bilis: si uerò pituita euacuatione indiguerit, agaricum augeamus, & chebulos myrobalanos, si atra bilis sit purganda, senam auge, & Indos myrobalanos. SE. Nōne perfectius esset his simplicibus uti absque compositione, quæ peccantes humores educunt? BRA. Hoc est, hoc inquam de quo conqueror, de quo continuò exclamo, ut medici simplicium cognitionem habeant, & componendi artem addiscant, & nunquam compositis utantur:

utantur: ſed ſtatim ſimplicia miſcere iubeant cum illis indigent. SE. Hæ igitur pilulæ ex tua regula diu perdurare nõ poſſunt. BRA. In hoc dubitas, tu qui iam antiqulus es in arte? omnino cito pereunt, quia nihil glutinoſi recipiunt, quod uim puluerũ ſeruet. Nã omnia in puluerem redigenda ſunt, & commiſcenda ſucco, & cum ſuccus per ſtamineum, ut uocant, uel pannũ purior redditur, ſimul exprimatur ſcamonium. SE. Dubium eſt apud pharmacopolas an ſcamonium pilulas ingredi debeat in tenuiſsimum puluerem, uel in craſſum redactum. BRA. Cur in hoc ambigunt? SE. Quia ſcamonium uenenoſum eſt, & ſtomacho nocuum ſi in puluerem redigatur, ſtomachi rugoſitates, & inſenſibiles meatus ingredi poſſet, & dein in his locis permanens grauia ſymptomata inducere. BRA. Si quis ſcamonium acciperet in puluerem redactum, & alicui compoſitioni nõ mixtũ: ſed uel ex uino, uel ex iure inſumeret, hæc fortè ſymptomata cõtingere poſſent. At cũ in pilulas conformatur, multa habet ſimul commixta, & in tota cõpoſitione non eſt puluis: ſed gaſsius quoddam corpus, & cum à uentriculi calorem eliquatur in puluerem non reducitur: ſed in ſubſtantiam quandam liquidam. SE. Tamen recentes pharmacopolæ in ſuis compoſitionibus nunquam ſcamonium ponunt: ſed eius loco præparato ſcamonio utuntur, quod diagridium uocant, præparant uerò in cotoneo pomo. BRA. Optarim ego ubi uel ab Arabibus in ſuis compoſitionibus, uel à Nicolao, uel à Græcis ſcamonium ſimpliciter dicitur

ter dicitur scamonium non præparatum recipiendum esse: nam cùm Arabes & Barbari de præparato loquũtur, semper diagridion dicunt, & Græci σκαμμώνιον τὸ παρασκευαζόμενον ἐν κυδονίῳ scamonium præparatum dicunt in cydonio, quo tamen in suis compositionibus rarò utuntur. SE. Putabam præparationem istã esse nouum inuentum. BRA. Quomodo nouum si Galenus lib. primo de alimentorum facultatibus in cotoneo pomo parare docet, unúmque mirum uidetur, quòd ipse præbet comedendum cotoneum. SE. A nobis tamen uenenosum putatur. BRA. Imò Galenus eodem loco dicere uidetur absque stomachi subuersione educere. Adest & alter præparandi modus in sanguine ex oleo amigdalarum dulcium. SE. Necessarium ne est pro his pilulis conficiendis manus ex oleo, uel uiolaceo, uel communi abluto inungere? BRA. Ad uim pilularum nihil facit: sed tantum conuenit, ut facilius in perfectiorem rotunditatem redigantur: nunc ad alia transeamus quoniam ostendere ad quid singula ualeãt simplicia superfluum uidetur.

De fumo terræ

SE. Igitur ad pilulas de fumo terræ accedamus. BRA. Quænam de fumo terræ? SE. Illæ, quæ ab Auicena lib. 4. fen. 7. in curatione scabiei, atque pruritus in hunc modum describuntur.

℞ Myrobalanorum citrinorum }
Chebulorum } ana ʒ. V.
Nigrorum }
Aloes ʒ. Vij.

Scamonij

Scamonij ʒ. v.

Confice absque cessatione cum aqua fumi terræ, et fiant pilulæ. BRA. Neque istæ diu perdurare possunt, quoniam nihil recipiunt glutinosi: scito tamen facta miscela ex pulueribus, & succo, relinquenda esse, ut exsiccentur in umbra: postea iterum in puluerem redigantur, & exsiccẽtur in umbra, idque ter fiat: nam hoc modo diutius perdurare possunt, sunt pilulæ imbecilles dari non possunt in minori copia, quàm quatuor scrupuli, educunt humores biliosos mordicantes, acutos, pituitam salsam, & omnes humores adustos qui pruritum faciunt, & scabiem: tamen non est tanta perfectio in his pilulis, quin aliæ sint potentiores, etiam in hac intentione, quas ingredientur sena, epithymum, polypodium, helleborus niger: præter illa, quæ superius in pilulis de fumo terræ ingrediuntur.

SE. Cùm de his satis dictum putes, ad pilulas de agarico descendamus. BRA. Sunt ne ex puro agarico? SE. Non, quoniam opus est ex his saltem temperent, quæ agaricum corrigunt. BRA. Antiqui nulla correctione utebantur: sed agaricum simpliciter, uel propinandum, uel deglutiendum exhibebant, & nos in præsentiarum simpliciter agaricum præbemus, & mirè proficit: tamen compositionem illam tuam de agarico ediscere libet. SE. Hæc est. De agarico.

℞ Agarici }
Masticis } ana ʒ. iij.

Radicis

Radicis lilij celestis } ana ʒ. I.
Prasij
Turbith ʒ. V.
Hieræ picræ ʒ. iiij.
Collocynthidis } ana ʒ. ij.
Sarcacolæ
Croci ʒ. I.

Confice cum robub, nos tamẽ id seruamus, ut agarici loco semper agaricum trochiscatum ponamus: quia agaricum ita confectum habet suam malitiã emendatam. BRA. Non adest, tanta malitia in agarico quanta tu putas. Verum has pilulas consyderans, non uidentur esse de agarico nuncupandæ: sed potius de turbith, cum in maiori copia hanc compositionem ingrediatur, quã alia: tamen si uel tibi uel alij ita nuncupari placeat, digladiari nolim. Dic uerò quis sit harum pilularum author? SE Auicena lib. 3. fen. decima tractatu primo cap. xl. & Mesue in cap. de asthmate. BRA. Auicena uidetur quodammodo à tua compositione uarius. Nam hoc modo describit.

℞ Agarici partes tres
Radicis lilij } ana partem unam
Prasij
Turbith partes quinque
Hieræ picræ partes quatuor
Pulpæ colocynthidis } ana ʒ. I.
Sarcacolæ

Conficiantur cum rob. unum est quo hanc descri-

ptionem

ptionem uanam esse ostēdere possum SE. Quodnam? BRA. Omnino simplicium pondera indistinctè ponit per partes, colocynthida uerò & sarcocolam determinat, quia drachmam unam ponit, possent autem illæ partes tres uel quatuor esse maiores uel minores, colocynthis uerò & sarcocola semper habebunt idem pondus quod absurdum uidetur. SE. In his Auicenæ solùm deest mastix & colocynthis atque sarcocola, in tua descriptione sunt drachmæ. 2. in hac autem Auicenæ est drachma una. Illa præterea compositio, quæ à Mesue scripta est, cum his non conuenit nisi in aliquibus, est uerò in illa parte, in qua loquitur de asthmate, & hæc est compositio eius pilularum de agarico, quarum ipse (ut dicit) inuentor fuit, quæ pectus, & pulmonem mundificant, & asthmati, ac tussi antiquæ conueniunt, ita uerò dicit.

℞ Agarici		ʒ.	vi.	
Ireos, Prassij	ana	ʒ.	I.	
Turbith, Hieræ picræ	ana	ʒ.	viij.	
Colocynthidis, Sarcocolæ	ana	ʒ.	iiij.	
Myrrhæ		ʒ.	ij.	

Confice cum rob. & dosis earum sit drachmæ duæ: tamen drachma una satis est, uel saltem quatuor scrupuli. SE. Video magnam esse in puluere differentiam. BRA. Imò & hîc additur myrrha, quæ in illis

nō est, quæ sunt apud Auicenā. SE. Et in nostris addetur mastix. In uno autē dubitamus, quia Auicena accipit lilij radices, Mesue uerò radices Ireos: nos uerò in nostra compositione habemus radices lilij cœlestis, & accipimus radices Ireos. BRA. Scito uulgare liliū, & Irin pectori conferre, & asthmati: tamē quia in his pilulis eductio expetitur, & lilium non educit, Iris uerò educit: propterea laudo, ut Iridis radices hāc compositionem ingrediātur, & ubi lilium dicit Irin intelligas: sed tuam descriptionem (ut uideo) à Mesue accepisti, ubi de pilulis agit. SE. Accepi. BRA. Cur non dicebas? SE. Te hoc scire supponebam.
BRA. Non est opus supponere: sed mens sua aperienda est, ut decernere poßimus an alij pharmacopolæ eandem compositionem sequātur, & re uera omnes istā paratam seruant, quæ materias crassas à capite mirè trahit, & à pectore: uerum & Serapio unam quādam descriptionem habet pilularum de agarico, quæ ab his non longè differt. SE. Quænam est? BRA. Illa, quā uocat pilulæ quæ abstergunt pectus ita confectæ.

℞ Agarici
Turbith } ana ʒ. iij
Myrrhæ
Radicis lilij cœlestis } ana ʒ. I.
Praßij
Hieræ ʒ. iiij.
Colocynthidis } ana ʒ. ij.
Sarcocolæ

Terantur

Terantur, & cribellentur, & conficiantur cum rob. uel iuleb. SE. *Mihi eadem esse fere uidentur, in solo pondere differunt. Sed ubi sunt apud hunc authorem?* BRA. *In suo antidotario: tamen non uocat illas pilulas de agarico: sed pilulas abstergẽtes pectus, imò post hanc compositionem quandam habet, quam pilulas de agarico uocat, quæ ab hac prædicta multum differt.* SE. *Ne quicquã prætermittamus refer pilulas istas serapionis de agarico nuncupatas.* BRA. *Libenter id faciam, in primis uerò te scire uelim, ad obstructiones aperiendas à serapione dari ex camelarum lacte, & hydropen soluere, ac iecori ualde conferre.*

℞ *Epithymi, Aloes* — ana ʒ. vi
Agarici — ʒ. iiij.
Scamonij, Petroselini, Anisi, Seseleos, Seminis apij, Dauci — ana ʒ. ij.

Non exprimit deinde serapio, ex quo liquore cõficiendæ sint. SE. *Nihil habent cum nostris de agarico pilulis.* BRA. *Saltem parum habẽt, modo ad illas, quæ in communi usu sint redeamus, quæ ratione simplicium ingredientium omnes humores educere aptæ sunt: potißimum uerò biliosos, & pituitosos, omnia in puluerem redigenda sunt, deinde in mortariolo sæpe miscen*

da, & adeò commiſcenda, ut corpus unum fiat, neque molle, neque durum, ratione ſapæ, quæ non nihil habet glutinoſi, diutius perdurare poſſunt, quàm illæ, quæ uel ex uino, uel aqua, uel ſucco aliquo conformantur.

Aureæ SE. Hic aureæ pilulæ ſedem ſuam nactæ ſunt.

BRA. In omni pilularum genere nullæ ſunt, quæ tormina minus inducãt, & naturam minus laceſcant iſtis, quàmuis ſint in educendo uehementes, imò alijs multis uehementiores. Earũ uerò compoſitio in mediũ afferatur. SE. Hæc eſt, quæ ſequitur, ex Nicolao accepta.

℞ Aloes, Diagridij } ana ʒ. V.

Roſarum, Seminis apij } ana ʒ. ij. ſ.

Aniſorum, Seminis fœniculi } ana ʒ. I. ſ.

Croci, Interioris colocynthidis, Maſtiches } ana ʒ. I.

Informentur in modum ciceris cũ aqua infuſionis dragaganti: dentur in ſero nouem, uel undecim cum mulſa, aut cum uino: nos autem hoc pondus non ſequimur: ſed drachmam unam damus, uel ſcrupulos duos, & tres pilulas conficimus, uel quinque uel unam, uel duas, ut ſumentibus placet: etenim numerum parem uel imparem negligimus, res ipſa ex integro pondere ſumatur.

BRA. Et quæ cura adhibenda eſt numero? cùm nec lupus numerum curet, tamen quãto pauciores ſunt tanto diutius

to diutius commorantur in uentriculo, quia plures ex una drachma facilius liquescũt, quàm una sola, sunt ad unguem moderata catapotia, quibus lubentissimè utor, cùm à capite materias crassas, & etiam tenues biliosas atque pituitosas educere uolo, omnibus conueniunt sensibus, & potissimùm uisui, & iecori conferunt: uentriculo, & flatus mirè expellunt: nulla est apud respondentes (ex magnis) tutior compositio ista: nam & si diagridion reperiant & interiorem colocynthidis partẽ, ab alijs tamen sex rebus moderantur, & aloe ipsa uentriculo conducit, & uim medicamentorum fortium reprimit. Venetijs nonnulli has pilulas seruant Nicolai more factas, nec totius compositionis globũ conficiũt, quod fortè malum non est, quia dragaganthum etiam in tam parua massa totius compositionis uim seruare potest. SE. Quid intelligis per interiorem colocynthidis partem? BRA. Miror cur in hoc dubites.
SE. Non est mirandum, quoniam nonnulli, & semina, & interiorem pulpam intelligunt. BRA. Sola pulpa, & caro huius syluestris cucurbitæ accipienda est: quàmuis, & semina ipsa educant: apud antiquos enim cùm de interiori colocynthidis parte sermo fit, pulpam semper intelligunt: Imò & ipse Mesue in trochiscis alandaal colocynthim à seminibus purgandam esse iubet.
SE Et ego eram huius sententiæ, neque unquam in tali compositione recepi semina. BRA. Rectè fecisti.
SE. Hoc etiam silentio prætereundum non est, nõnullos pharmacopolas pro aureis nuncupatis pilulis, eas

quas de turbith uocat Mesue, paratas habere, & quas recentes turbitatas nuncupant, & aureæ Mesuæ dicuntur. BRA. Errãt mirè: uerum ne compositionem istã prætereamus, eam referas. SE. Hæc est.

℞ Turbith boni	ʒ.	vi.	
Aloes	ʒ.	I.	&. ß.
Masticis, Rosarum	ana	ʒ.	vij.
Myrobalanorum citri	ʒ.	x.	
Croci	ʒ.	iij.	

Confice cum succo absynthij. BRA. Et hæ quoque pilulæ uehementes sunt, & minus correctæ ueris Nicolai aureis: nam tormina inducunt, quæ ob turbith solum contingere putamus, cum reliqua simplicia potentiam habeant reprimendi uim fortium medicamentorum. SE. Ad aureas Nicolai redeuntes, in ipsis unũ addo, quod, & à multis additur pharmacopolis. Quãuis à Nicolao dictum non sit. BRA. Quid hoc est? SE. Addo duplum scamonij. BRA. Cur id facis? SE. Vt uehementius educant: Alioqui sunt imbecilliores potentiæ. BRA. Hoc absurdum uidetur, & à nemine sani capitis faciendum: nam potius augendum est pondus totius compositionis, & si non es contentus integra drachma scrupulos quatuor exhibe, aut quinque si opus est: puto etiam omnes pharmacopolas non augere scamonium, ut tu facis. SE. Maior pars auget. BRA. Hæc est causa, cur quandoque uehementer educant, quandoque ineptius, ut à diuersis pharmacopolis accipiuntur.

accipiuntur. Suaderem uerò omnes pharmacopolas Nicolai compositionem præcise parare: & nihil augere: nam drachma ex illis egregiè educit. Notáque has pilulas diu perdurare, & eandem uirtutem seruare, quia ex decoctione, uel infusione dragagāti conficitur, quæ glutinosa est, & apta uim simplicium eas ingredientiū diu seruare. Ita uerò fieri debent, omnia in puluerem redigantur, & optimè misceantur: deinde ex decoctione dragaganti iterum commisceantur, & in unum globum coaceruentur. SE. Tamen ratione dragaganti durißimæ efficiuntur, & ferè lapideæ. BRA. Id uerum est: sed cum statim humiditatem sentiūt liquescūt, Idémque in uentriculo faciunt, & ob dragaganti lentorem simplicium uis seruatur, quod aquæ facere non possunt, uel succi. Tamen à pharmacopolis in præsentiarum maior pars pilularum ex melle rosato conficitur, quod, ut in omnibus non probo, ita non improbo: hæc compositio ratione aloes bilem educit, & pituitā, ratione diagridij bilem, & hoc facit à remotis partibus: unde & à capite educunt, atque iuncturis. SE. Ab alijs igitur mēbris, quàm à capite educere possunt? BRA. Quis ambigit? uentriculum purgant, & bilem ab omni corporis parte tam superna, quàm inferna educunt, renes, & iecur expurgant, ac obstructos aperiūt, & si qui frigidi humores in uentriculo scotodimiam fecerint, eos educunt, & hominem à tali affectione liberant, coctionem adiuuant, frigidos humores expellentes, qui illam impediebant, & uentriculum unà calefa-

ciunt, colocynthis pituitam educit, & glutinosos humores, quos à remotis partibus trahit: rosæ etiam humores aquosos educunt, & reprimunt uim fortium medicamentorum. Anisum, fœniculi, crocus, mastiche corporis membra roborant, uimque demũt fortioribus medicamentis, & anisum, ac fœniculi flatus exoluunt, atque expellunt. Nihil in ipsis adest, quod propriè atram bilem reprimat, uel educat. SE. Cur dicunt has pilulas potius à capite educere, quàm ab alijs partibus? BRA. Imò & ab alijs partibus educunt ratione colocynthidis & diagridij: tamẽ facilius est à capite educere, quàm ab alijs partibus, à iecore, & uentriculo remotioribus, & hoc est ob situm: nam materiæ facilius descendunt, & medicamentorum uapores facilius ascendunt. SE. Cur hæ potius uesperi dantur cum mulsa, aut cũ uino? BRA. Supponit hic author, quòd propriè purgant caput, illa uerò medicamenta, quæ caput purgant, solent post cenam à recentibus exhiberi, ut medicamentorum uis à uaporibus ciborum in caput deferatur: nihil uerò est, quod magis petat caput uino, uel rara sunt: propterea cum uino exhibetur, uel cum mulsa: quia & ipsa aliquo modo uaporosa est: tamen & illa, quæ pro capite dantur, ieiuno, atq; uacuo stomacho dari possunt. Nobis enim magis placet, ut summo mane accipiantur, & is, qui accepit unius horæ spacio dormiat, adeò, ut in actum redigantur. Nos his pilulis utimur pro medicamento, quandoque in materia turgida, & mirè conferunt, nihilque refert, uel ex uino accipiãtur, uel

tur, uel ex mulsa, uel simpliciter transglutiantur: hoc autem tertio modo diutius in uentriculo morãtur, quã si liquidæ rei mixtæ sint, cum ex liquore facilius, & breuius à uentriculo auferãtur. In summa uerò hæc catapotia sunt ualde utilia, & excellentia, quibus si non nihil addatur, quod uim habeat educendi atram bilem, ad omnes humores, & ad omnia corporis mẽbra erũt & aptißima, & facillima.

SE. Pilulæ Cochiæ huc ueniunt consyderandæ.

BRA. In his pilulis obseruaui longè diuersos esse pharmacopolas. SE. Propter quid diuersos? & in qua re? BRA. Et in pondere, & in ipsis simplicibus. SE. Ego semper compositionem illam paraui, quæ apud rasim est in septimo ad Almansorem, ubi de emicranea agit, atque cephalea. BRA. Quænam est hæc compositio? SE. Nunc referam. Cochiæ

℞	Pulueris picræ	ʒ.	x.	
	Colocynthidis	ʒ.	iij.	& tertiam.
	Scammonij	ʒ.	ij.	.ſ.
	Turbith }	ana	ʒ.	v.
	Stœchados }			

Misce & fiant pilulæ ex his, & sint doses decem.

BRA. Ex his nõ habetur ex quo liquore, uel ex quo eclegmate conficiantur. SE. Quia hoc non magnifacit. BRA. Id etiam ualde obscurum mihi uidetur, & sunt doses decem. SE. Hoc ita intelligo conficienda esse catapotia in modum ciceris, & dosim esse decem.

BRA. Puto decem in pondere esse drachmam unam, uel etiam

uel etiam excedere, de his uerò catapotijs, nũquam excedere drachmam. Tamen ſcito, & hoc catapotiorum genus eſſe ualde incorrectum, & tormina in toto uentre inferiori progignere: propterea eo raro, uel nunquam utor: ſed omnes Ferrariæ hanc compoſitionem non ſequuntur: nam multi Nicolai compoſitionem conficiunt. SE. Nos ſemper hanc paratam ſeruauimus: illa uerò Nicolai quæ nam eſt? BRA. Hæc, quam dicit eſſe Galeni compoſitionem, & probatam ad emioraneam, dolorem ſtomachi, & Ilij.

℞ Aloes
Abſynthij
Pulpæ colocynthidis
Scamonij } æquale põdus.
Maſticis dimidium unius prædictorum

Confice cum ſucco fœniculi, uel abſynthij, uel ſolatri, & fac pilulas, dentur ſecundum quantitatem uirtutis, hoc mirum uidetur dicere fœniculi, abſynthij, uel ſolatri: nam hoc eſt, ac ſi dictum ſit, conficere cum calidare, uel cum frigida: ſed ſimpliciter uel frigidam accipere debuiſſet, ut calida ſimplicia quodammodo temperaret, uel ſola calida numerare debuiſſet, ut uentriculus ex ipſis roboraretur, hæc eſt illa cochiarum compoſitio, quam multi parant ex Nicolao, quàmuis alij Nicolaum referant: tamen diuerſam compoſitionem in pondere ſequuntur. SE. Quam? BRA. Hanc, quæ ſequitur.

℞ Aloes

Scamonij præparati
Abſynthij } ana ʒ. ij.
Maſticis
Colocynthidis ℥. V.

Conficiũtur cum ſucco abſynthij. SE. *Videntur etiã differre in ſimplicibus, & non in ſolo pondere: nempe hieram non accipiunt, neque turbith.* BRA. *Meſue ipſe in eo capite, in quo agit de ſoda frigida, deſcriptionem quandam habere uidetur pilularum, quas ipſe cochias uocari dicit à Mahumeth filio Zachariæ: ſed à Meſue eodem loco unum dicitur, quod non parum abſurdum uidetur, ſcilicet ipſas eſſe in uirtute hieræ & hieræ nobilitatem habere. Verum illis conſyderatis neque uirtutem hieræ, neque nobilitatem habent (intelligo ſemper cũ ſimpliciter ab his authoribus hiera dicitur, illam ſimplicem uulgatam Galeni hieram) equidem dici poſſet habere uirtutem hieræ, ideſt ſacri medicamenti ad euacuandas materias, quæ in capite ſunt, conſtat uerò eſſe uehementiſſimas pilulas, & parum correctas, quæ tormina pariũt.* SE. *In quo differt hæc compoſitio ab illa raſis, quã nos paratam ſeruamus?* BRA. *In pondere, ut percipio, & enim hæc eſt Meſuæ compoſitio.*

℞ Pulueris hieræ ʒ. xx.
Interioris colocynthidis ʒ. vi. ſ.
In alio codice habetur.
Trochiſcorum alandaal ʒ. Viij.
Scamonij cocti in citonio ʒ. V.

Stœchados

Stœchados }
Turbith } ana ʒ. x.

Fiant pilulæ, quarũ dosis sit à.ʒ.ij. usque ad.ʒ.duas.ß.
SE. Hæc dosis est nimis ampla. BRA. Imò & quæ præter tormina alui profluuiũ inducere posset drachma sola satis est, hæ pilulæ sunt nimis uehementes, & non correctæ: nã sola hiera, & stœchas tanta nõ sunt, ut colocynthidis scãmonij, & turbith uim confringere poßint: nec refert quòd trochisci alandaal colocynthidis loco accipiantur, & scãmonium in citonio decoctũ sit, quoniam adhuc uis quædam uenenosa in ipsis seruatur, & nihil adest, quod turbith medicamentosam uim reprimat. In illis idem intelligo, quas ex nono rasis ad Almansorem adduxisti: nam & illæ tormina faciunt, atque peruersionem. Non deest apud eundem Mesuen alia compositio, cùm agit de soda frigida ex aggregatione cholera, & phlegmatis, quam Galeno attribuit, & eadem est cum illa Nicolai, in mastiches pondere solum differens, quia Nicolaus ponit dimidium, Mesue æquale pondus. Ita enim dicit Mesue: Galeni confectio pilularum cochiarum conferentium sodæ permixtæ, et mundificantiũ stomachũ, et caput, & instrumẽta uisus.

℞	Aloes	ana partes æquales
	Scãmonij cocti in cydonio	
	Interioris colocynthidis	
	Masticis	
	Absynthij	

Confice cum expreßione solatri, uel endiuiæ, dosis earum est

rum est à.ʒ.I.usque ad.ʒ.I.ſ. SE. Cum apud te correctæ nõ sint, possunt ne corrigi? BRA. Ecquis ambigit? SE. Quomodo? BRA. Gummi genera addentes, gingiber, rosas, & illa, quæ reprimunt uim fortium medicamentorum. SE. Nisi graue tibi sit, hanc cõpositionẽ, ut tibi uidetur, moderatam in ordinem dispone. BRA. Hunc laborem non recuso, cum uerò maior pharmacopolarum pars rasis cochias paratas seruent, illas in ordinem disponemus, atque emendabimus. Illas igitur in hunc modum cõficiendas uoluerim.

℞ Pulueris hieræ picræ	ʒ.	x.
Colocynthidis	ʒ.	iij.ſ.
Scammonij	ʒ.	ij.ſ.
Turbith	ʒ.	.ſ.
Bdelij		
Stœchados		
Mastiches		
Dauci		
Galangæ	ana ʒ.	I.
Seminis fœniculi		
Gingiberis		
Gummi arabici		

Misce, & ex melle rosato conformetur globus, ex quo deinde conficiantur pilulæ, quarũ dosis est ab.ʒ.I.usq; ad.℈.iiij. SE. Putas ne à capite educere, si ita confectæ sint? BRA. Quidni? nam à longinquioribus corporis partibus trahunt colocynthis, scãmonium, & turbith. SE. Vbi reperiuntur compositiones istæ,

& Nicolai

& Nicolai, & Mesuæ apud Galenum? Adde & serapionem pilulas quasdam cochias referre ex Galeno. SE. Quales nam? BRA. Illas Mesuæ, ut uideo: Nā dicit pilulæ Galeni, quæ nominantur cochiæ.

℞ Colocynthidis
Masticbes
Aloes
Absynthij, uel eius succi
Scamonij
} partes æquales

Confice cum aqua solatri, dosis est. ʒ. I. SE. Necessarium est igitur, ut ex aliquo Galeni lib. acceptæ sint. BRA. Nunquam apud Galenum de his pilulis factā mentionem inuenire potuimus, fortè hi authores librū aliquem Galeno adscriptum habuêre, è quo hæc cōpositio accepta est, sicuti in præsentiarum libellus quidam circunfertur inscriptus Galeni receptarium, cum tamen Galeni non sit, imò quàmplures uanißimas compositiones continet. SE. Vnde nomen sortitæ sunt hæ pilulæ? BRA. Recentiores inquiunt à coccos dici, quod græce significat caput, quoniam caput mirificè expurgant: sed unde hoc acceperint, ignoramus. Nā coccos apud Græcos, & coccum significat, & granū. Ita fortè dictæ sunt, quia in granorum ciceris modum conformari debent, uel per excellentiam dicuntur cochiæ, quasi pilulæ, quia Græci uocant pilulas καταπότια & κόκκια. Tunc uerò per dupplex cc scribendæ sunt, & absque aspiratione. Scito autem hanc compositionem hieram picram recipere, quæ pituitam, & bilem educit,

lem educit: sed à propinquis partibus, colocynthidem uerò recipit, quæ & pituitam, & crassos humores, ac glutinosos à remotis partibus conuehit, & scamoniũ bilem flauam. Turbith uerò à remotis partibus crassos etiam humores ducit, atque pituitosos, stœchas tantũmodo agitur ex his, quæ uim habent fortioribus medicamentis frena imponere. Tamen & atram bilem, ac pituitam commouere, atque educere creditur. Nos rarißimè his catapotijs utimur: & deinceps nunquam utar, nisi præscripto modo paratas seruaueris. SE. Audiui nonnullos, qui palàm profitebantur hanc rasis compositionem à Galeni fonte emanasse. BRA. Longè decipiuntur, cum quia apud Galenum nusquam reperitur, tum quia Galenus non nouit turbith, saltem solo hoc ipso nomine. De his uerò satis dicta sint.

SE. Aggregatiuæ pilulæ amplius differre nõ possunt: sed huc cito pede currunt. BRA. Cùm plures sint aggregatiuarum pilularum compositiones id primò abs te petere decreuimuus, ut illam dicas, quam sequeris, & paratam seruas. SE. Tres sunt apud Mesuen sub hoc nomine aggregatiuũ compositiones, quarum una dicitur pilulæ aggregatiuæ ex inuentione nostra, hanc seruo paratã. Maiores uerò, & minores nuncupatæ aggregatiuæ in usu nõ sunt. BRA. Imò non pauci pharmacopolæ & Ferrariæ, & Venetijs, & Romæ, & Neapoli maioribus aggregatiuis utuntur, & paratas seruant. SE. Tu uerò quas cæteris præfers? BRA. Maiores non despicio: sed ipsis illas præfero, Aggregatiuæ

quæ

quæ ex inuentione Mesuæ dicuntur, & quas tu parare consueuisti. Nam humores omnes prauos educunt, & antiquis febribus conferunt, & his quæ ex diuersis humoribus progignũtur, omnibus capitis ægritudinibus, uentriculi, iecoris, & in summa omnium membrorum conducunt, ut hinc meritò aggregatiuarum nomen sortitæ sint: tum quia uniuscuiusque generis prauos humores educunt, tum quia ab omnibus membris, tum quia omni ægritudini conferunt, plerunque ad nos rustici accedunt, pro suis ægris medicamenta purgantia expetentes: tamen adeò ignari sunt, ut nec morbum, nec symptoma unum referre sciant, ut opus sit medicum uaticinari. In hoc casu plerunque indico, ut has pilulas accipiant: nempe omni ægritudini conueniunt, ab omni mẽbro educunt, & cuiusuis generis prauos humores. Tu uerò earum compositionem in ordinem referas. SE. Id lubenter efficiam.

℞ Myrobalanorũ citrinorũ, Raued sceni } ana. ʒ. iiij.
Succi eupatorij, Succi absynthij } ana ʒ. ij.
Scammonij cocti in cydonio ʒ. v.
Chebulorum, Indorum, Agarici, Colocynthidis, Polypodij } ana. ʒ. ij.

Turbith

Turbith Aloes	ana.	℥. vi.
Mastiches Rosarum Salis gemæ Epithymi Anisorum Gingiberis	ana	℥. I.

Electuarij rosarum quantum sufficit ad aggregationẽ fiant pilulæ crassæ, dosis. ʒ. I. uel. ʒ. I. ſ. BRA. Hæc catapotia multis nobilitate præferuntur, & optimè emendatæ sunt: nã absque difficultate educunt, & absq; torminibus, si ea cõsyderare tentes, simplicia recipiũt, quæ omne genus humoris educere possunt, & ab omni corporis parte, tam lõginqua, quàm proxima, nullúmque recipit simplex catharticum, cui illa, quæ suã uim corrigunt, non addantur. Nota uerò succos illos, qui compositionem ingrediuntur esse integrè excoquendos, & depurandos, alioqui compositione citò mucidam redderent, imò ocyßimè, nisi esset electuarium rosatum. SE. Si hyeme compositionẽ istam parare uoluerim, de succis quomodo efficiam? BRA. Absynthij succus & in profunda hyeme haberi potest. Si autem succum illum integræ absynthij ætatis habere studeas, qui in mense Maij exprimi potest, eo tempore absynthium tere, & in torculari exprime per linteum, itáque expressum serua, aliter non depurando, seruandi uerò modus est succum in uesicam condere, & soli ex-

ponere: nam ſi depurare uolueris, ut ſolæ tenues partes, & aqueæ permaneant, à ſolaribus radijs aquoſitas illa tenuis diſſolueretur, & euaneſceret, quod contingere non poteſt, ſi craſſum ſimul, & tenue mixta ſint, & ſi tibi ueſica non placuerit, ſerua in phiala, uel in uitreo uaſe: tamen & hic ſuccus excoqui poſſet, & depurari, & ita ſeruari. At ſi copiam harum pilularum in menſe Maij parare tentes, quæ tuæ officinæ per annum ſatis ſit, recentes ſuccos bene depura, ne confectus globus mucidus fiat. Ita uerò compoſitio deducenda eſt, omnia prius in puluerem redigenda ſunt, quibus datũ eſt in puluerem redigi, & in puluerem tenuiſsimum, idque effeceris & in colocynthide & in turbith, deinde omnia cum ſuccis bene commiſce, denique cum ex ſuccis omnia in unum corpus redigi non poßint, adde electuarium roſatum, ex quo et pulueribus, ac ſuccis globum conficito, quẽ ad uſus ſeruare oportet. SE. Nõnulli ſunt, qui has pilulas conforment ex electuario de ſucco roſarum, alij ex melle roſato. BRA. Hi omnes errant, ſed illi minus, qui ex electuario de ſucco roſarũ conficiunt. Etenim aliâs à nobis dictum eſt, quando in compoſitis Meſuæ medicamentis aliqua compoſitio recipitur, quæ diuerſo modo ab authoribus fiat, ſemper illa accipi debet, quæ à Meſue edocetur, unde & huius generis pilulæ ex electuario roſato Meſuæ confici debent. SE. Nónne intelligis per electuarium roſatum Meſuæ, id quod ab eodem authore ita conficitur?

℞ Succi roſarum rub. cõpletarum lib. iiij.

Zucchari

Zucchari tabarzet lib. I.ſ.
Tereniabin puri & recentis ℥. VI.
Scammonij ℥. I. .ſ.

Coquantur omnia cum facilitate ſuper ignem, qui ſit, ſicut candelæ, quouſque habeat ſpißitudinem mellis, deinde eijce ſuper illud.

Trochiſcorum de ſpodio ℥. I.
Galliæ } ana ʒ. ij.
Croci
Trochiſcorum de berberis ʒ. iiij.

Repone in uas uitreum.

BRA. Hoc intelligo. SE. Semper in mea officina habui has pilulas ex hoc electuario confectas. BRA. Et id conuenit, neſcimúſque ob quam cauſam alij pharmacopolæ rem aliam accipiant, quàm à Meſue dictum ſit. SE. Arbitror cauſam eſſe auaritiam ipſam, quando ob impenſam muſcatam galliam parare nolunt. BRA. Quid hoc ad eos? ægri iuſtè perſoluant medicamenta, ipſáque ſint perfectè concinnata, & nihil in ipſis deſit. In his igitur pilulis electuarium roſatum Meſuæ accipiatur, & non illud Nicolai, ſúntque talis generis, ut diu perdurare poßint: nam electuarium roſatum recipiunt, quod diu perdurare poteſt: nam glutinoſum quodam modo eſt, & uim ſimplicium in puluerem redactorum ſeruare poteſt. Ferrariæ igitur maior pharmacopolarum pars has ex Meſuæ inuentione conficit. Tamen aliqui & multo plures in alijs Italiæ urbibus maiores conficiunt, & potißimùm Alexandriæ

Longobardiæ, imò plures medici maiores probarunt, cuius descriptio est hæc apud Mesuen

℞ Bdelij
Myrobalanorum citrinorũ } ana ℨ. iiij.
Emblicorum
Turbith ℨ. xiij.
Seminis apij
Fœniculi
Anisi
Carni
Ameos
Origani
Rosarum } ana ℨ. I.
Setargi Indi
Harmel
Hermodactilorum
Salis Indi
Masticis
Armoniaci
Cinamomi
Cardamomi
Acori } ana ℨ. .ſ.
Spicæ
Croci
Caßiæ
Serapini ℨ. iiij.
Colocynthidis. ℥. iij. arbitror legendũ. ℨ. iij.
Penidiarum alborum ℨ. iiij.

Aloes

Aloes ʒ. xv.

Confice cum ſucco caulium, & unge manus tuas cum oleo ſambucino. SE. Ob quid inungunt manus, ex hoc oleo ſambucino? BRA. Huius rei certa ratio non habetur, ex hoc oleo fortè inungũt, quia & ipſam uim habet educendi per inferna. SE. Videtur & hæc optima eſſe compoſitio. BRA. Neque illam deſpicimus: ueruntamen præſcripta longè efficacior eſt, quam Meſue inuenit, & potius iure ipſo compoſitio aggregatiua nuncupanda eſt, quàm iſta: nempe plures humores euacuat, & plura ſimplicia exoluentia recipit, imò in iſta nihil adeſt, quod bilem ſimpliciter educat, ſicuti in illa Meſuæ, ſcammoniũ, in hac etiã maiorum compoſitione ſolum adſunt nigri myrobalani, qui atram bilem educere ualent. In illa autem Meſuæ compoſitione recipiuntur polypodium, & epithymus, nec ad omnes ægritudines conuenire poſſunt maiores, imò & ipſe Meſue inquit hanc compoſitionem ad humores craſſos conuenire, & glutinoſos, & inflationem in myrach, et ſtomacho, & hemorrhoidas ſoluunt, & ualent ad dolorem iuncturarum, & iſchiam, & choleram, & podagram ex phlegmate: unde liquido uides maiores aggregatiuas craſſos humores potius educere, quàm tenues. Propterea morbis conueniunt ex craßis humoribus potius, quàm ex tenuibus, quàmuis recipiant aloen. Verum illæ, quæ ſunt ex inuentione Meſuæ omnia humorum genera educunt. SE. Videntur multo plura ſimplicia ingredi has maiores, quàm illas Meſuæ.

BRA. Quid hoc ad rem facit? nam simplicium multitudo compositionem aliquam potiorē nō facit: præterea aggregatiuæ maiores recipiunt. 27. simplicia et illæ Mesuæ decem, & octo, postea recipiunt electuarium rosatum, quod ex nouem simplicibus conficitur, inter quæ adest gallia moscata, quæ & ipsa multa recipit, & trochisci de spodio, & trochisci de berberis: unde si ex simplicium numero compositiones probare uoluerimus, multo plura sunt in aggregatiuis Mesuæ simplicia, quā in maioribus. Non est simpliciū numerus, qui peiorē uel ineptiorē faciat compositionem, sed est perfecta compositio, & per componendi regulas apte disposita, & quæ cathartica recipiat bene moderata, qualis est illa Mesuæ cōpositio præscripta. SE. Pauca est electuarij rosati quantitas, quæ has pilulas ingreditur. BRA. Quomodo pauca? nunquam fiunt, quin huius compositionis quatuor uncias ferè recipiant: tamen quia medicorum opiniones, imò quorundam cerui cositates adeò in eorum animis fixæ sunt, ut etiam si edoceantur addiscere nolint: propterea quia maiores aggregatiuas absque ratione magis probāt, magis probent, eis utantur, & tali gaudeant compositione: uerùm cum ex succo caulium conficiantur, diu perdurare non possunt. Nam simplicium uis non seruatur, quàmuis penidia ingrediantur: nam totius compositionis respectu in modica sunt quantitate: nempe quatuor drachmæ, imò nisi caulis succus bene coquatur, & depuretur, cito mucescent. SE. In hac tamen compositione multa

sunt,

ſunt,quæ diſcuſsione indigere uidentur. BRA. Quæ nam hæc? SE. Primùm eſt inquirere quid ſit, Satara gi. BRA. Hoc nomen uario modo ſcriptum inueni= mus,quandoque Sataragi,aliâs Sceitaragi,nõnunquam Setaragi. Tamen eadẽ herba ſemper intelligitur? SE. Quo nomine uti debemus? BRA. In his Barbaris no minibus ſemper utor magis Barbaro,& quod uehemẽ= tiorem clãgorem excitare uidetur. Ad rem ipſam rede untes,ſi Dioſcoridis lepidion contemplemur, conſtabit ſtatim eſſe Arabum Sceitaragi. Nam Sarapio de Sceita ragi agens,Dioſcoridem ita dicentem citat , eſt plan= ta nota, & adminiſtratur cum aqua, lacte, & ſale,& uirtus foliorum eius eſt calida,ulceratiua, & propter hoc fit emplaſtrum cum eis ſciaticæ,& pungit multũ, quando teritur,& miſcetur,cum radice enulæ,& di= mittitur ſuper locum ſpatio unius horæ , & ſimiliter ponitur ſuper ſplenem,& linitur ſcabies ulceroſa cum ea,& aufert eam,& delet maculas unguiũ, & confert baras,& dolori ſciæ: & quidam putauerunt,quòd ra dix ſceitaragi ſuſpẽdatur in collo habentis dolorẽ den= tium,& ſedat illum,hæc Serapio. Dioſcoridi modo au rem præſta , qui ita de lepidio uerba facit : lepidion quod nonnulli gingidium uocant , perſpicua omnibus plantula eſt,coniectum in murias lactis inueteratur,fo liorum natura exulceratrix,& aſpera eſt, per hoc iſ= chiadicis illinũtur mirabili effectu,trita cũ radice en= nulæ,impoſitáque ita , uti poſt quartam horæ partem ſoluantur pariter & ad ſpleneticos adhibentur, lepras

emendat eadem, radix dentium dolorẽ adaligata collo compescit. Id igitur quod Serapio de sceitaragi dixit, idem esse cum his, quæ à Dioscoride de lepidio scripta sunt, constat: tamen spatio quartæ horæ partis applicat Dioscorides, & Serapio integræ horæ. Adducit & Serapio Galenum de sceitaragi: tamẽ à Galeno illa dicuntur in lepidio. En Serapio dicit: inquit enim uirtus eius, & sapor, & odor sunt similia uirtuti, sapori, & odori nasturtij: nisi quia est minus desiccantium ipso, & calefacit in quarto gradu: Galenus uerò de lepidio in septimo de simplicium medicamẽtorum facultatibus libro ita disserit, lepidiõ ex quarto est ordine calefacientium, simile nasturtio, tum odore, tum gustu, tum uiribus, sed minus eo desiccat. Ex his igitur facilè sumi potest Arabum sceitaragi esse lepidion Græcorum. SE. Hoc equidem constat si Serapionem contemplemur. At si Auicenam in secũdo canone legamus ubi inquit, sceitaragi est frusta ligni parua, subtilia, & cortices sicuti Caryophyli, alia res apud ipsum esse uidetur quàm Lepidion. BRA. Auicena equidem nescio quid aliud in principio illius capitis uelle uidetur, mox in processu in Dioscoridis lepidion, atque Græcorum incidit, tu consydera quibus proficiat secundum Auicenã, quo tamẽ quàmplura corrigenda sunt: nam cùm dicit, aßimilatur enim eius sapor, & odor cordumeni, & similiter uirtus eius, lege, ut facit Galenus nasturtio, & nõ cordumeni, uel cardamo, & quod legitur apud Auicenam suspenditur eius radix super aurem eius qui habet dolo=

bet dolorē uesicæ, lege, ut Dyoscorides, suspēditur eius radix collo eius qui habet dolorē dentiū. SE. Optarim scire quid sit hoc Lepidion re, & non nomine: nā idem est apud me audire lepidion, & sceitaragi nisi herbam ipsam ad oculum nouerim. BRA. Et ego illam tibi ostendere curabo, uerum eamus ad Diuæ Claræ religiosas, quas corporis Christi sorores uocant. SE. Forte lepidion religiosum est. BRA. Non quidem religiosum: sed in religiosarum uiridario nascens, multi putarunt herbam, quæ uulgò raphanus dicitur lepidion esse, & inter alios Hermolaus Barbarus: uerum, (ut arbitror) decipiuntur: nam lepidiō lauri folijs describitur, Raphanus uerò rumicis folia potius habet. SE. Si lepidion sit Arabū sceitaragi, Auicena sceitaragi folia similia facit Nasturtio, quomodo igitur lauri folia habebit? BRA. Inconstantissimus est, & cōfusissimus in eo capite Auicena: nam de quatuor rebus simul agit. SE. Quonam modo hoc fieri potuit? BRA. Quomodo factum sit ignoramus, ita uerò fecisse cōstat: nam primo de sceitaragi Indo uerba facit, quod est (ut inquit) frusta ligni parua, subtilia, & cortices sicuti Caryophyli, & de hoc forte ista Mesuæ cōpositio intelligit, quando dicit sceitaragi indi: secundò de fructu quodam agit, quod inquit declinare ad rubedinem, & nigredinem: tertiò de duabus herbis simul loquitur, de una, quam exprimit, & describit inquiens, oriri in parietibus antiquis, & ubi non mingitur, & habet folia sicuti sunt folia nasturtij. Deinde est ualde

confusus

confuſus:nam ipſum etiam comparat folijs cordumeni uel melius cardami:denique huius herbæ uires proſe=quens, lepidij Dioſcoridis uires affert : ut hinc uidere poßis quanta ſit in uno capite apud Auicenam authorē confuſio,quam ab ipſis librarijs factam eſſe cenſeri po teſt,qui in ordinem capitis poſuerint, & illa quæ erāt tanquam gloſſemata,& illa quæ erant in margine , ad illum locum etiam non ſpectantia. SE. *Quid igitur illud eſt, quod habet folia naſturtij?* BRA. *Hiberis Dioſcoridis,de qua & ipſe ita dicit. Hiberis ſiue car=damantice,(quamuis nonnulli uerò* καρδαμαντικὴ *ſed* καρδαμίνη *legendum cenſuerint,à quibus nō diſſentio, & ſi in omnibus Græcis codicibus* καρδαμαντικὴ *lega tur,dequa re aliâs)foliū habet naſturtij,floret ſemper: ſed uere magis amplitudine ſexquipedis,aut etiam mi=nore,naſcitur locis incultis,luteum florem æſtate fun=dit,quo tēpore efficacior quoque habetur. Confundit igitur hoc loco Auicena hiberim cū lepidio,& Dioſco rides ſua lingua illud nō habet in hiberide , floret ſem=per,ſed habet,* ἐυθαλέστερα,*ita uerò ab Hermolao uerti tur,qui ex Plinio accepit lib.25.cap.8.ut ferè ſemper facit.* SE. *Ad lepidion redeūtes quomodo à Dioſco ride pingitur?* BRA. *Dioſcorides lepidion non pin=git:ſed notam herbā eſſe dicit.* SE. *Mihi uerò igno=tißima eſt.* BRA. *Non erit ſemper ignota : nam à Paulo,& Plinio deſcribitur.* SE. *Nos Paulum legi mus ſeptimo libro:tamen nec ipſe deſcribit.* BRA. *Id incidenter facit,tertio libro cap.77. cum de coxen*

dicis affectibus,& curationibus loquitur,nec differentiam facere uidetur,nisi quo ad nomẽ inter hiberidem, lepidion,& agriocardamon : neque Galenus differentiam facere uidetur,inter lepidion,& hiberidẽ,nisi uelint hiberim etiã esse nomen lepidij:tamen hiberim Dioscoridis esse aliam herbam, de qua nullam mentionem fecerit Galenuus,Paulus, & Aetius. SE. Intueamur igitur lepidij effigiem. BRA. De lepidio ita disserit Paulus,quæ uerò apud nos nascitur fruticosa est,folia lauri comparia,& multo maiora poßidens:hæc Paulus. Plinius uerò lib. decimo nono cap. 8. prope finem, inquit,exire in cubitalem altitudinem, folijs laurinis: sed mollibus,ut accipere poßis Paulum dicere maioribus,Plinium mollibus:utrunque uerum est, propterea si coniungantur,dici poterit maioribus, & mollibus: tamen nõ sunt adeò molles dum ueterascunt. SE. Nõdum herbam ipsam uisu noui. BRA. En harum Religiosarum claustra ingrediar,& ad te afferam:nã ipsæ ex hac herba optimos intinctus parare solent. SE. Poßúm ne ego ingredi? BRA. Non licet. SE. Si tu qui uigens ætate es,ingrederis,cur ego qui senio iã sum confectus,ingredi non possum? BRA. Aetas ipsa hæc claustra ingredi non facit:sed ars ipsa, & necessitas. SE. Cito expedias. BRA. Nónne citius quàm putasses ad te redij,en hoc est antiquorum lepidion. SE. Ego putabam esse piperitim,& illam,quæ à Plinio siliquastrum uocatur. BRA. Ita à multis putatur,& ego aliquando aliâs hanc sententiam sequutus sum.

tus sum. Nunc uel meliore, uel peiore demone ductus sententiam mutaui, & hanc esse puto lepidion. En cubitalem altitudinem habet, & paulo maiorem in ista, in hac minore, folia sunt in modū lauri, hæc latiora, hæc minus lata, hæc æqualia, uide mollitiē in his folijs minoribus, in his antiquioribus non est tanta. SE. *Cur hæc folia sunt laurinis folijs minora.* BRA. *Nondum sunt adulta: sed in adolescentia adhuc crescunt, cū ad summum creuerint, erunt laurinis folijs maiora, ij etiam, qui uolunt raphanum uulgo uocatum esse lepidion dicunt, cum è terra exit, folia lauro similia mittere: postea crescere. At mentiuntur: nam & cum raphanus è terra erumpit, folia habet lauro dissimilia, imò rumicen semper representat, & folia exeunt ab radice, nec crescit in cubitalem altitudinem, scapus aliquis. unde inferre uolumus uocatam à nobis piperitim, uel peuerella esse antiquorum lepidion, & nunc hæ religiosæ iuxta terram præcidere: postea iterum crescet et futuro anno flores, & semina pariet.* SE. *Quid ergo erit uera piperitis, & siliquastrum, si ea non sit, quam in præsentiarum ostendis: & quæ uulgò à sapore, quem habet peuerella dicitur?* BRA. *De hac herba anceps sum, cæpique nunc primum suspicari, an hæc herba, quæ passim Ferrariæ in fictilibus supra fenestras uiret hispanum piper nominata sit, Plinij, & antiquorum piperitis, quæ siliquastrum dicta sit, quoniam semina in oblongas siliquas, & rotundas contineat: nam lauri folia habet paulo maiora, molliorâque (& si solatrum*

etiam

etiam imitari uideãtur) caulem habet rubrum cum uete rascit, & longum, prius uerò, quàm ueterascat uiride est: Densos habet geniculos, & semen album, tenue, gustu piperis, imò piper excellere uidetur, si etiam experiri tentes ad eadem ualere comperies, atque piperitis: sed unum esset admiratione dignum, apud authores nullam de foliculo illo, in quo semina conduntur, mentionem esse factam, fortè authores de foliculo illo, aut siliqua mentionem non faciunt, quia ab eo nomen acquisiuit, scilicet siliquastrum: unde hoc omittunt, uelut ex ipso nomine manifestum, cum in reliquis conueniant, hæc uerò per suspicionem dicta sint, & potius ad rem herbariam ampliandam, quàm ut id ceruicose sentire uelimus: nam in simplicium examine hydropiper esse suspicabamur, & uocatam persicariam esse Plinij siliquastrum, & piperitim, ut dicamus Plinium idem intelligere per lepidion, siliquastrum, & piperitim: tamen in diuersis locis hæc posuit, ueluti ea, quæ diuersis nominibus appellarentur, re uerò diuersa non essent, ut etiam de dasypode facit, atque lepore: constat enim non esse aliud dasypodem à lepore, quamuis apud Aristotelem inter dasypodem, & leporem differentia poni uideatur, & Theodorus uir egregius dasypodem cuniculum interpretetur. SE. Cum superius de hiberide mentionem feceris, abs te scire optarem, quænam herba sit, & unde dicatur hyberis. BRA. Marcellus unde dicatur nescire arbitratus est, uidetur ab Iberia in qua potißimùm crescit, nomen sortita esse, quod si sit,

absque

absque aspiratione proferri debet. Iberis, hæc est illa herba, de qua tuus Auicena, simul cum lepidio confundens dicit nasci prope antiquos parietes, ubi non mingitur, & habere nasturtij folium, ac saporem, & Dioscorides dicit habere folia nasturtij, & ueré esse pulchriorem, & nasci locis incultis, haberéque æstate florem lacteum, idest album, binis rabicibus nasturtio similibus. Plinius uerò libro. 25. cap. 8. inquit, nasci maximé circa uetera monumenta, parietináſque, & inculta itinerum, floret semper folio nasturtij, caule cubitali, semine tam paruo, ut uix aspici poßit, radici odor nasturtij. SE. *Ego hanc picturã consydero, sed quænam herba sit concipere nescio.* BRA. *Quid etiam in hac herba suspicer, aperire non negabo. Noscis ne herbam illam, quæ uulgò uincitoxicum à Ferrariensibus dicitur?* SE. *En hic est prope hunc antiquum parietem, Religiosarũ Diui Augustini.* BRA. *Illa equidem est, quæ, si folia incisa in morem nasturtij haberet, ab hac sententia non dimouerer, quin hanc hyberidem esse putarem: nam in reliquis ita hyberis est, ut nullus uel cæcus nõ uideat.* SE. *Cum herba ipsa in promptu sit, notas omnes tum Dioscoridis, tum Plinij consyderemus.* BRA. *Vt lubet.* SE. *Semper floret, inquiunt, de sua hyberide loquentes prædicti authores.* BRA. *Et hæc uincitoxicum dicta semper floret, en ab hac parte semina decidere, hîc florere incipit, & hîc sunt calices qui desinẽt in flores, inter quos alij citius, alij tardius florebunt, imò & hyeme non extinguitur,*

licet

licet frigoris in clementia decidant folia, uere est pulchra plãta, et sua folia sunt εὐθαλέστερα, idest, pulchriora, quàm cardami folia: nam plenius uirent, & maiorem quendam lætitiam præseferunt: nascitur incultis locis prope antiquos parietes, & sepulchra, & inculta itinerum, unam radicem habet, & quandoque duas. Dioscorides duas habere censet, ut plurimum uerò unã habet, caulis inest illi cubitalis, & semẽ adeò paruum, ut uix cõspici poßit, radixque nasturtij odorem habet: propterea nisi esset folium, quod non est simile nasturtio, statim hyberin esse dicerem. SE. Mirum uidetur unum indicium posse tot alia corrũpere. BRA. Potest quidem cùm indicium ex re ipsa fuerit, quale hoc ex extrinseca figura, uerum quid prohibet dicere, habere folia similia nasturtio, non his similia, quæ prope radicem sunt, & infimis: sed superioribus quæ nõ sunt incisæ. SE. Hyberis igitur erit nostrum uincitoxicum. BRA. Hoc non assero, sed subdubito, ut alios ad hanc rem consyderandam incitem, atque prouocem: nam & pulchrum est alios in certamen uocare, & ad res naturæ speculandas inuitare, etiam si is, qui inuitat nihil probi, aut boni dixerit, modo id uerisimile sit, & aliquam habeat apparentiam, quod dixit. Nam exinde lector sedulus iter apertum uidens multa alia inuenire potest. Aliam herbam hîc Ferrariæ habemus, quæ & in antiquis parietibus, & circa antiqua sepulchra nascitur, ac solitaria loca, quæ ut nasturtiũ incisuras habet, & eius radix mansa adurit. SE. Quo nomine

uulgò

uulgò dicitur? BRA. An uulgus aliquo nomine eã uocet ignoro: sed en hæc est herba. SE. Huius herbæ Ferrariæ copia habetur, plerunque illã uidi inter Diui Francisci ruinas, post magnum huius templi altare. BRA. Et ego illam uidi Romæ inter maiores Diui Petri ruinas. SE. Si radix linguam mordicet, illam esse putarim, quæ à Dioscoride hyberis uocatur. BRA. Gusta. SE. Imò & folia quodam modo mordicant: uerum in hac una solùm est radix, non duæ, ut hyberis habere debet. BRA. Et si Dioscorides hyberi binas radices attribuat nasturtio similes: tamen nasturtium unam habet radicem, quàmuis nonnunquam in duas fibras dissecta sit. Ego in hanc magis inclinor, quod hyberis sit, quàm in uincitoxicum, propter foliorum incisuras, quæ huic herbæ insunt, & uincitoxico nõ insunt. SE. Neque mordicat uincitoxicũ. BRA. Imò mordicat, non interim dum manditur: sed posteaquàm mansum est. Ad rem uerò longius intermissam redeuntes colligendum est. In hac pilularum compositione pro sceitaragi Arabes lepidion intelligere: lepidion uerò illa herba esse uidetur, quã nostri peuerellam nuncupant. Verum hanc compositionem à principio consyderans concipere nescio quid in ipsa faciat, uel facere poßit lepidion, quod potius humano corpori exterius applicatum apud authores inuenitur: nec potentiã habet reprimẽdi uim fortium medicamentorũ: tamen sceitaragi ad hanc uim reprimendam hûc ingreditur, rursus igitur compositionẽ consyderans cùm à Mesue dicatur, sceitaragi

taragi Indi, suspicari cœpi id in præsentiarum debere intelligi, quod Auicena dicit esse frusta ligni exilia, & cortices sicuti Caryophyli, arbitramúrque hæc tenuia ligna esse Galeni carpesium: nam ut ipse docet lib. primo de antidotis, carpesium est tenues festucæ ramusculi cinamomi similes, quæ sunt similes secūdum genus, uocat phu, & eius gustū habet, & quintus pro cinamomo carpesiū sumebat, ut Galenus testatur: nā ab optima caßia uiribus non dißidet. Arbitramur in hac cōpositione sceitaragi Indi esse carpesiū, cuius uis est fortia medicamenta tēperare, & nō lepidij, & nisi addita esset illa particula Indi, lectionē corruptā esse putarē, & ubi legitur sceitaragi legendum esse sceitarai, idest, fumiterræ, quoniam in hac compositione non adsunt nisi Indi myrobalani, qui atræ bili aduersentur, & adustos humores expurgēt. SE. Deinceps in hac compositione fumariam herbam recipiam. BRA. Illam recipiendam suaderem: posteaquàm carpesium abesse certum sit. SE. Aliud etiam non mediocrem scrupum in hac compositione commouit. BRA. Quid hoc est?

SE. Harmel. Nam multi pharmacopolæ pro harmel cicutæ semina accipiunt. BRA. O uiri nephandi, & execrabiles, uenenum præsentißimum recipiunt, pro re, quæ potius medicamenta frenare deberet. SE. Quid ergo sumendum est? BRA. Nomina corrupta sunt, & ubi legitur harmel, uel absque aspiratione armel, legi debet armal, cum, a, & non cum, e, in ultima syllaba: est uerò harmal rutæ genus syluestre, ita à sy- Harmel.

ris nuncupatum,quàmuis Dioſcorides dicat rutā mon=
tanam à Syris nominari armalaleu:ſed ubi loquitur de
tertio rutæ genere,quod uocat rutam Galaticam,dicit
ab aliquibus uocari harmal.,& Syri nūcupant Beſſa=
ſa,& hæc propriè illa eſt,de qua Arabes ſcripſere. SE.
Quomodo hoc noſti? BRA. Ex ipſiſmet authoribus:
nam Serapionis uerba contemplatus capite. 285 . ubi
de harmel agit,eadem ſunt cum his Dioſcoridis in hoc
tertio genere rutæ. Dicit enim Serapio ſecundum Dio=
ſcoridem, harmel nominatur molij , & nominant eam
multi rutam ſylueſtrem, & eſt planta , quæ egreditur
ab una radice cum multis ramulis, & habet folia lon=
giora folijs rutæ alterius, & molliora habentia gra=
uem odorem,& habet florem album, & capitella ma=
iora ſatis,quàm capitella rutæ domeſticæ , diuiſa tri=
bus diuiſionibus,in quibus eſt ſemen,cuius color eſt ad
rubedinem decliuis,habens tres angulos, amarum eſt,
id quod de ipſa planta uenit in uſum medicinæ, & ip=
ſum maturatur & colligitur in autumno. Audias modo
Dioſcoridē de Galatica ruta per hæc uerba diſerentē:
Quidam nomine ſylueſtris rutæ, & eam quæ in capa=
docia naſcitur, & Galaticā nuncupatam molij intelli=
gunt. Frutex eſt ab radice una complures uirgas fun=
dens folijs multo longioribus,& tenuioribus, quā ru
tæ,graui odore,flos cādidus,in cacumine capitella pau
lo ampliora quam ſatiuæ diuiſæ tripliciter parte plu=
rima. In quibus ſemen triquetrum ſubruffum, & ama=
riſsimum ſapore,cuius in medicina eſt uſus,autūno ma=
tureſcit

turescit semen, hinc igitur manifestè apparet tertiũ rutæ genus apud Dioscoridem, quod ipse uocat secundum aliquos harmala à Serapione nuncupari harmel, quod autem ita sit magis conformari potest ex his, quæ de remedijs secundum Dioscoridem adducit Serapio. Sequitur enim quando conficitur cum melle, & uino, & felle galli, & croco, & succo fœniculi, confert debilitati uisus, species ista rutæ uocatur à quibusdã molij, & in Syria nominatur uasach, & ortus eius est, ut plurimum in terra pingui bona, & culta, & humidis locis: hæc Serapio. In quibus uerbis sunt aliqua corrupta nomina, in reliquis idem præcisè dicit, quod Dioscorides, cùm, inquit: conuenit quibus hebetes oculi subigẽdum cum melle, uino, felle gallinacei, succo fœniculi, atque croci, hoc genus herbæ aliqui haranla uocauere, Syrij bessasa: quod Serapio corrupte dicit uasach, Cappadoces molij, quãdoquidem à uerò molij omnino non discrepat facies, radice uidelicet pulla & flore albo (hoc à Serapione positum non est) colles amat, et pinguia, idem præterea suaderi potest, per illa, quæ Serapio ex Galeno adducit: nam Galenum referens, inquit, uirtus eius primo est calida in tertio gradu, secundo incidit, & tertio incîdit humores grossos, & expellit eos per urinam. Galenus uerò ubi agit de molij in septimo de simplicium medicamentorum facultatibus lib. inquit: uis eius tenuium est partium, & calida in tertio ordine: unde & crassos humores desiccat, ac digerit, & urinam mouet, scitóque apud Galenum

non esse aliud molij, quàm istud, quàmuis Dioscorides aliud quoddam molij describat. Galenus de hac harmala duobus in locis mentionem facit, in libro de compositione medicamentorum secundum locos, primò in libro. 8. in stomatica illitione ex bessasa, idest semine rutæ syluestris secundum Andromachum, secũdò in libro 9. in secundo pharmaco ab Asclepiade conscripto in hydrope: dicitque Syros uernacula lingua uocare harmala rutam syluestrem. SE. Hæc omnia uerba sunt, & nugamenta, ostende mihi rutam hanc uocatam, harmala, & harmel à Serapione, & quam Auicena nõ describit, sed dicit esse notam: cùm tamen mihi ignotißima sit. BRA. Non possum hanc rutam in præsentiarum tibi ostendere: uiret tamen in Apenino prope Mutinam, & Regium lepidi. SE. A me igitur uel ab his qui hanc compositionem parant quid agendum? BRA. Rutæ syluestris semina accipienda sunt, & nõ hortensis, & si hæc desint, satiuæ rutæ semina recipienda, quæ parum differunt à syluestris rutæ seminibus.
SE. In hac tota compositione nihil aliud uideo quod ambiguitatem facere poßit. BRA. Vt igitur receceptui canamus, pro aggregatiuis pilulis illas Mesuæ semper parandas uoluerim, quas dicit esse ex inuentione sua, & iuberem ut electuarium rosatum Mesuæ acciperent, cuius magna quantitas compositionem ingreditur. SE. Quanta ingredi potest? BRA. Si succi sint aridi, quales uos seruare soletis, quatuor ferè unciæ huius electuarij ingrediuntur. Si uerò succi sint recentes

centes, ut semper optarim, duæ unciæ satis sunt, & id electuarium ex gallia quæ muscata dicitur confectum sit, & quam Mesue & non Nicolaus parare docuit.

SE. Ab re fortè non erit, pilulas de Serapino in concionem uocare. BRA. Multas legi, & uarias apud diuersos authores compositiones, quæ de Serapino pilulæ nomẽ sortiebantur, & quæ longè differũt, uariósque inueni pharmacopolas non solùm diuersarũ Italiæ urbium: sed unius Ferrariæ: nam aliqui primam Mesuæ compositionem de Serapino ad usum seruãt, alij secundam: Tu quam seruas? SE. Secundam apud Mesuem. BRA. Hûc illam afferas. SE. Hæc est, quã dicit ad iuncturarum dolorem ualere, atque ischiam, et podagram, & dolori matricis conferre, ac menstrua prorritare.

De Serapino.

℞ Serapini
Amoniaci
Oppoponacis
Bdelij } ana. ʒ. ij. ß.
Seminis apij
Ameos
Harmel
Anisorum } ana ʒ. I.
Acori
Sceitaragi Indi
Calamenti
Folij
Centaureæ } ana ʒ. V.

Polij
Costi
Salis gemmæ
Aloes ʒ. vi.
Colocynthidis ʒ. v.

Fiant pilulæ, & administrentur. BRA. Nisi superius de sceitaragi, & harmel disputauissemus, nunc idẽ facere necessarium esset. Tu hanc secundam compositionem facis, sed multi primam potius approbant, & conficiunt. SE. A te peterem, quænam magis conueniẽs sit? BRA. Hanc secundam probare nõ desinam, quæ magis correcta est, & moderata, quàm prima, nec est adeò uehemens: sed ex quo liquore eam conficis? SE. Ex melle rosaceo. BRA. Nec illud contemnere ausim, quoniam hæc compositio diuturnior redditur, scitóque ratione colocynthidis crassas materias à longinquis educi, & bilem crassam, ac pituitam: aloes à propinquis partibus ducit, ratione colocynthidis iuncturarum doloribus prodest, & podagræ, præsertim cum à craßis materijs cõtingunt. Reliqua cũ aperientia sint, dolori matricis occurrũt, & menstrua prorritãt: quod etiam aloe facit, uenarũ ora adaperiens. SE. Morem meum igitur sequar, hanc secundam Mesuæ compositionem parans. BRA. Tum impune sequaris. Verum ne quicquam prætermittamus, quo din materiarũ consyderationem non uenerit: hæc est prima Mesuæ compositio.

℞ Serapini

Amoniaci
Bdelij
Oppoponacis } ana ʒ. ij.
Aloes
Castorei
Harmel
Colocynthidis ʒ. iij.

Fiant pilulæ cum aqua porri,per hanc uerò aquam intellige ſuccum:nam ex eo facilius penetrant, quamuis in hac compoſititione mihi diſpliceat hic ſuccus: propterea & mel roſaceum potius acciperem,uel marubij ſuccum:nam ueteres ſæpius confundũt πράσιον,& πράσον,& marubium,& porrum. SE. Eandem ferè intentionem cum prædictis habere uidentur. BRA. Et eandem habent:nam materias craſſas,glutinoſas,& frigidas educant:unde à Meſue hîc dicitur ualere ad paralyſim,& mollificationem,& ſpaſmum,& dolorem iunсturarum, dorſi, & podagram frigidam, & ſoluunt phlegma uiſcoſum, & una drachma ſatis eſt. SE. Quid intelligis per armoniacum in hoc loco? BRA. Ego intelligendum puto hamoniacum thymiama,nõ ſal amoniacum:nam thimiama hamoniacum colocynthim mitigare poteſt,& corrigere. SE. Prius à te dictum eſt authorem alios à Meſue pilulas de serapino deſcripſiſſe,quæ à prædictis diuerſæ ſunt. BRA. Diuerſæ quidem ſunt,quo ad pondera,& aliqua ſimplicia : ſed in intentione conueniunt:nam Auicena talem compoſitionem parandam inſtituit,quæ genuum doloribus con

uenit coxendicum, & laterum inquiens.

℞ *Seminis apij*
Harmel } *ana* ʒ. I.
Serapini
Bdelij } *ana* ʒ ij.
Hieræ ʒ. ij.
Pulpæ colocynthidis
Agarici } *ana* ʒ. ..
Turbith. ʒ. vi.

Fiant pilulæ, dosis. ʒ. ij. cum aqua tepida: tamen nos dicimus satis superque esse. ʒ. I. serapio compositionem aliam facit de serapino, qua in hydrope utitur. SE. *Quænam est serapionis compositio?* BRA. *Hæc quæ sequitur*

℞ *Aloes*
Epithymi } *ana.* ʒ. iiij.
Agarici ʒ. ij.
Serapini ʒ. vi.

Terantur, & cribellentur, & fiant pilulæ potio. ʒ. I. puto legendum esse portio, uel si legas potio, intellige hanc compositionem priusquàm sit redacta in pilulas. Imò ipse serapio compositionem habet ad eandē intentionem, ad quam tendit secunda Mesuæ, *& quæ recipit similia simplicia: sed differt in pondere, dicitque ualere ad dolorem duarum partium dorsi, & dolorem matricis, & soluere naturam, & prouocare menses* SE. *Hanc compositionem referre ne pigeat.* BRA. *Non solum non piget: sed etiam libet.*

℞ Seminis Apij, Ameos, Anisorum, Harmel ana ʒ. I.
Bdelij, Serapini, Hamoniaci, Oppoponacis ana ʒ. ij.
Sceitaragi, Acori, Polij, Calamenti fluuiatilis, Centaureæ, Costi, Salis gemmæ ana ʒ. .ſ.
Aloes ʒ. v.
Colocynthidis ʒ. iij. .ſ.

Terantur, & fiant pilulæ, & dentur. SE. Omnino eandem habent intentionem cum his, quas paro, & est eadem ferè compositio cum secũda Mesuæ. BRA. Quomodo autem gummi genera in hac compositione disponis? SE. Idem facio, quod in omnibus alijs pilulis obseruandum censuisti. Gummi in liquorem illum, ex quo pilulæ conficiuntur, dissoluo, uel sit porri succus, uel quicquid aliud postea conformo, & si succus aliquis, uel liquor non recipiatur, arida gummi in puluerem redigo, mollia uerò in electuarium, ex quo pilulæ cõglutinantur dissoluo, uel in mel rosaceũ. BRA. Rectè gummi genera disponis. SE. Ex more igitur pilulas de serapino conficiam, quæ à Mesuæ secundo

loco descriptæ sunt. BRA. Non errabis

Bechichiæ.

SE. Nescio quomodo bechichiæ pilulæ hũc accesserint. BRA. Non accessere: sed tu illas comportasti, quis author illas confecit: SE. A Mesue in capite de tussi sicca describuntur. BRA. Quæ simplicia recipiunt? SE. Hæc, quæ statim adducemus.

℞ Succi liquiritiæ } ana haur. vi.
Zucchari tabarzet. i. albi } uel. ℥. IX.
Amili
Dragaganti } ana ℥. iiij.
Amigd. dulcium

Confice cum mucilagine psilij, uel citoniorum. BRA. Quomodo insumuntur? SE. Efficitur pilula una ad lupini, uel fabæ quantitatem, & sub lingua tenetur. BRA. Igitur non sunt catapotia. SE. Quid ais? BRA. ἀπό τοῦ καταπίνειν, idest à deuorando, & trãsglutiendo dicuntur catapotia. At hæc non transglutiũtur: propterea catapotia non sunt. Verùm à forma, quã habent pilulæ nuncupari possunt, quanquã referat nullius momenti si has pilulas pastillos nuncupasses, imò non ab re fuisset, si potius inter pastillos, quàm inter pilulas numerasses, cum uerò in hunc ordinẽ uenerint, & ipsæ poma natent, accipiantúrque ac si sint pilulæ: tamen non erunt catapotia, quia pilulæ uocabulum est amplius, quam catapotium in hoc significato: nam & hæ sunt pilulæ à sua forma, quæ continentur in ore, & non sunt catapotia, hanc eandem compositionem habet rasis ubi agit de tussi ad Almansorem. SE. Vnde dicuntur

cuntur bechichiæ? BRA. Apud antiquos multa bechicha inueniuntur, idest, contra tußim medicamenta: nam Græci tußi βῆχα nuncupant, & βηχικὸν contra tußim medicamentũ. A Tralliano lib. 2. cap. 4. multa bechica referuntur, hoc est contra tußim medicamenta S E. Hoc, quod à Mesue descriptum est, habét ne cum illis affinitatem? BRA. In aliquibus simplicibus cõueniunt, in tota autẽ compositione distincta sunt. S E. Vnam aut alteram antiquorum compositionẽ referas ex his, quæ bechicæ nuncupantur. BRA. Hæc est una Tralliani compositio.

℞ Styracis
Croci
Galbani
Lachrymæ papaueris } ana denarij põdo unius.
Nucleorum pinæorum denariũm pondo. iiij.

Conformato pilulas quãtitatem Aegyptiacæ fabæ æquantes, quarum unam in nocte Aegrotanti præbeto. S E. Magna quãtitas uidetur, si Aegyptiacam fabam æquet. BRA. Imò poßet triplum, & quadruplum illius quantitatis exhiberi: En alia compositio ualde efficax, & quæ etiam tenui fluori succurrit, & quæ una uice sumpta restituit sanitati ægrotantes.

℞ Myrrhæ trogloditicæ denariũm pondo. vi.
Thuris denariũm pondo quinque
Lachymæ papaueris
Corticis radicis hiosciami
Corticis radicis cynoglossæ } denariũm põdo. iiij.

Cortices

Cortices in sole exsiccati in puluerem redigantur, & per cribrum traijciantur, postea cũ alijs confundantur, papaueris uerò lachrymam aqua diluito, deinde pastillos conformato, pondere singulos denarij unius. SE. *Nihil habẽt cum bechichijs nostris a Mesue confectis.* BRA. *Tamen sunt bechica, idest ad tusses ualẽtia medicamenta, de his uerò quæ sub lingua continẽtur, quæ* ὑπόγλοσσα *medicamenta Galenus uocat, mentionem facit in septimo lib. de compositione medicamentorum secundum locos, postquam locutus est de usu confectionis ex papaueris capitibus hypoglossa describit, idest, ea quæ poni debent sub lingua, ex Charixeno medico, Dioscoride, & Scribonio Largo.* SE. *Vnum ex his hypoglossis audire uehemẽter opto.* BRA. *Vnum ex Scribonio Largo referam, quod facit ad uocẽ interceptam.*

℞	Glycyrrizæ	ʒ.	viij.
	Myrrhæ	ʒ.	xx.
	Therebinthinæ	ʒ.	xxxij.
	Tragaganthæ	ʒ.	xxxviij.

Arida singula per se contundito, ac cribrato, resinam autem in pilam coniectam tundito, arida ad ipsam inspargendo: deinde ex unitis omnibus pastillos formato fabæ Aegyptiacæ magnitudine, quos in umbra siccato, atque usus tempore unum, aut duos sub lingua tenendos dato, atque liquescentes deuorandos, quo tempore igitur pastillos cogis, eodem etiam tundes: resic-

cantur enim citò, & ob id pastillos ex eo formantem ad manum simul tundere oportet. SE. Cùm ergo liquescunt, transglutiendi sunt? BRA. Imò paulatim transglutiendi, sicuti & paulatim liquescunt. Sunt multa alia bechica à Paulo, Aetio, Scribonio, & alijs antiquioribus, ac probis authoribus descripta, quæ hûc afferre non licet, ne supra modum ex compositionibus, quæ in usu non sunt, sermo noster percrescat. Imò & apud Arabes infinita ferè bechica medicamenta scripta inueniuntur, ut apud Serapionem, Auicenam, Rasim. Interim omitto recentes medicos ne de una compositione agentes omnes alias eiusdem generis in medium reuocare uideamur. SE In hac igitur compositione Mesuen sequar. BRA. Sequaris quoad antiquorum bechica in usum uenerint, speramus etenim omnes antiquorum compositiones, uel maiorem partem in communẽ usum reuocare, quanquam semper adsint inuidi, qui benefactis, sua maledicentia, suáque maleficentia aduersari conentur.

SE. Cùm hæc satis sint, quæ de bechica compositione numerare studuisti, fœtidas pilulas hûc adducam, ut recto examine perpensæ abeant. BRA. Non minus hæ pilule medicorum ignauiam, & oscitantẽ negligentiam ostendunt, quàm prædictæ. SE. Cur hoc? BRA. Quoniam rari sunt pharmacopolæ, qui compositionem ab alijs diuersam non seruent. Nonnulli etenim maiores fœtidas parant, quidam minores, alij Fœtidæ

composi=

compositionem quandam ex rasi in. 9. ad Almansorem acceptum seruant. Tu uerò quam compositionem sequeris? SE. Illam maiorum. BRA. Ab hac exordium incipiamus, & prima omnium sub iudicium ueniat, quibus constat? SE. His omnibus.

℞ Serapini
Amoniaci
Oppoponacis
Bdelij
Colocynthidis
Harmel
Aloes
Epithymi } ana. ʒ. v.
Hermodactilorum
Alscebran } ana ʒ. ij.
Scammonij ʒ. iij.
Cinamomi
Spicæ
Croci
Castorei } ana ʒ. I.
Turbith ʒ. iiij.
Gingiberis ʒ. I. ß.
Euphorbij tertiæ unius partes duæ

Dissoluantur gummi in aqua porri, & fiant pilulæ, da ʒ. ij. BRA. Vna drachma satis est, & in imbecillioribus fortè nimis, hanc compositionem consyderans omnes humores educit, & tenues, & crassos, & à partibus propinquis, & à remotis. A Mesue uerò scriptũ

est, ex

eſt,ex hac humores craſſos expelli, & doloribus iunƈturarum conferre,& podagræ,& dorſi,& genuum, & omnem dolorem ex crudo humore auferre, & dolorem ſtomachi,& cholicæ,& à leuce liberat,& morphea,atque lepra. BRA. Duo animaduerſione digna ſunt:unum eſt ualere potiſsimùm in his morbis cũ inclinant,ut in podagra,chiragra & articulari morbo,& ratione aloes bilioſos humores etiam educit,ratione ſcãmonij bilioſiſsimos,& tenues:unde omnes humores educuntur,ſi compoſitio rectè conſyderetur,& tam à remotis,quã à propinquis partibus. SE. Quid intelligis in hoc loco per alſcebram? BRA. Tu uerò quid eius loco hactenus accepiſti? SE. Eſulam,& niſi quid melius inuenerim,eſula ſemper utar. BRA. Conſyderemus in præſentiarum quid ſit apud Arabes alſcebram,uel ſcebram:nam illa particula,al,articulus eſt,quem ſuis nominibus Arabes præponunt,ut faciunt Hebrei,qui à Græcis,& noſtra uulgari lingua eo differunt,quòd eorum articulus in nominis compoſitionẽ tranſit:apud Græcos autem,& in noſtra uulgari lingua eſt diſtinctus à nomine. Hæc igitur herba, de qua in præſentiarum agemus nuncupatur ſcebra,addita,al, particula,idem eſt,ac ſi diceremus alſcebram. SE. Hæc ad rem nihil facere uidẽtur, cõſyderemus potius, quid ſit hæc planta apud antiquos. BRA. Conſyderemus:ſed non erit facilè hoc intelligere, quoniam & Arabes de ea inter ſe diſsident, nec cum Græcis conuenire uidentur, nec Arabum deſcriptiones ſatis conueniunt

niunt, quid igitur sit alscebram apud Arabes consyderare uolentes à Mesue incipiamus secundum eius uerba non est facilè diuinare quid sint: nam de eius figura nihil penitus loquitur, solùm uerò dicit esse speciem lacticiniorum, & esse solutiuum rusticorum: postea distinguit, ex quibus nihil certi habetur, quid sit, nisi cõfuse. Auicena describit quidem: sed adeò inepta descriptione, ut etiam difficilè sit apud ipsum eius formam intueri: nam inquit, oritur in hortis habens cãnam subtilem, æqualem, & habet pilos, & folia sunt sicut Tarcon secundum quod existimo, & habet lac, si uerò petas quid sit Tarcon, in pagina sequente Auicena docet inquiens, quòd pyretrũ est eius radix, pyretrum uerò habet folia dauci agrestis, uel marathri. Serapio describit quidem scebram, & figuram talem illi fingit, qualem Dioscorides suæ pitiusæ. Verùm cùm de hac re in simplicium examine ubertim disseruerimus, satis est te ad illum librum remittere. SE. Memoria habeo: sed res est satis confusa. BRA. Confusißima, quoniam & ipsi authores confusi sunt. Ad rem uerò redeuntes sunt alij pharmacopolæ, qui fœtidas minores seruant. SE. Nescio unde hoc acceperint: nam hoc solùm nomen maius eos incitare deberet ad has pilulas conficiẽdas, & formandas: nam quod maius est, respectu minoris excellentiam quãdam habere uidetur. BRA. Imò minores uidentur uehementiores maioribus, & eandem habent intentionem, earum compositio hæc est, quæ sequitur, in qua sunt paucißima, quæ uim fortium medicamen-

camentorum frenare poßint.

℞ Serapini
Amoniaci
Oppoponacis
Bdelij
Myrrhæ } ana ʒ. v.
Turbith ʒ. x.
Colocynthidis ʒ. vi.

Fiant pilulæ ſicuti priores, & da. ʒ. ij. tamen non debemus excedere. ʒ. I. Imò ſolùm ſcrupuli duo recipiendi ſunt, in his materiæ craſſæ ſolùm educuntur, à remotis partibus. Vnde & ſi à Meſue dicatur, has eſſe in intentione maiorum, id ſimpliciter uerum non eſt: quoniam maiores tenues etiam humores educunt, quos hæ non educunt: ſed intelligẽdus eſt in intentione maiorũ, quãtum ſit de illa intentione, quam ipſe retulerat: nempe nihil dixit de humoribus tenuibus, quos tamen euacuat. SE. Quænã compoſitio magis probanda eſt? BRA. Illa maiorum, quæ magis correcta eſt cõpoſitione minorum: tamen præciſa Meſuæ intentio, quæ eſt humores craſſos educere in his minoribus exquiſitius habetur, cum ſoli craßi educantur, & non tenues. Extant præterea nonnulli pharmacopolæ Ferrariæ, & non ex infimo genere, qui in eorum officinis compoſitionem quandam raſis ſeruant in nono ad Almanſorem. SE. Quænam eſt? BRA. Hæc in curatione paralyſis poſita.

℞ Pulueris picræ ʒ. x.

Colocynthidis ʒ. v.
Euphorbij ʒ. ij. .ſ.
Caſtorei
Piperis
Aſſæ fœtidæ
Serapini
Oppoponacis
Sceitaragi Indi
Sinapis } ana ʒ. I.
Centaureæ minoris
Elaterij } ana ʒ. v.

Gummi in ſucco rutæ diſſoluantur, & alia ſimul miſceantur, & fiant pilulæ. SE. De minoribus quàmplures in ſuis officinis eas habere non ignorabamus. De his uerò ab Raſi additis ignotum erat, an aliquis eas pararet. BRA. Imò, ut dixi, aliqui has ſeruant, & ne putes nos mentiri, ille qui fontem habet pro inſigni unus eſt qui parat. SE. O magna inter unius urbis pharmacopolas diuerſitas: quomodo faciũt ignari medici, qui hæc ignorant? BRA. In his pilulis parum errare poſſunt: quia ad eandem intentionẽ accõmodantur. SE. Quæ cõpoſitio tibi magis arridet ex his tribus? BRA. Illa maiorum, quamuis (ut ingenuè fatear) nulla poßit ad unguem placere: Tamen ſi quam conficiendam iuberem, eſſet hæc maiorum compoſitio Meſuæ. SE. Meum igitur morem, & deinceps in his pilulis ſequar. BRA. Vt lubet: nos tamen ſperamus pro noſtris ægris illas nũquam eſſe indicturos.

Id uerò

Id uerò non te lateat, & serapionem, & Auicenam, et Haly multas alias & diuersas pilularum fœtidarum descriptiones in scriptis reliquisse: sed tres solùm præscriptæ in usum uenere. SE. Vnde dictæ sunt fœtidæ? BRA. Recentes dicunt ita nuncupari, quia fœtidos humores educunt, ac si aliæ odores trahant, & non fœtidos: potius dicuntur fœtidæ ex malo odore quẽ habẽt, & potißimũ illæ Rasis, quas assa fœtida ingreditur, uel quia fœtidis morbis occurrũt, quales sunt lepra, scabies, morphea, impetigo, leuce, & alij similes.

SE. Hanc lituram uix legere potui, & nisi ultima pars nominis atramento detecta esset, pilulæ de sarcocola unum examen effugissent. BRA. Res erat non magni momẽti, ex quo authore accipiũtur hæ pilulæ? SE. Ex Mesue in antidotario, & in simplicibus, ubi de sarcocola agit: nam refert pilulas de sarcocola Haly senioris inquiens. De sarcocola.

℞ Sarcocolæ ʒ. iij.
Turbith ʒ. iiij.
Interioris colocynthidis }
Gingiberis } ana ʒ. I. .ſ.
Salis gemmæ ʒ. I.

Sarcocola in aqua rosacea dissolue, & confice, & fac pilulas, educit hæc compositio pituitosas materias, & pituitosis morbis succurrit, à longinquis partibus educens. BRA. Mesue inquit sarcocolam pituitam educere, nescimus tamen unde hoc inuenerit. Nam Dioscorides & Galenus uolunt ipsam conglutinare

nare, & exsiccare citra mordicationem. Id equidẽ uerum est has pilulas pituitam educere: sed id faciunt ratione turbith & colocynthidis, nõ ratione sarcocolæ. Putamus igitur sarcocolam uim reprimere fortium medicamentorum, ut alia gummi genera facere solent, & non soluere, in hácque compositione poni alia ad educendum pituitam, & non sarcocolam, & quàmuis fecerit Haly Senex huius compositionis inuẽtor, illam non laudamus cùm nimis uehemens sit, & parum correcta: nam præter sarcocolam nihil aliud adest, quod non roboret turbith, & colocynthim, gingiber etenim & sal gemmæ colocynthim, & turbith acuunt magis & uehementiora reddunt. SE. Igitur sarcocola non educit? BRA. Adstringit potius: unde Græci omnes dicunt adstringere, exsiccare, & conglutinare: propterea inuenit nomẽ sarcocola quasi σαρκὸσ κόλλα idest colla, & gluten carnis. Quomodo illam dissoluis in aquã rosaceam? SE Ego in primis in lacte asinæ dissoluo, per sex dies lac quotidie mutãs, denique percollo, & dissoluo in aquã rosaceam. BRA. Cur lac asinæ accipis? SE. Quoniam ab ipso Mesue in cap. de sarcocola dictum est. BRA. Mesuen non intelligis, qui dicit per quinque dies lacte asinæ nutriri, & tunc esse medicamentum bonum ægritudinibus oculorum, scilicet ponentes illam in oculum: tamen nõ dicit ita concinnãdum esse cum has pilulas ingreditur: sed immediatè dissoluenda est in aqua rosacea, & à sordibus expurganda: postea rebus alijs cõmiscenda, & in pilulas con

forman=

formanda: ſcitóque has pilulas multum perdurare, & earum uim citò non ſolui ob ſarcocolæ miſcellam.

SE. *Has ſequuntur in hac ſchœda pilulæ de mezereon, quæ à* Meſue *dicuntur mirificè aquam educere in hydrope, & non ſolùm citrinam: ſed utrunq; genus, his uerò conficiuntur.* De Mezereon.

℞ *Foliorum mezereon infuſorum in aceto, & ex ſiccatorum.* ʒ. v.
Myrobalanorum citrinorum ʒ. iiij.
Chebulorum ʒ. iij.

Confice cũ tereniabin, & tamarindis in aqua endiuiæ diſſolutis. BRA. *De doſi nihil dicit* Meſue. SE. *Nihil penitus.* BRA. *In aſcite tertiam excedere non debemus, & in his in quibus abundat aquoſitas per omnes uenas.* SE. *Putás ne tu mezereon eſſe laureolam?* BRA. *De hoc ubertim egimus in noſtro ſimplicium examine oſtendentes* Arabes *authores thymeleam, & chameleam ſub mezereon confudiſſe. Nũc memoria ſubijt in noſtro colloquio de his abundè dictum eſſe. Verùm cum hæc duo ſub mezereon confundantur ab* Arabibus, & Meſue Arabs *fuerit, quid nam duorum intelligi debet cùm hic dicat recipiendũ mezereõ?* BRA. *Ego thymeleam acciperem: nam à* Dioſcoride *dicitur per aluum biles aqueas educere : cùm uerò hæ pilulæ ad educendas aquas in hydrope conficiantur, & ut* Meſue *dicit, citrinas thymelea ad hoc ualet: nẽpe* Dioſcorides *in chamelea mentionem non facit, quòd aquas educat: ſed dicit ſolùm educere per aluum bilem, & pi-*

tuitam. SE. Deinceps igitur thymeleæ folia accipiam. BRA. Scito autem nisi hæc folia per diem, et noctem macerentur in aceto & in umbra exsiccarētur, & nisi adderentur myrobalani, esset compositio uehementissima, cuius satis esset scrupulum accipere. De tereniabin uerò, quòd hanc compositionem ingreditur, in nostro simplicium examine quid sit apud Arabes disputatum habes.

De eupatorio.

SE. Prædictis iunctæ sunt pilulæ de eupatorio, quæ ad periodicas, atque antiquas febres conferunt ad iecoris dolorem, & ad obstructionem. BRA. Tu ergo maiores conficis? SE. Maiores inquam, & in hunc modum paro.

℞ Myrobalanorū citrinorū	} ana ℥. iij.		
Succi eupatorij			
Succi absynthij			
Raued sceni	℥.	iij.	.ſ.
Mastiches	℥.	I.	
Croci	℥.	.ſ.	
Aloes bonæ	℥.	V.	

Confice cum succo endiuiæ, dosis eius est. ℥. ij. cū aqua casei. BRA. Recentibus uisum est hanc compositionem materias biliosas, tenues, educere, cùm tamen crassas etiam educat, & potius quàm tenues. Rari sunt medici qui his utantur. Ego illis utor in autumno in longioribus febribus, & conferunt, & in obstructionibus lienis: habet & Mesue minores de eupatorio, quæ in nullum usum uenēre: præsertim nostro tempore: illarum

compo=

compositio est hæc.

℞ Myrobalanorũ citrinorũ
Raued sceni
Succi eupatorij
Aloes
} ana partes æquales.

Confice cum aqua apij. da. ʒ. ij. & in alio cum aqua endiuiæ, sunt minus uehementes prædictis, eandem uerò intentionem habent cum maioribus, mirandúmque est cur harum minorum facta sit mentio, cum maiores eandem intentionem habeant, & perfectius illã assequi faciant: mirum igitur non est, si in usum non uenêre, per raued sceni rhabarbarum in his compositionibus semper intellige. SE. Id intelligo. BRA. Lector uerò admiratione non afficiatur, si in his compositionibus omnia simplicia exposita non sint, quoniam de his solùm mentionem facimus, de quibus in simpliciũ examine nihil actum erat: hæ pilulæ, & maiores diu perdurare non possunt, quoniam nihil glutinosi recipiunt, imò breui tempore lapidescũt. i. duræ, ut lapis euadũt.

SE. Pilulæ de hermodactilis in examen descendũt. BRA. Ferrariæ apud diuersos pharmacopolas diuersæ fiunt de hermodactilis pilulæ. Nam nonnulli minores, alij compositionem quãdam, quæ à Rasi describitur in nono ad Almansorem, conficiunt: maior tamen pars parat. Nec desunt, qui & maiores, & minores seruent: neminem uidi unquam, qui pilulis de hermodactilis ex inuentione Mesuæ uteretur. Maiores semper confeci, & seruaui, & cùm medici pilulas de hermo- De hermodactilis.

dactilis indicunt, illas præbeo. BRA. Earum compositionem referto. SE. Hæc est.

℞ Hermodactylorum		
Aloes		
Myrobalanorum citrinorũ.		
Turbith	ana ℥. vi	
Colocynthidis		
Bdelij		
Serapini		
Castorei		
Sarcocolæ		
Euphorbij		
Oppoponacis	ana ℥. iij.	
Harmel		
Apij		
Croci	℥. I. ſ.	

Confice cum ſucco caulium, & fac pilulas. Scito tamen gummi genera potius diſſoluenda eſſe in ſucco caulium & expurganda, reliqua deinde commiſcenda, dureſcunt mirè. Tamen uis ſimpliciũ medicamentoſa gummi generibus ſeruatur, & facilè diſſoluuntur, cũ aquã perſentiant. De doſi nihil dicit Meſue. Ego tres nunquam excederem, mirè cõferunt iuncturarũ doloribus, & podagræ frigidæ: nam humores craſſos à remotis corporis partibus ducunt, imò & tenues, de hermodactilis diſputatum habes in noſtro ſimplicium examine: cùm uerò hermodactilus mihi ſuſpectus ſit, quoniam pharmacopolæ ephemeron colchicum accipiunt: propterea harum

harum loco compositione quadam utor, pilularum ab Alexandro Ttralliano confectarum, quas de nitro nuncupamus, & etiam Alexandri pilulas in hac compositione nihil est, quod expositione indigeat. Cùm uerò simpliciter humores crassos, & frigidos educant, composuere minores, quæ humores biliosos, tenues, & etiã crassos educerẽt, & quæ ad podagram calidam conferant, sicuti præcedentes ad frigidam conueniunt. Puto autem in usum uenisse, ut sole maiore recipiantur: quia non est uerum earum solam materiam frigidam educere, imò educunt & calidam ratione aloes, & aliorum simplicium bilem educentium, minorum uerò compositio hæc est.

℞	*Hermodactilorum*	℥.	v.
	Scammonij	℥.	ij. .ſ.
	Myrobalanorum citrinorum.	℥.	iij.
	Rosarum	℥.	ij.
	Aloes	℥.	x.

Confice cũ cathartico ros. & da. ℥. ij. tamẽ satis est. ℥. I & fortè nimis, cùm uerò à Mesue dicitur has pilulas fieri cum cathartico rosato, intellige electuarium rosatum suum solutione educens bilem, & non electuarium de succo rosarum Nicolai, quo tamen non pauci pharmacopolæ utuntur, cum à Mesue dicitur accipiendum esse electuarium rosatum, multique ita faciunt propter expensas, ut uideantur medicamenta uiliori pretio uendere, quam alij faciant, cum tamen hi & ægros decipiant, & integras authorum compositiones non seruent

uent. Est alia de hermodactilis cõpositio Mesuæ attri=buta, quam ipse inuenit, & qua potißimũ utuntur Alexandrini, ex Alexandria Longobarbiæ. Ferrariæ uerò nullus unquam ea usus est, quod nouerim. Est uerò cõ=positio talis.

℞ Hermodactilorum Aloes	ana	ʒ. v.
Myrobalanorũ citrinorũ Turbith Gingiberis	ana	ʒ. ij.

Fac pilulas cum electuario rosatò, da drachma. ij. Idem uerò intellige per electuarium rosatum, quod superius factum est per catharticum rosatum: nam electuarium rosatum est catharticum, idest purgatiuum: hæc com=positio tam tenues, quàm crassas materias educit, & tam à propinquis, quàm à remotis partibus. SE. Compositionem illam, quæ à Rasi accipitur, nunquam audiui. BRA. Efficiam, ut in præsentiarum illam audias: uocat autẽ illam Rasis pilulas de hermodactilis maiores, iubétque in dolore iuncturarum exhibendas, quando nec calor, nec rubor in loco fuerit, & æger sit frigidæ temperaturæ, & locus, quem tangimus ubi æ=gritudo est, frigidus sentitur, datq; has pilulas in principio curationis: quod an cõueniat, uel non conueniat, disputare non est opus. Compositio uerò est hæc.

℞ Hermodactilorum Satyrionis Meisahara	ana	ʒ. v.

Hieræ

Hieræ picræ	℥. x.	
Colocynthidis	} ana ℥. v.	
Centaureæ minoris		
Euphorbij	℥. ij.	
Turbith	℥. x.	
Sceitaragi Indi	} ana ℥. I.	
Gingiberis		
Sinapisi		
Piperis		
Castorei		

Informentur ex his pilulæ, ex quibus à duabus drachmis .ſ. aut. iij. sumatur, hæ namque pilulæ ualde conferunt, quia non ualentes surgere incedere faciunt: tamen nos. ℥. I. non excederemus. Arabes ampliorem medicamentorum copiam ferunt, quàm nos ferre possimus. SE. Nunquam uidi aliquem has Rasis pilulas parantem. BRA. Tamen aliqui parant Ferrariæ, et nõ ex infimis. Tu uerò semper tuas seruato .ſ. maiores Mesuæ, idque pro alijs medicis facito: nam de ipsis parum curamus, imò illas nunquã indicemus. SE. Quid intelligit author in hac compositione per meisahara? BRA. Recentes dicunt esse Thitimali speciem: sed quænam sit ignoramus? imò manifestè deprehenditur non esse Thitimali speciem, quoniã Serapio de eo agẽs cap. 365. sub nomine meizaragi extra Thitimali species describit, quòd autem hoc idem sit, licet non dicat meisahara ex eo apparet, quia, inquit, cõferre doloribus iuncturarum, & articulorũ: quid uerò sit ignoramus.

Etenim

Etenim arbuſcula eſt in qua deſcribenda nullam facit Græcorum mentionem serapio, quod obſeruare ſolet, quando ſoli Arabes de eo ſimplici loquuntur : quippe adducit ſolùm authorem quẽdam Abuzerius nomine, et alium, qui dicitur Abix, fortè eſt arbuſcula, quæ nucem uomicam producit: nam dicit folia huius arboris, ſi po nantur in aqua, inebriare piſces, quod facit nux uomi= ca: credendum uerò eſt herbam etiam idem efficere: Ta men de nuce uomica aliâs locutus eſt. In hac re ſum ualde anceps, neque quicquam certi determino: ſed hæc anceps profero.

Lucis. SE. Poſteaquàm in his de hermodactilis pilulis tanta diuerſitas eſt, ad pilulas lucis ſermonẽ uertamus. BRA. Et in his non deſunt ſuæ ineptiæ, quoniã Fer= rariæ aliqui parant maiores, alij minores laborem ef= fugere uolentes tot ſimpliciũ, quæ maiores ingredi an tur, maiorum compoſitionem referas. SE. En.

℞ Roſarum
Violarum
Abſynthij
Colocynthidis
Turbith
Cubebe
Calami aromatici
Nucis muſcatæ
Spicæ
Epithymi
Carpobalſami

Xilobal=

Xilobalſami
Siteris
Seminis rutæ
S quinanti
Aſari
Maſtiches
Caryophylorum
Cinamomi
Aniſorum
Fœniculorum
Apij
Caßiæ
Croci
Macis
— ana ʒ. ij.

Myrobalanorũ citrinorũ
Chebulorum
Indorum
Belliricorum
Emblicorum
Raued ſceni
— ana ʒ. iiij.

Agarici
Scenæ
— ana ʒ. v.

Euphragiæ ʒ. vi.
Aloes ad pondus omnium.

confice cum ſucco fœniculi. Doſis eſt à. ʒ. ij. uſque ad ʒ. iij. tamen ſatis ſunt. ʒ. ij. ad ſummum, quippe mites ſunt, quoniam turbith, & colocynthis in modica quãtitate ingrediuntur, reliqua quæ educunt, ut ſunt myro balani

balani, rhabarbarum, agaricus, et aloe, imbecillia ſunt. Nōne tibi uidetur hæc compoſitio mira, atque magna? BRA. Magna quidem, utpote quæ multa ſimplicia recipiat: ſed iudicio meo inepta. Aliquem fuiſſe arbitror, qui abſque ratione omnia in unum congeſſerit, cū calida, tum frigida, quæ oculis conuenire uidentur, neque intentionem conſyderaſſe, quæ eſt à capite frigidos humores educere, ut inquiunt recentes: nempe Meſue neque de calidis, neque de frigidis mentionem facit. Verùm hæc compoſitio calidos etiam educere poteſt. Meſue uerò dicit, quòd addunt in uiſum, & eum roborant, & abſtergunt inſtrumenta ſenſuum, & expellūt ſuperfluitates, & cuſtodiunt ſanitatem corporis, & præſumitur ſuper eis abſque neceßitate abſtinendi: hæc Meſue. Ex quibus non accipitur, quòd craſſos humores, uel tenues educāt. Verùm huius compoſitionis author omnia in unum collegit tam calida, quam frigida, quæ uiſui conferunt, & addit medicamenta omnes materias euacuantia, tam calida, quàm frigida, tā à remotis partibus, quàm à propinquis. SE. Tuo igitur palato nō ſapit hæc compoſitio? BRA. Neque meæ menti ſapit. Etenim abſque ratione omnia in unū collecta ſunt, quæ ad unam intentionem uniuerſalem faciunt, abſque ulla ſecretione, an ſit ob materiam tenuem, uel craſſam, uel calidam, uel frigidam: uerùm hæc omittamus. Dic autem quid accipis in hac compoſitione pro caßia? SE. Communem caßiam. Illam inquam, quam tu cherath longam, uel ſiliquam oblongam nuncupare ſoles.

BRA. O crassa ignorantia, hîc pro caßia opus est simplex illud accipere uocatum canella, quæ cinamomū non est: sed antiquorum caßia. SE. Subijt nūc memoriæ, te de hac re in simplicium examine mentionem fecisse. Verùm cùm cinamomo careamus, duplum caßiæ, idest canellæ accipere oportebit. BRA. Id deinceps facito, & lōgam uocatam caßiam in hac compositione dimittito, quæ ad rem nihil facit. Vt autem superius à nobis dictum est, multi pharmacopolæ, ut laborem euitent potius, quàm impensas, pilulas lucis minores conficiunt, cúmque à medicis pilulæ lucis indicuntur, has minores quas seruant, præbent. quarū hæc est cōpositio eandem habens intentionem, ut inquit Mesue, cum præcedente.

℞ Xilobalsami, Carpobalsami — ana ʒ. I.
Chelidoniæ ʒ. V.
Rosarum, Violarum, Absynthij, Euphragiæ — ana. ʒ. iij.
Senæ
Epithymi
Myrobalanorū citrinorū.
Chebulorum
Indorum
Belliricorum
Emblicorum — ana ʒ. ij .ſ.

Agarici

Agarici
Colorynthidis
Squinanti
Litij
Lapidis lazuli
Aloes loti ad pondus omnium

Confice cum succo fœniculi,aut chelidoniæ. SE. Nulla igitur est inter has, & præcedentes quo ad intentionem differentia? BRA. Quantum ad hoc quod uisui conferunt,nulla. Verùm maiores,& si omne materierum genus educant, potißimùm uerò pituitosas educunt,minores uerò potißimùm atrabilarias,cùm et ipse omnes educere poßint. Verùm quid accipis pro Xilobalsamo, & opobalsamo? SE. Id quod alij accipiunt pharmacopolæ. BRA. In primis statim huius compositionis simplicibus errare incipis, quamuis & si hæc duo simplicia abessent non magnifacerẽ,uulgus id recepit ueluti proloquium, opobalsamum uisui mirum in modũ conferre,quod tamen nec constat, nec rationabile est,nec ab aliquo fide digno authore proditũ est. At in usum uenit cùm uulgus profert hoc nomen balsamus,statim rem quendam mirabilem, & ueluti diuinam concipiat,ac prætiosißimam, qua ægritudines omnes expelli poßint. SE. Meum igitur morem,& deinceps sequar, maiores lucis pilulas conficiens. BRA. Vt lubet facito,scitóque hanc compositionem diu perdurare nõ posse: quia paucißima glutinosa recipit:intellige uerò glutinosa,ut mel,eclegmata, saccharum

ta, saccharum, mel rosaceum, & etiam genera gummi, quæ uim simpliciũ seruare poßint: differunt uerò gummi genera ab alijs: quia & si gummi genera uim seruent medicamentorum: tamen compositiones prædurae efficiuntur. Mel uerò, & mel rosaceum, & electuaria compositiones molliores faciunt.

SE. Pilulæ alandaal consequntur. BRA. Cùm duæ sint apud Mesuen sub hoc nomine compositiones, quam sequeris? SE. Primam compositionem sequor, quam Mesue dicit esse Hermetis, & illã paro, atque seruo, quæ ualet ad sodam antiquam, & ad difficilem emicraneam, & ad ægritudines neruorum, & iuncturarũ, hæc uerò est illarum compositio. Alandaal

℞	Trochiscorum alandaal	ʒ.	xij.
	Hieræ. ſ. simplicis	ʒ.	vij.
	Masticbes	ʒ.	ij.
	Salis gemmæ	haur.	I.
	Ladani	℥.	I.

Omnia præter ladanum, & mastichen terantur, & cribellentur, mastiche uerò puluerizetur cum pauco oleo nucum, & liniantur cum eo species, idest pulueres triti, deinde cum ladano conficiantur, & in mortario terendo pistillo calido fiant pilulæ crassæ. da. ʒ. ſ. usque ad. ʒ. I. BRA. Sunt uehementißimæ pilulæ & quæ à remotis partibus impetuosè ducunt. His quandoque usus sum in morbi gallici doloribus, cum caput, & iuncturas uexant, & mirè contulerunt: tamen quia tormina commouent, & uentriculum subuertunt, & is

 qui acci=

qui accipit per tres dies appetentiam non habēt, propterea ab his ipsis abstinere cœpi, & earum loco pilulis Alexādri utor, de quibus postea mētionē faciemus. Pituitam uehemēter educunt à remotißimis corporis partibus. De Trochiscis alandaal nihil in præsentiarū dicemus, qui ex colocynthide confecti sunt, quoniam de ipsis in libello de trochiscis agemus. Tu locum illum perlege, si colocynthidis præparationē noscere cupis. Sunt etiam nonnulli, qui secundam Mesuæ compositionem parant. BRA. Scio, & ad eadem ualet, ad quæ primam conferre dictum est, tamen sunt minus calidæ primis, hæc est earum compositio, quæ (ut inquit Mesue) sublimis est ad cerebri ægritudines, & neruorum pituitosas, & iuncturarum.

℞	Trochiscorum alandaal	ʒ.	x.
	Salis gemmæ	ʒ.	I.
	Ladani	℥.	xij.
	Olei rosarum quantum sufficit.		

SE. Per gulā optimè discurrere debēt. BRA. Optimè propter oleū, de simplicibus, quæ has cōpositiones ingrediuntur, in simpliciū examine dictum est, ladanum prius cū oleo misceto, deinde sal gēmæ, & trochiscos.

De lapide lazuli

SE. Sua sedes pilulis de lapide lazuli in hoc loco data est. BRA. Hæ sunt in magno usu ubique, & alicubi illæ de lapide Armeno parātur, tu in præsentiarū compositionem pilularum de lapide lazuli in medium afferas. SE. Hæc est apud Mesuen compositio, quæ ad ægritudines melancholicas ualet, & ad bilē adustā.

℞ Lapidis lazuli abluti ʒ. v.
Epithymi }
Polypodij } ana. ʒ. viij.
Scammonij }
Hellebori nigri } ana ʒ. ij. ſ.
Salis Indi }
Agarici ʒ. viij.
Caryophylorum }
Aniſorum } ana ʒ. iiij
Hieræ picræ ʒ. xv.

Confice ex ſucco endiuiæ, & da. ʒ. ij. cum aqua caſei. BRA. Ego nunquam excederem. ʒ. nam ſunt pilulæ ſatis uehementes, ad cancrum ualent, ad quartanam, ad lepram, & ad alias atrabilarias ægritudines, eandem ferè inſcriptionem habet Serapio in ſuo antidotario: quomodo autem lapis lazuli abluendus ſit ſuperius dictum eſt: & ille modus eſt, ac regula abluendi omnes lapides. At cum non deſint pharmacopolæ, qui pilulas de lapide Armeno conficiant, ab re nõ erit earum compoſitionem adducere, quæ ualent ad atram bilem euacuandam, & bilem aduſtam, & omnibus morbis conferunt ab his humoribus factis, ita uerò conficiuntur.

℞ Lapidis Armeni loti & præparati }
Hieræ picræ } ana ʒ. v.
Epithymi }
Polypodij } ana ʒ. viij.
Scammonij cocti in cydonio ʒ. iij.

Caryophylorum	ʒ.	ij.	
Salis indi	ʒ.	I.	.ſ.

Confice cum ſucco ſolatri. SE. Mihi uidentur uehementiores eſſe, quàm illæ de lapide lazuli. BRA. Imò ſunt uehementiores, & non ſolũ bilem atram educunt: ſed & flauam, quamuis & præcedẽtes bilem educant ratione ſcammonij. ſimplicia, quæ has compoſitiones ingrediuntur, in noſtro ſimplicium examine ſunt. diu perdurare non poſſunt hæ pilulæ, quia nihil recipiunt glutinoſi, & ueluti lapis tempore dureſcunt. SE. Nónne & Inde pilulæ atræ bili conducunt? BRA. Conducunt quidem: ſed non ſunt adeò uehementes, ut illæ de lapide lazuli, & adhuc minus quàm illæ de lapide Armeno. Nõnulli putant non fieri pilulas de lapide Armeno, & in uſu non eſſe, quia Armeno lapide caremus. Verùm hi decipiuntur: nam & lapis Armenus habetur ex Armenia cõportatus, & ex Germania. Non enim exiſtimandũ eſt ſpeciem illã lapidis nõ eſſe in alia mũdi parte, quàm in Armenia: ſed quia probatiſsimus eſt in Armenia, propterea Armenus nuncupatur: habet ferè eundem colorem cum lapide lazuli, de quo in noſtro ſimplicium examine egimus, in aurifodinis reperitur, & eſt ferè ſemper chriſocolæ mixtus. Nos & ex Armenia, & ex Germania domi habemus chriſocollæ mixtum, & experti ſumus ablutũ atram bilem egregiè ſoluere, & ſolùm. ℈. dedimus hieræ miſtum. Alexanderque Trallianus cap. 22. primi lib. Armenium lapidem ueratro præfert, utpote in quo ſit minus diſcri

minis, quàm in ueratro, & dicit habere uim purgandi egregiã: tam per superna, quàm per inferna, & tam lotus, quàm nõ lotus: tamẽ lotus nullã molestiã nullumq; angorem afferre potest, refertq; cõpositionem quãdam pilularum ex lapide Armeno, hoc modo confectam.

℞ Picræ
Epithymi } singulorum obolos octo.
Agarici
Lapidis Armeni loti ℥. ß.
Scammonij ℈. iiij.
Caryophylorum obolos duos

Qua autem re conformetur docet in alia compositione, quam statim adducit iuxta recẽtiores sui temporis: quæ hæc est.

℞ Picræ
Epithymi
Agarici } singulo. diobolos. iiij
Lapidis Armeni loti
Scammonij ℈. ij.
Caryophylorum granum unum.

Contundito singula de more, & redige in pilulas cum melle rosaceo, uel succo mali medici. Dosis uerò esto ad minimum. ℈. ij. ego usque ad. ʒ. exhibeo: optarim, ut hæc compositio paßim haberetur: nam ut idem Trallianus dicit stomacho robur inducit, & multifarios humores euacuat: præsertim terreos, & atram bilem citra angustiam soluit, neq; est quod in huius lapidis usu quicquam periculi speres, quoniam neque strangulatũ

aliquem, neque animi deliquia more ueratri albi inducit. Mesue in cap. de soda frigida hanc secūdam Alexandri compositionem per hunc modum refert.

℞ Hieræ picræ
Epithymi
Agarici
Lapidis Armeni loti & præpa. } ana ℨ. iiij.
Scammonij præparati ℨ. V.
Caryophylorum ℨ. I.

Fac pilulas cum aqua rosacea. dosis. ℨ. I. SE. Parum differunt. BRA. Imò eædem esse deberent. SE. Vis ergo, ut hanc Alexandri compositionem paratam seruemus, & ex lapide Armeno ex Germania cōportato? BRA. Id summè optarem, & simul alij medici, qui pro ægris suis indicerent, præscirent.

De benedicta.

SE. Contineri nō possunt pilulæ de benedicta, quin hûc sponte sub examen uenerint. BRA. Quis est harum pilularū author? SE. Certè ignoramus, nisi ex Nicolai benedicta accipiantur. BRA. Inde initium habere certum est: nam benedicta Nicolai frigidæ podagræ cōfert, arthriti, renibus, quoties ex frigiditate affecta sint: est uerò eius compositio talis.

℞ Turbith
Esulæ
Sacchari } ana ℨ. x.
Diagridij
Hermodactilorum
Rosarum } ana ℨ. V.

Caryophy=

Caryophylorum		
Spicæ		
Gingiberis		
Croci		
Saxifragiæ		
Macropiperis		
Amomi		
Cardamomi		
Litospermatis		
Petroselini	*ana*	ʒ. I.
Salis gemmæ		
Galangæ		
Macis		
Carui		
Fœniculi		
Sparagi		
Brusci		
Granorum solis		

Mel quod sufficit, detur in sero ex uino calido, ad modum castaneæ. SE *Hoc est eclegma de benedicta, quo utimur.* BRA. *Obstetrices Ferrarienses in uteri affectibus ab benedicta absque ulla affectus consyderatione utuntur, pulueres absq; melle accipiũtur, & ex succo fœniculi pilulæ fiunt, uel ut alij ex melle rosato, ut diutius perdurent: nam ex melle confectæ nõ exsiccantur, ex aqua autem fœniculi ferè lapidescunt. datur harum pilularũ drachma una, & etiam scrupuli. iiij. qui hanc compositionem describunt, ita inquiunt.*

 ℞ *Specie=*

℞ Specierum de benedicta ʒ. vi.

Ex melle rosaceo, uel ex aqua fœniculi quantum satis est, fiant pilulæ: omnia simplicia, quæ hanc compositionem ingrediuntur in nostro simplicium examine prodita sunt.

De cynoglossa.

SE. Pilulæ de cynoglossa tanquam illæ, quæ lento gradu perfectæ sunt ultimo loco accessère. BRA. Ex quo authore accipiũtur? SE. Ex Nicolao. BRA. Quomodo ex Nicolao, cum alij pharmacopolæ ex Mesue potius accipiant? SE. Apud Mesuen nunquam legi pilulas sub hoc nomine de cynoglossa. BRA. Equidem sub hoc nomine à Mesue nõ describuntur: sed sub eo nomine, pilulæ ad omnes morbos catarrhi, & corizæ, & tussis catarrhalis. SE. Memini me uidisse has pilulas, & in quorundam medicorum gratiam præparasse. BRA. Multi pharmacopolæ has seruant, et non illas Nicolai: sed Nicolai compositionẽ nunc referas. SE. Hæc est.

℞ Cynoglossæ
Opij
Se. iusquiami } ana. ʒ. iiij.
Myrrhæ ʒ. vi.
Olibani ʒ. v.
Caryophylorum ʒ. ij.
Cinamomi
Corimbi } ana ʒ. ij.

Temperentur cum rhodostomate, idest cum aqua rosacea, & conformentur pilulæ ad modum ciceris, ex

quibus

quibus dētur quinque, uel ſex cum itur dormitum: nos damus unam maiorem. BRA. In hac compoſitione duo conſyderanda occurrunt: unum eſt aliquos Nicolai codices legere cozumbri, alios corymbi, ſi legamus corymbi, facile eſt uidere quid ſint: nam ſunt hœderæ flores, qui in unam maſſam collecti hoc nomine uocantur, pro eis autem accipienda ſunt ſemina: tamen neque apud Dioſcoridem, neque apud Galenum inuentum eſt corymbos tußi conuenire, uel deſtillationi, nec tenuem materiam craßiorem reddere poſſunt: ſed potius econtrario facerent, quàmuis ex duplici ſubſtantia conſtare dicat Galenus, ex frigida inquam, terrea, & adſtringente, ratione cuius tenuem deſtillationem incraſſare poſſet, ſimul cum alijs in cõpoſitione præſcriptis, conſtátque ex ſubſtantia calida: ſed ne longius te protraham, ſuſpicor hîc non eſſe legendũ corymbi, ſed potius cozumbri. SE. Ego ſemper accepi in hac compoſitione corymbos, ignoróque quid tu per cozumbri intelligere poßis. BRA. Arabes uocant cozumbri ſtyracis fecẽ: Nos uerò hic intelligimus ipſam ſtyracẽ: nã tußi conferre, deſtillationibus, grauedinibus, & faucibus dicit Dioſcorides, & Galenus confirmat. Cùm uerò apud Arabes uocabulum cozumbri ſit potius falſi ſtyracis nomen, & eius fecis, quàm ueri, putamus hinc fuiſſe corruptum uocabulũ: quia Græci ſtyracem adulteratam ſcolociten uocant, quaſi uermicularẽ, inde corruptio contigit, & pro ſcolocite cozumbri legunt. SE. Styrax igitur accipienda eſt? BRA. Accipienda ut

da ut arbitror. SE. Quid nam illud est, quod secundo loco consyderandum proponebas? BRA. Id est, ex quo tota compositio conficitur, & conglutinatur scilicet rhodostoma. SE. Nónne est aqua rosacea? BRA. Equidem: nam Græci sua uulgari lingua ita uocant, aquã rosaceã ui ignis eliquatã: tamen suspicati quãdoq; sumus an legi oporteret rhodostacte, est uerò rhodostacte antiqua compositio, qua facilè cõcinnari possunt catapotia. Fit autem ut Paulus docet lib. septimo cap. 15. circa finem ex succi rosarum confectis unguibus sestarijs duobus, mellis sestariũ unũ decoquito usque despumando donec pars quarta coctura euanescat. Si hæc compositio ex rhodostomate fiat diuturna non est, ex rhodostacte uerò diu perdurare potest, & uim medicamentorum seruare magis, quàm si ex aqua rosacea: licet & gummi uim medicamentorum seruent. Primò igitur gummi in aqua rosacea dissoluãtur, alia deinde commisceantur: hæc de Nicolai compositione, quam tu paras, satis sint. In alijs autem officinis inueniuntur pilulæ Mesuæ de cynoglossa, quas tamen ipse non uocat de cynoglossa: sed pilulas ad omnes morbos catarrhi, corizæ, & omnis tussis catarrhalis. At hæc simpliciter uera non sunt, quippe solùm confert distillationibus calidis, & tenuibus, quas egregiè sistit: nõnulli sunt, qui eas uocãt pilulas alchhaibel. Verùm idẽ est ac si dixissent de cynoglossa, quo nomine etiam alij in hac cõpositione utuntur: quarum cõmisttio hæc est.

℞ Myrrhæ puræ ʒ. vi.

Olibani

Olibani ʒ. v.
Opij } ana ʒ. iiij.
Iusquiami
Croci ʒ. i. ſ.
Radicum linguæ canis ʒ. iiij. ſ.

Fiant pilulæ, & administrentur, & da. ʒ. ſ. usque ad. ʒ. i. confici autem debent, aut ex oximelle, aut rosaceo melle, aut aqua rosacea: ueruntamen id te non lateat Mesuen in fine summæ quartæ in cura catarrhi descriptionem quãdam pilularum posuisse ex sententia Alexandri, quas dicit uocari pilulas halchaiber, ubi loquitur de medicamentis ad tußim catarrhalem frigidam, hæc uerò est earum compositio, ut refert Mesue.

℞ Myrrhæ ʒ. iij.
Thuris masculi ʒ. ij. ſ.
Opij } ana ʒ. ij.
Hyosciami
Radicũ alchalchacar siccæ

confice cum succo Alcamzabre humidæ, da ex eis à tribus usq; ad quinq; in sero: sunt enim mirabiles. SE. Quid significat Alchalchacar? BRA. Cynoglossam. SE. Nonne & Alchazaber idem significat? BRA. Ita inquiunt: sed sunt Barbara nomina, & ut arbitror corrupta. SE. Reperiũtur ne apud Alexandrum hæ pilulæ? BRA. Maximè: uerùm ipse non uocat pilulas de cynoglossa, sed bechicas: quarum superius in bechicis pilulis mentionem fecimus, & Paulus has mirificè effert tanquam ualidißimas, & quæ medendo, acri, & tenui

& tenui fluori plurimùm ualent, cuius beneficio plures uidit una duntaxat potione ſanatos, quæ & ſuccurrunt eximie ſanguinis fluori, per quancunque eat partem. SE. Differt ne compoſitio, quam refert Meſue ab illa uera Alexandri? BRA. Solùm in pondere differunt, & in materia, ex qua glutinantur ſimul ſimplicia. SE. Alexandri igitur compoſitionem referas. BRA. Hæc eſt.

℞ Myrrhæ trogloditicæ denarium pondo. vi.
Thuris denarium pondo quinque.
Lachrymæ papaueris
Hyoſciami
Radicis cynogloßi } ana denarium pondo. iiij.

Cortices prius in ſole exſiccatæ in puluerem redigantur, & per cribrum traijciantur, poſtea cum alijs confundantur, papaueris uerò lachrymam, quam opium uocant, aqua diluito, fac deinde paſtillos pondere ſingulos denarij unius, dato cuique pro ſuis uiribus, & morbi magnitudine: hæc Alexander libro ſecundo cap. 4. SE. Certè parum differũt: ſed cur dat pro uiribus cũ non exoluãt? BRA. Id facit ratione opij: nam in uirium imbecillitate ea, quæ opium recipiunt, danda non ſunt, ne modicus ille calor, qui adeſt extinguatur. Tu igitur inſtitutum proſequaris.

SE. Nihil aliud mihi dicendum ſupereſt, cũ pilulæ omnes, quæ Ferrariæ in uſu habẽtur, iam enarratæ ſint. BRA. Tam pauca ſunt apud uos pharmacopolas pilularum genera? SE. Non plura Ferrariæ: tamẽ unũ

aliud

aliud genus mihi in mentem uenit, quo tu uteris, & cæteri, qui te ſequuntur medici. BRA. *Quid nam?* SE. *Id genus, quod tu nõnunquam uocas pilulas de nitro, ut plurimùm pilulas Alexandri.* BRA. *Imò neque iſtud genus prætermittendum erat: nam à capite uehementer educunt ab extremis partibus, & à iuncturis, & omne materierum genus expurgãt, tam craſſarum, quàm tenuium, tam pituitoſarum, quàm atrabilariarum & bilioſarum: certè inueni has pilulas in iuncturarum doloribus miras, in podagra, chiragra, in capitis dolore, in gallico morbo ea uidimus, quæ dictu ferè incredibilia uidentur. Meſue in cap. de epilepſia hanc compoſitionem adducit ſecundum Alexandrum, dicitque nullas eſſe fortiores pilulas his ad epilepſiam, arthritim, & podagram, earum uerò compoſitio hæc eſt.* De nitro

℞ Aloes
Colocynthidis
Scammonij
Bdelij
Hellebori nigri
Corticum gummi
} ana partem unam

Euphorbij
Baurach
} ana partem ſemis.

Confice cum ſucco caulium, doſis eſt à. ʒ. I. uſque ad. ij. tamen ego nunquã excedo drachmã. SE. *Vnum eſt in quo ambigo in his pilulis, de quo uolui te ſæpius interrogare, & ſemper oblitus ſum, quid ſcilicet intelligendum ſit per corticem gummi.* BRA. *Reſpondere poſſem*

re poſſem

re possem intelligendum esse corticem arboris gummi, mistum, uel partem craßiorem : tamen quia arbitror ueram gummi compositionem ingredi oportere,(si ingredi debeat) & non aliquid superfluum : propterea in Mesue ita legendũ arbitror, corth, idest gummi: scriptores uerò simul coniunxêre illam particulam, idest cum illa corth, & legêre corthi, quam dictionem alij transcribentes dixêre corthicum gummi, cum tamen legi debeat corth, idest gummi : nam hoc nomine Arabes uocant gummi: tamen non mihi placet, ut in hac compositione Mesuen imiteris: secundũ Alexandrum qui de gummi nihil dicit: sed pro gummi, comi scriptum est, cum inquit.

℞ Aloes
Colocynthidis
Scammonij
Bdelij
Corticis ueratri nigri
Comeos — singul. unciã. ſ.
Euphorbij — unciam unam
Nitri — unciam dimidiam.

Excipe succo braßicæ, & redige in catapotia, dosis est scrupuli. iij. seu quatuor pro ægri robore, fortè error illius particulæ corticum gummi hic fuit: quia dicit prius ueratri nigri corticis, postea sequitur Ameos Mesue autem dixit Ami, & librarius coniunxit illam particulam corticis cum illa Ami, legitque comi, & Ami, quicquid uerò sit, tu compositionem illam confi-

cere debes, quam nuper ex Alexandri lib. primo cap. uigesimo primo adduximus. SE. Eam deinceps parabo. BRA. Extat & apud Galenum prope finem quinti libri methodi medendi compositio quædam, quæ huic similis uidetur, & Galenus eodẽ loco dicit has esse suas pilulas, quæ à capite purgãt plures excremẽtorũ species. SE. Cõpositionẽ refer. BRA. Hæc est.

℞ Aloes
Scammonij
Colocynthidis
Agarici Bdelij
Gummi Arabici } ana partes æquales.

Misce, & fiant pilulæ. SE. Plerunque hanc compositionem in Nicolai Leoniceni gratiam cõficiebam, & ipse illam uocabat pilulas de sex rebus. BRA. Mihi uerò nunc succurrit in una officina nonunquam audiuisse eundem Leonicenum pilulas de sex rebus indicẽtem. SE. Fieri potest.

BRA. A te scire uelim diligentißime senex, cur sebelias pilulas à Sebelio authore inuentas non seruatis? SE. Nunc non succurrunt mihi hæ pilulæ. Sebeliæ
BRA. Vltimæ sunt in Mesuæ antidotario, ubi de pilulis agit: hæc autem est illarum compositio.

℞ Spicæ Indæ ʒ. V.
Spicæ Romanæ ʒ. ij.
Raued
Agarici
Epithymi } ana ʒ. iij.

Costi

Costi
Mastiches
Camedreos
Amomi } ana ℥. iij.
Croci ℥. ij.
Myrrhæ
Cinamomi
Caryophylorum
Squinanti } ana ℥. I.
Aloes ℥ x.

Fiant cum uino antiquo, da. ℥. ij. cum uino permisto. hæc Mesue: sunt pilulæ satis mites, & quæ plurimum prosunt. Soluunt enim materiam biliosam, crassam & iecoris, splenis, ac stomachi obstructiones aperiũt, hydropi conferunt, aquam educentes. SE. Memini me quandoq; seruasse has pilulas in officina: sed posteaquã uidi nullum medicum ipsis uti, & pixidem, & pilulas ab officina eieci. BRA. Vtinam id fecisses de multis alijs pilularum compositionibus: nam paucissimæ sunt quas uere probem: sed cur imperiales pilulas omisisti, & de styrace, de croco, de colocynthide, & multas alias? SE. Quia Ferrariæ in usu non sunt, & si quis eas conficere uoluerit, nunquam uendentur. BRA. Igitur huic sermoni de pilulis finem faciamus. SE. Vt lubet, modo singulatim omnes pilulas iterum recẽseas, de quibus superius dictum est, & breui ad quid cõferãt explicare tentes. BRA. Vis igitur, ut eundem laborem iterum sumamus? SE. Non erit idem labor: sed erit

ſed erit breui in memoriam reducere, ea quæ iam promiſcue, ſparſim & confuſe explicata ſunt. BRA. Ne uidear in re tam exigua tibi obtemperare nolle, id libenter efficiam: ſed tali ordine pilulas explicabo, ut mihi in mentem uenient. SE. Res eſt nullius momenti hic ordo. BRA. Audias igitur.

Pilulæ aggregatiuæ omnes humores educunt: præſertim illæ Meſuæ, & antiquis febribus conferunt & ægritudinibus capitis, ſtomachi, iecoris, lienis, & omnium membrorum. Aggregatiuæ autem maiores humores craſſos potius educunt.

Pilulæ Aleſanginæ educũt humores craſſos, pituitoſos mundificant ſtomachum, cerebrum, & inſtrumenta, ſenſus, concoctionem adiuuant, & doloribus uentriculi, & inteſtinorum conueniunt.

Pilulæ de hiera ſimplici educunt bilioſas materias, craſſas, & pituitam, quæ in uentriculo, iecore, ac uijs potiſsimùm ſit: & uentriculo, ac capiti imbecilliori bus conueniunt, his mirum in modum proſunt, quibus uel ob ſtudium literarium, uel ob aliud ſimile uentriculus imbecillis effectus ſit.

Pilulæ de hiera cum agarico bilem educunt, & pituitam, capiti conferunt, uentriculo, & pectori.

Pilulæ de hiera Logadij atrabilarias materias, & pituitoſas uehementer educunt, imò & bilem educunt, impeditam locutionem ex quacunque cauſa fuerit ſanitati reſtituunt, paralyſi conueniunt, tremoribus epilepticis, & omnibus ferè capitis morbis, extremita

tum, & partium neruosarum.

Pilulæ *de rhabarbaro biliosos humores, crassos educunt, febribus ex diuersis humoribus putridis conferunt, dolori iecoris, & hydropi succurunt.*

Pilulæ *de tribus cū rhabarbaro bilem crassam, & pituitam educūt, uētriculo cōueniūt, capiti, atq; pectori.*

Pilulæ *Assaiereth uentriculo cōueniunt, capiti, & iecori, & bilem crassam educūt, ac pituitosam materiā.*

Pilulæ *Indæ atram bilem exquisitè educunt, ægritudinibus atrabilarijs conueniunt, quartanæ, timori, maniæ, & lienis duritiei.*

Pilulæ *sine quibus esse nolo, educunt bilem atram, atq; flauam, & pituitam, caput mirè purgant, suffusionibus conueniunt, oculorum obscuritati, iliosis, & aurium dolorem soluunt.*

Pilulæ *de Agarico educunt humores crassos, putridos, pituitosos, pectori conferunt, asthmati, & tußi antiquæ.*

Pilulæ *aureæ bilem purgant, & pituitam, capiti coferunt, oculis, uentriculo, iecori.*

Pilulæ *fœtidæ humores crassos educunt, pituitosos, & atrabilarios, iuncturarū doloribus conferūt, ex crudo, & pituitoso humore, lepræ cōueniunt, morpheæ, & dolori uētriculi à materia crassa, & flatu.*

Pilulæ *cochiæ biliosos humores educūt, & pituitosos, crassos, hemicraneæ conueniunt, dolori uentriculi, & ilij.*

Pilulæ *de hermodactilis maiores frigidos iuncturarū humores*

humores educunt, & frigidis morbis conueniunt, minores ualent ad materias calidas iuncturarum, et calidis morbis conferunt.

Pilulæ Arabicæ purgãt omnes humores tam frigidos, quàm calidos, tam crassos, quàm tenues, lætitiã inducunt, sensus roborant, capitis doloribus, aurium, & dentium cõueniunt, idque faciunt in omni ætate.

Pilulæ lucis maiores, pituitam magis educunt, minores atram bilem, magis uisum, & sensus roborant, caput, & totum corpus ab omni materia euacuant.

Pilulæ cõmunes biliosas materias, crassas educũt, uentriculo conferũt & capiti, & à pestilẽtia præseruãt.

Pilulæ bechichiæ nihil educunt: sed tussi conferunt ex materia tenui, calida, & destillationi quæ ad pectus fluat.

Pilulæ de cynoglossa magis quàm bechichiæ (quàmuis & ipsæ bechichiæ sint) ualent ad destillationẽ tenuẽ, & calidam, & ad omne genus catarrhi, & tussis potissimum ex tenui materia.

Pilulæ masticinæ biliosos humores educunt, crassos, et pituitosos, uentriculo cõueniunt, pectori, & capiti.

Pilulæ stomaticæ, biliosos humores, & pituitosos educunt concoctionem perfectiorem faciunt, cerebrum & stomachum à corruptis humoribus purgant, appetentiámque excitant.

Pilulæ Alandaal pituitam, & humores crassos educũt, idque faciunt à iuncturis, & à capite, & à partibus longinquis, & capitis doloribus conferunt.

Pilulæ de mezereon educunt aquam citrinam, & aliam præterea, asciticis mirum in modum conferunt.

Pilulæ de benedicta pituitam cum bile à remotis partibus educunt, & à iuncturis potissimùm, renibus, cõferunt, & uesicæ.

Pilulæ de eupatorio bilem crassam educunt, & pituitã, periodicis febribus conueniunt, & longis, iecoris doloribus, & obstructionibus opitulãtur, & icteritiam delent.

Pilulæ de sarcolola pituitam educunt, & omnibus pituitosis ægritudinibus conferunt.

Pilulæ de serapino educunt pituitam crassam, glutinosam, paralysi conueniunt, iuncturarum doloribus, ac dorsi, modo à frigida causa cõtingant, podagræ succurunt, & frigidæ chiragræ.

Pilulæ de Aloe educunt bilem crassam pituitæ mistam roborant uentriculum, & capitis doloribus, qui à uentriculo dependent, conferunt.

Pilulæ de lapide lazuli humores atrabilarios educũt, & adustã bilẽ, quartanæ conferunt, cancro, & omnibus morbis atrabilarijs. Indicis præponendæ sunt.

Pilulæ de lapide Armeno ad idem ualent, & sunt adeò mites, ut absque molestia, & angore educant, & omnes alias præcedunt ex his que atrã bilem educũt.

Pilulæ de nitro omnes humores educunt, tam tenues, quàm crassos, tam calidos, quàm frigidos, & ab omni parte tam longinqua, quàm remota, unde omnibus iuncturarum morbis & capitis competunt, hæ sunt (ut

ſunt (ut arbitror) Venerande senex omnium pilu larum uires, quarum ſuperius in examine mentio fa cta eſt, niſi genus aliquod mentem noſtram effuge= rit. SE. Nullum genus mihi ſuccurrit de quo ui= res adductæ non ſint. BRA. Prandij hora inſtat, & à me quidem ægri inuiſendi ſunt, ut illis uictum inſtituam, tu me hîc expectato, uel negotia quædam interim expedias, ut opportunè in prandio mecum eſſe poßis. SE. Hoc tibi ſpondere non decreui: ſed à prandio ſtatim ad te accedam, ut denique huic ſer moni de compoſitis medicamẽtis finem faciamus: nã poſt catapotia uehementer opto, ut medicamenta ca thartica recenſeamus, quæ uel liquida ſunt, uel con= ſiſtentiæ mellis formam habent, aut paulo denſiorẽ, ne in his componendis error aliquis in noſtra offici cina contingat. BRA. Id pro uiribus efficere ni= tar, ut in eo quod poſſum tibi faciam ſatis. Interim ò famule mulã adducito, uale senex, & poſteaquàm in prandio nobiſcum tibi eſſe non licet, à prandio te expectabo. SE. ſtatim accedam.

FINIS.

Index eorum quæ in hoc pilularũ libello continentur.

FINIS.

